

revista economică

8²⁷⁻¹¹
1976

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SÔCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

strategia înnoirii și modernizării produselor

JUDEȚUL PRAHOVA

Județele țării pe traiectoria progresului

PRAHOVA

DISPUNIND DE BOGATE RESURSE NATURALE, (petrol, gaze naturale, lemn, materiale de construcții etc.), a căror valorificare superioară s-a intensificat tot mai mult în anii socialismului, județul Prahova a cunoscut un puternic proces de industrializare și, odată cu aceasta, o intensă dezvoltare social-economică. Pentru atingerea nivelului înalt de dezvoltare la care se situează în prezent județul s-a bucurat, an de an, de alocarea din partea statului a unor însemnate fonduri de investiții.

Perioada ultimului deceniu este cea mai dinamică în dezvoltarea Prahovei, ca, de altfel, a întregii țări. Bunăoară, în cincinalul 1971—1975, ca urmare a acțiunilor largi desfășurate în întreprinderi pentru mai buna valorificare a potențialului tehnic și uman, a intrării în funcțiune a 78 noi capacități de producție, s-a realizat o producție globală suplimentară de 2,648 miliarde lei, cu peste 50% mai mare ca în cincinalul anterior. Dezvoltarea industriei prahovene a marcat în acest timp un ritm mediu anual de 9,9%, iar productivitatea muncii a sporit cu 37,7% față de 1970, obținându-se, pe această cale, peste 74% din sporul producției globale. Prahova deține astăzi primul loc pe țară în producerea combustibililor (benzină, petroluri, motorine, păcură, uleiuri minerale etc.), locul III în industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalului, chimiei și materialelor de construcții, locul V în producția de sticlă, porțelanuri și carbune extras, locul VI în industria celulozel, hirtiei, textilelor etc.

Ca o expresie a puternicului potențial tehnic, a capacității creatoare a celor ce muncesc, a spiritului lor inventiv, în întreprinderile prahovene se realizează numeroase produse de înalt nivel tehnic, bine apreciate atât pe piața internă, cât și de beneficiarii externi. La târgurile internaționale de la Leipzig și Brno, de pildă, instalațiile de forat 3 DH-200, F-200, 2-DH,

prevenitorul de erupție de 350 de atmosfere au fost distinse cu medalia de aur, confirmând locul de frunte pe care-l ocupă pe plan mondial utilajele petroliere românești realizate de industria prahoveană.

Succese de seamă au fost dobândite și în dezvoltarea agriculturii. Este ilustrativ de menționat că, în anii cincinalului 1971—1975, cu toate condițiile pedoclimatice nefavorabile în multe perioade de timp, producțiile medii la hectar obținute în județul Prahova au fost mai mari față de 1970 cu 25,7% la porumb, cu 89,7% la grâu, cu 12,7% la sfecla de zahăr, iar efectivele de animale au sporit cu 17,4% la bovine și cu 95,4% la porcine. Toate aceste realizări au numitor comun: creșterea mecanizării lucrărilor agricole, aplicarea de reguli agrotehnice moderne, sporirea cantității de îngrășăminte încorporate în sol, extinderea irigațiilor. Un singur exemplu edificator: în 1938, în tot județul existau numai 32 tractoare, revenind pe fiecare o suprafață arabilă de 4 613 ha. În 1975, numărul tractoarelor fizice a întrecut cifra de 2 000, iar suprafața arabilă ce revine pe un tractor fizic este de numai 75 ha.

Dezvoltarea multilaterală a județului a fost însoțită de însemnate înfăpturi social-culturale, de ridicarea continuă a standardului de viață. În anii cincinalului trecut au crescut substanțial veniturile tuturor categoriilor de oameni ai muncii, au fost date în folosință peste 16 450 apartamente fizice, 4 050 locuri în creșe și grădinițe, 210 săli de clasă și laboratoare, un spital județean cu 700 locuri, 45 000 mp. spații comerciale etc. Nu există localitate în cadrul județului unde înnoirile, modernizarea edilitară, să nu-și fi pus din plin amprenta.

Și în viitorii ani județul Prahova va continua să se dezvolte puternic. Volumul producției globale industriale în perioada 1976—1980 ur-

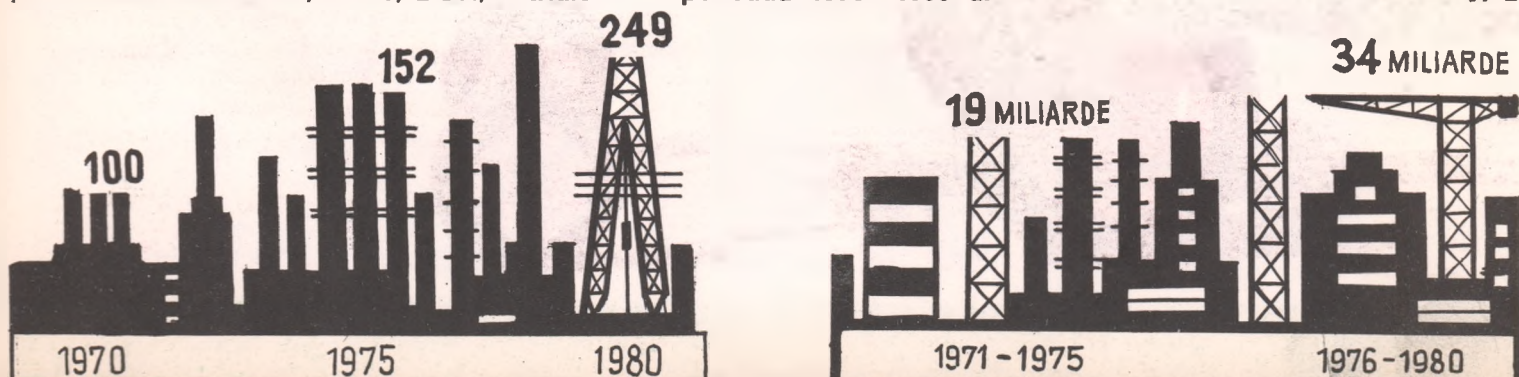
mează să crească cu aproape 64%, circa 88% din sporul acestei producții urmînd să se realizeze pe seama creșterii productivității muncii. Va continua procesul înnoirii fondurilor fixe, dezvoltării de capacități de producție, se vor construi 25 noi unități industriale și se vor moderniza 65 din obiectivele existente. Noile obiective — unități chimice, constructoare de mașini, unități ale industriei ușoare și alimentare — vor fi amplasate în diferite zone ale județului, cât și în marile platforme industriale existente.

O creștere susținută va cunoaște și agricultura. Volumul producției globale agricole urmează să sporească, în medie, pe cincinal, cu 35% față de realizările perioadei 1971—1975. Se are în vedere sporirea considerabilă a producției vegetale și animale, în care scop vor fi destinate însemnate investiții ridicării, în continuare, a gradului de mecanizare a lucrărilor, îmbunătățirii raselor de animale, ameliorării solului prin îmbunătățiri funciare, extinderii irigațiilor etc.

În deplin consens cu dezvoltarea economică a județului, creșteri deosebite sînt prevăzute și în domeniul învățămîntului, sănătății, culturii, al ridicării standardului de viață. Prin noile construcții social-culturale se vor asigura 24 000 de apartamente, 5 800 locuri în cămine de nefamilisti, sporirea capacității creșelor și grădinițelor de copii cu circa 7 400 locuri, darea în folosință a circa 290 noi săli de clasă; se va extinde considerabil suprafața utilă a Institutului de petrol, vor fi ridicate 3 cinematografe, 2 spitale cu 680 paturi, 7 hoteluri turistice etc.

Realizarea acestor prevederi, cât și a multor altele va face ca județul, toate localitățile sale, să se afirme în viitor și mai puternic pe toate țărimurile.

V. B.

PRIORITĂȚI ÎN „CAMPANIA” AGRICOLĂ

SARCINILE privind sporirea producției agricole în acest an impun adoptarea unor măsuri organizatorice corespunzătoare în campania de pregătire a recoltei. Realizarea randamentelor prevăzute aduce în actualitate problema executării în această perioadă a unui mare volum de lucrări agricole : pregătirea terenului și semănatul pe aproape 5 milioane de hectare, acțiuni de fertilizare, lucrări în legumicultură, pomicultură și viticultură, pregătiri în vederea aplicării udărilor în perimetrele amenajate pentru irigat ș.a.

Specificul agriculturii în momentul de față, datorită mutațiilor care au intervenit în tehnologiile și în particularitățile organizării muncii în agricultură, face ca această ramură să aibă tot mai puțin caracterul unei activități sezoniere. Mecanizarea, chimizarea agriculturii, diferitele acțiuni și activități pe care le implică aceste procese, îmbunătățirile funciare, hidroameliorațiile, ca și numeroase alte procese pe care le implică o agricultură modernă, de înalt randament, împreună cu diversificarea structurii activităților agricole și integrarea lor cu cele agroindustriale determină o aplatizare a vîrfurilor curbei utilizării forței de muncă, necesitatea unei organizări mai judicioase a folosirii ei în tot cursul anului. În etapa actuală, de transformare a agriculturii într-o variantă a muncii industriale, deci cînd tendințele relevate se vor accentua și amplifica, vechile concepții asupra specificului activității în agricultură trebuie să facă loc unor mentalități și concepții noi asupra specificului tehnologic al fiecărei perioade a anului, asupra conținutului și modalităților de organizare a muncii în aceste momente ale procesului integrat al tuturor verigilor pe care le implică în timp, pe verticală și pe orizontală. O bună organizare a campaniei agricole impune o bună coordonare a unităților de deservire a agriculturii și a activităților de sezon.

Ca orientare generală, în funcție de condițiile agrometeorologice specifice acestui an și acestei perioade, lucrările de pregătire a terenului și semănatul trebuie să urmărească, în principal, menținerea apei în sol, prin executarea de lucrări agrotehnice corespunzătoare, executarea semănatului într-o perioadă cît mai scurtă, în cadrul epocii optime, specifice fiecărei culturi. În sudul țării, unde se manifestă un deficit de apă în sol, trebuie să se aplice udări de aprovizionare, atît pentru culturile perene, cît și pentru culturile care se însămîntează în primăvară. În funcție de numărul de tractoare și mașini agricole, de condițiile specifice fiecărui județ se vor putea realiza viteze zilnice de lucru, care să asigure înscrierea în perioadele optime recomandate, astfel : grăpatul arăturilor să se execute în 8 zile, pregătirea terenului și semănatul porumbului în 8—12 zile, pregătirea terenului și semănatul florii-soarelui în 3—5 zile.

ÎN TOATA ȚARA, lucrările de reparare a tractoarelor și mașinilor agricole care participă în campania de primăvară sînt practic încheiate încă de la 20 februarie. Totuși, este necesar ca în aceste zile, unitățile de mecanizare să facă ultimele verificări mașinilor, proba lor, să instruiască specialiștii, mecanizatorii și formațiile de lucru cu privire la exploatarea tractoarelor și mașinilor agricole care vor lucra în campania de primăvară. Este necesar să se insiste în mod deosebit asupra folosirii și aplicării corecte a erbicidelor. Organele agricole județene trebuie să urmărească aprovizionarea unităților de mecanizare cu piese de schimb, cu care să se intervină operativ la remedierea defecțiunilor ce pot să apară în timpul funcționării mașinilor, să se urmărească asigurarea cantităților necesare de carburanți și lubrifianti.

O lucrare de mare importanță căreia trebuie să i se acorde atenție în această perioadă este continuarea și încheierea în scurt timp a acțiunii de fertilizare suplimentară a

semănturilor de toamnă. Această lucrare trebuie să se execute diferențiat, de la o parcelă la alta, ținîndu-se seama dacă cultura respectivă a fost fertilizată în toamnă cu fosfor sau numai cu azot și în general de starea de dezvoltare a culturii ; în funcție de acești factori se vor stabili dozele de îngrășăminte cu azot ce se vor aplica. Pînă la începerea lucrărilor în cîmp trebuie să se intensifice și să se încheie transportul îngrășămintelor organice, urmărindu-se realizarea programelor stabilite pentru fiecare județ, fiecare unitate.

Prin măsurile luate de ministerul de resort, de direcțiile agricole și trusturile I.A.S., unitățile de producție au fost asigurate din timp cu cantitățile necesare de semințe. Pentru aceasta este însă necesar ca în decurs de cîteva zile unitățile agricole să se aprovizioneze cu semințele din epoca I, repartizate prin întreprinderile județene de valorificarea cerealelor, iar pînă la 10 martie, cu semințele ce se însămîntează mai tîrziu.

Se recomandă ca lucrările de pregătire a patului germinativ pentru însămîntările de primăvară să se facă în așa fel încît să se reducă la minimum pierderile de umiditate din sol. Pentru culturile din epoca I pregătirea terenului se va face în aceste zile, pentru ca atunci cînd timpul va fi considerat optim, să se treacă direct la semănat.

Direcțiile agricole județene, trusturile I.A.S., oficiile de îmbunătățiri funciare, proiectare și construcții agricole, împreună cu întreprinderile agricole de stat și cooperativele agricole de producție trebuie să ia măsuri pentru executarea în termen a noilor amenajări prevăzute a fi irigate, în așa fel încît pînă la 1 mai a.c. să fie date în folosință. Atît pentru această acțiune cît și pentru punerea în funcțiune a sistemelor vechi de irigații, este necesar să se întocmească programe de lucru pentru fiecare unitate în parte, cu termene și responsabilități.

Pentru executarea acestui mare volum de lucrări la timp și în condiții calitative cît mai bune este necesară organizarea cît mai temeinică a fiecărei acțiuni. Fiecare direcție agricolă județeană, trust I.A.S., fiecare unitate agricolă de producție trebuie să urmărească realizarea planurilor operative pe care și le-au întocmit, să întărească responsabilitatea tuturor factorilor care au obligația să contribuie la realizarea acțiunilor. În scopul folosirii cît mai depline a tractoarelor și mașinilor agricole este necesar ca inginerii șefi din I.A.S. și C.A.P. să întocmească săptămînal programul de lucru al secției de mecanizare, care să cuprindă : lucrările specifice, volumul acestora, condițiile de agrotehnică și termenele de realizare. Pentru fiecare lucrare în parte să se emită „ordin de lucru” către mecanizatori, cu specificarea principalilor indici de calitate agrotehnică a lucrărilor și termenele de execuție. Receptionarea lucrărilor agrare într-o asemenea succesiune ca o acțiune obligatorie. Deci activitatea în agricultură „preia” în măsură crescîndă instrumente, metode și concepte cu care se operează curent în organizarea și planificarea activității în industrie.

Organizarea muncii pe baza acordului global, atît în cooperativele agricole, cît și întreprinderile agricole de stat, constituie, ca și în industrie, păstrînd bineînțeles specificul, o măsură care să asigure realizarea la timp a tuturor lucrărilor agricole, avînd la bază o mai mare cointerесare a tuturor lucrătorilor, mecanizatorilor ; în final, de acestea depinde realizarea nivelelor de producție prevăzute. Conducerea unităților agricole au obligația să dea în primire, încă de la începutul anului, suprafețele de teren formațiunilor de lucru ce se angajează să lucreze în acord global, avînd totodată grijă să asigure baza materială și toate celelalte condiții necesare desfășurării procesului normal al muncii, pe întreg ciclul de producție.

ing. M. SPĂTARU

ECHITATEA — PRINCIPIU FUNDAMENTAL AL REPARTIȚIEI ÎN SOCIALISM

ECHITATEA constituie o trăsătură de bază, un principiu fundamental al politicii Partidului Comunist Român în toate domeniile vieții economice și sociale, proprie ansamblului relațiilor din societatea noastră socialistă.

Importanța deosebită a promovării lui în domeniul economic și în cadrul acestuia în cel al repartiziției, rezultă din faptul că relațiile de repartiziție se află în strinsă legătură cu ansamblul inte-

reselor economice și sociale prezente în socialism, că repartiziția, politica, principiile promovate în cadrul acesteia influențează în mod direct și nemijlocit, accelerând întreaga dezvoltare economico-socială.

Promovind cu consecvență acest principiu în domeniul repartiziției, politica partidului transformă relațiile de repartiziție într-un adevărat motor al

dezvoltării producției, al întregului edificiu economico-social.

Promovarea acestui principiu, componentă esențială a eticii socialiste, expresie a umanismului socialist, conferă în același timp un caracter profund științific politicii partidului, care, în felul acesta devine expresia unei necesități obiective, imperioase, izvorâtă din esența cea mai profundă a orânduirii social-economice socialiste.

Echitatea — trăsătură obiectivă a procesului de ansamblu al repartiziției socialiste

Echitatea constituie, înainte de toate, o trăsătură obiectivă, izvorâtă din caracterul, natura repartiziției socialiste.

Trăsăturile repartiziției nu sînt rezultatul întîmplării sau al arbitrarului, ele sînt obiectiv determinate de caracteristicile, de natura social-economică a producției. Subliniind rolul primordial al producției și caracterul determinat, secund al repartiziției, K. Marx arăta că, prin natura ei, repartiziția este un „revers al producției”, și că „o anumită producție determină un anumit consum, o anumită repartiziție, un anumit schimb și anumite relații între aceste momente diferite”¹.

În virtutea rolului său hotărîtor, producția determină, înainte de toate, **conținutul natural-material** al repartiziției, furnizînd obiectul ei. Producția determină, de asemenea, și **formele social-economice** pe care le îmbracă diferitele părți ale produselor repartizate, adică face ca aceste resurse să îmbrace forma salariului în capitalism, a retribuției în socialism etc. Producția va determina însă, înainte de toate, **caracterul, natura social-economică a repartiziției**, și prin urmare, **legile sociale** care definesc **volumul** resurselor repartizate membrilor societății.

Caracterul, natura, legile repartiziției fiind determinate de caracterul, natura producției, este firesc ca **echitatea socială**, trăsătură caracteristică a producției socialiste, a relațiilor care se statornicește între membrii societății în procesul de producție, să fie în același timp, trăsătura iminentă, caracteristică, cea mai importantă esențială, și a ansamblului, a totalității relațiilor de repartiziție socialistă.

Caracterul profund echitabil al producției socialiste constă, în esență, în faptul că pe baza proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, în raport cu aceste mijloace, membrii societății au o poziție egală, că este înlăturată pe baza acestei forme de proprietate situația privilegiată, inechitabilă, nedreaptă, poziția dominantă a reprezentanților claselor exploatatoare care dețineau mijloacele de producție.

„Principiile eticii socialiste — subliniază Programul Partidului Comunist Român — pornesc de la lichidarea proprietății capitaliste asupra mijloacelor de producție, a oricărei exploatare și inegalități sociale și naționale. Ele se bazează pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție”².

Echitatea în determinarea volumului surselor destinate consumului membrilor societății

În societățile presocialiste volumul acestor resurse era redus la strictul — uneori numai la cel fizic — necesar reproducerii unuia dintre elementele procesului de producție, a forței de muncă. Volumul acestor resurse reprezenta un element al cheltuielilor de producție, un cost al producției pe care clasele exploatatoare încercau să-l împingă la limita cea mai scăzută posibilă și să-l mențină la acest nivel. Volumul redus al resurse-

Echitatea are un sens și o semnificație profundă în procesul determinării volumului resurselor destinate consumului oamenilor muncii.

lor destinate consumului oamenilor muncii, stabilit în mod profund inechitabil, existența celor „săraci”, alături de cei „bogați”, era prezentat ca un fapt, o realitate de origine divină, sau era pusă pe seama „păcatului originar”, conform căruia, cei săraci se află în această situație deoarece nu au lăria, perseverența celor „bogați” de a-și agonisi cele necesare unui trai decent.

În societatea noastră socialistă echitatea în determinarea volumului resurselor destinate consumului, politica promovată în acest sens pornește de la om, de la individ, nu ca membru al unei clase, grupuri privilegiate, ci ca membru al unei societăți bazate pe clase prietene, clase care au în esență o situație identică în raport cu mijloacele de producție.

În problema determinării volumului resurselor destinate consumului, adică a repartizării unor părți din venitul național la fondul de consum și la fondul de acumulare-dezvoltare, se pornește de la om, nu numai ca factor de producție, ci ca scop al întregii activități economico-sociale. Volumul resurselor destinate consumului va fi determinat, pe de o parte, de cele necesare membrilor societății, asigurării-dezvoltării multilaterale a acestora, creării unor condiții de trai demne omului societății socialiste, iar pe de altă parte, de gradul, nivelul de dezvoltare al forțelor de producție, de nivelul productivității muncii, de volumul venitului național pe locuitor.

Echitatea este caracteristica dominantă și a dinamicii volumului acestor resurse. Volumul acestora sporește pe măsura dezvoltării forțelor de producție. Fiecare pas făcut în domeniul sporirii productivității muncii, a venitului național, constituie un nou prilej pentru ridicarea nivelului de trai, a condițiilor de viață materiale și spirituale ale tuturor membrilor societății.

Echitatea este prezentă în determinarea volumului resurselor destinate consumului oamenilor muncii și prin faptul că, prin opțiunea făcută în acest sens, se rezolvă, în mod echitabil, o problemă esențială, se stabilește un raport echitabil între consumul generațiilor prezente și viitoare, între interesele momentane și de perspectivă ale națiunii noastre socialiste. Supradimensionarea volumului resurselor destinate consumului din prezent, ar constitui o inechitate față de generațiile viitoare, de interesele de perspectivă ale țării. Subdimensionarea volumului acestor resurse ar fi, de asemenea, inechitabilă față de cei care, prin munca lor de astăzi construiesc viitorul țării.

Echitatea — trăsătură fundamentală a repartiziției resurselor destinate consumului individual și social

În condițiile create în cadrul societății noastre socialiste, membrii societății sînt egali prin faptul că : a fost lichidată în egală măsură pentru toți proprietatea privată asupra mijloace-

Echitatea constituie o prezență vie și în problema dificilă a opțiunii privind repartizarea fondului de consum în fond de consum individual și în fond de consum social.

¹ K. Marx, Fr. Engels, Opere, vol. 13, pag. 673

² Programul Partidului Comunist Român de lăurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Editura politică, 1975, pag. 157.

lor de producție; a fost lichidată, în egală măsură pentru toți exploatarea; că este asigurată, în mod egal pentru toți, dreptul la muncă; și, de asemenea, dreptul de a participa la repartizarea fondului de consum individual după un criteriu unic: munca.

Aplicarea în mod egal pentru toți a aceluiași criteriu de repartitie în socialism: după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii, nu înlătură însă inegalitățile la accesul bunurilor destinate consumului personal.

Încercarea de a înlătura inegalitățile rezultate din repartitia după muncă a fondului de consum personal prin tendințe egalitariste ar fi profund greșită, deoarece, în felul acesta, retribuția obținută după muncă și-ar pierde rolul de pîrghie economică principală a cointeresării materiale personale.

Inegalitățile generate de repartitia după muncă sînt în parte înlăturate — în limitele impuse de cerințele principiului echității socialiste — prin faptul că, o parte însemnată și crescîndă a resurselor destinate consumului — în prezent cea. 20% a acestora — sînt repartizate membrilor societății nu după muncă, ci în funcție de nevoi, adică în conformitate cu sarcinile sporite rezultate dintr-o familie mai numeroasă, sau legate de îngrijirea, refacerea sănătății, de asigurarea unor condiții corespunzătoare de locuit etc.

Departajarea fondului de consum în fond de consum individual și social este în același timp și o problemă, o chestiune de echitate, privind raporturile, relațiile dintre individ și societate. Societatea împarte astfel resursele destinate consumului din considerente de echitate, de justiție față de societatea luată în ansamblu și prin aceasta, din considerente de echitate față de interesele fundamentale ale individului. În legătură cu o anumită parte a resurselor destinate consumului — cu a celor incluse în fondul de consum social, primează interesele generale, de ansamblu ale societății, societatea fiind asigurată prin plan că resursele în cauză — ca de exemplu, cele acordate membrilor societății prin asigurarea învățămîntului gratuit — vor avea o destinație precisă, dinainte determinată și că aceste resurse nu vor putea fi folosite în alte scopuri.

Echitatea — principiu fundamental al repartitiei fondului de consum individual

membrilor societății se repartizează în conformitate cu cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii.

Repartitia după muncă constituie o repartitie echitabilă, înainte de toate, deoarece determină ca obținerea tuturor veniturilor, bineînțeles, în afara celor provenite din fondul de consum social, să fie legată de muncă, ca să se respecte cu strictețe cerința obiectivă izvorită din esența socialismului, conform căreia „cine nu muncește nu mîncă”.

Transformarea muncii în unicul izvor al veniturilor, rezultă din esența orînduirii socialiste, din lichidarea exploatării și vizează îndatorirea fundamentală a fiecăruia de a efectua o muncă utilă societății. Transpunînd în practică sarcinile trasate în documentele de partid, Codul muncii statuează: „În condițiile societății socialiste în care dreptul la muncă este garantat, fără nici un fel de discriminare, și în care se înlătură vechiul deziderat al clasei noastre muncitoare — „nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă” — fiecare cetățean apt de muncă are, potrivit Constituției, îndatorirea de onoare de a munci. **Nimănu-i este îngăduit să realizeze venituri ca urmare a muncii altora, fiind interzisă obținerea de cîștiguri pe altă cale decît prin muncă proprie, utilă societății.**”³⁾

Repartitia după muncă, are un caracter profund echitabil și pentru faptul că presupune asigurarea și respectarea unei concordanțe riguroase între retribuție și muncă, între ceea ce dă fiecare societății și ceea ce obține de la aceasta. „Un obiectiv central al partidului nostru este ca, pe baza puternicei baze

tehnico-materiale pe care o făurim, să asigurăm creșterea în continuare a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor, realizarea deplină a principiului socialist „de la fiecare după capacități, fiecăruia după muncă”, afirmarea în viață a principiilor eticii și echității socialiste”⁴⁾ — se subliniază în documentele Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român din iulie 1972. Și într-adevăr, este profund echitabil și corespunde pe deplin spiritului acestui principiu, ca cel care contribuie într-o măsură mai mare la crearea și valorificarea mijloacelor de producție aflate în proprietate socialistă în interesul societății să și obțină o parte mai mare din rezultatele în care se materializează această activitate.

Corelarea judicioasă a aportului adus și a retribuției primite este asigurată prin aplicarea consecventă a principiilor repartitiei după muncă, prin perfecționarea continuă a instrumentelor pîrghiilor de politică economică folosite în acest scop, prin perfecționarea continuă a sistemului de retribuție, transpusă în formele juridice actuale.

Echitatea în repartitia fondului de consum individual se impune, de asemenea, și prin măsurile îndreptate de partid spre menținerea unui raport corespunzător între veniturile mici și cele mari, spre înlăturarea discrepanțelor nejustificate dintre veniturile diferitelor categorii de oameni ai muncii. Trebuie să **„avem în vedere ca repartitia fondului pentru consum să se facă într-un spirit de echitate socialistă, desigur, menținîndu-se principiul repartitiei după muncă depusă și după importanța acestei munci din punct de vedere social, dar micșorînd decalajul între veniturile mari și cele mici, păstrînd o proporție echitabilă, rațională.”**⁵⁾

Acționînd în spiritul celor subliniate, a respectării echității în repartitie, raportul dintre retribuția netă minimă și maximă s-a îmbunătățit continuu, reducîndu-se distanța de la 20 : 1 în 1955, la 12 : 1 în 1965 și la 6 : 1 în prezent. Incluzînd în calcul contribuțiile sociale, resursele provenite din fondul de consum social care se adaugă la veniturile provenite din muncă, decalajul de 6 : 1 între retribuția netă minimă și maximă se reduce de fapt la 4 : 1.

Reducerea discrepanțelor dintre nivelul veniturilor individuale, apropierea lor nu se face în mod arbitrar. Ea are o bază obiectivă, este rezultatul, consecința unui proces care se petrece în etapa actuală în țara noastră și care constă în apropierea muncii fizice și intelectuale, reducerea deosebirilor esențiale dintre ele.

Dispariția treptată a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală, baza obiectivă a apropierii veniturilor oamenilor muncii, este înainte de toate, rezultatul schimbărilor petrecute în domeniul forțelor de producție, al creșterii înzestrării tehnice a muncii în toate ramurile economiei naționale, al dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului și al creșterii nivelului de pregătire profesională a forței de muncă corespunzătoare acestei înzestrări. În urma acestui fapt se micșorează treptat numărul profesiunilor bazate în exclusivitate sau în bună parte pe munca de calificare inferioară, și apar o serie de profesii noi generate de tehnica nouă, profesii care presupun muncă de o calificare medie și superioară și perfecționarea neîncetată a pregătirii profesionale.

Producția, cunoștințele de specialitate nu constituie unicul domeniu de apropiere între lucrătorii muncii fizice și intelectuale. Acest proces are la bază și lărgirea orizontului cultural al maselor de oameni ai muncii, ridicarea nivelului culturii lor generale, a conștiinței lor, în conformitate cu cerințele socialismului. În felul acesta, apropierea are la bază, în principal, relațiile de producție socialiste care presupun ca lucrătorul să nu rămînă un simplu executant, ci să devină și un conducător al producției, al proceselor economice, să participe și la conducerea întreprinderii, ramurii, economiei. Ca urmare, oamenii muncii care în socialism au devenit proprietari ai mijloacelor de producție, în virtutea egalității economice și sociale instaurate, trebuie să participe în întregime nu numai la înlăturarea, dar și la elaborarea, dezbateră și adoptarea deciziilor privind viitorul poporului, iar pentru aceasta trebuie să se ridice la un nivel profesional și cultural din ce în ce mai ridicat. Acest fapt constituie și baza obiectivă, necesară, a procesului de apropiere treptată a veniturilor oamenilor muncii din țara noastră.

³⁾ Codul Muncii, 1972. Partea introductivă.

⁴⁾ Nicolae Ceaușescu, Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, iulie 1972, Editura politică, București, 1972, pag. 85.

⁵⁾ Nicolae Ceaușescu, Expunere la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și culturale educative, 9 iulie 1971, Editura politică, București, 1971 pag. 36.

**ECONOMIE
NATIONALA**

ÎNNOIREA PRODUCȚIEI — O CERINȚĂ, DAR ȘI O STRATEGIE A PRODUCĂTORULUI

ÎNNOIREA ȘI MODERNIZAREA PRODUCȚIEI — proces continuu impus de vitezauceririlor tehnico-științifice — constituie una din principalele preocupări ale fiecărei unități industriale, prin care produsele sunt menținute în pas cu evoluția progresului tehnic contemporan. Cincinalul pe care l-am încheiat constituie o dovadă elocventă a însemnatelor realizări dobândite pe această linie în întreaga noastră economie. Au fost înnoite și modernizate o mare parte din produse, astfel încât aproape 70 la sută din producția cu care am debutat în acest an este nouă și modernizată. De altfel, și în cincinalul 1976—1980, definit în documentele de partid drept cincinalul revoluției tehnico-științifice, acest proces de ridicare a nivelului de competitivitate a întregii producții, de diversificare a gamei sortimentale și de asimilare de produse, constituie una din coordonatele permanente, principale ale activității economice. Nemai în 1976, primul an din actualul cincinal, valoarea produselor noi și reproiectate introduse pentru prima dată în fabricație va reprezenta minimum 11 la sută din producția valorică a industriei republicane prelucrătoare. Vor fi introduse în fabricație 438 produse noi și reproiectate, din care 220 mașini, utilaje, aparate și instalații, 218 materiale și bunuri de consum.

Ce experiență au acumulat unitățile economice pentru menținerea întregii producții la un nivel competitiv, ce acțiuni majore vor fi întreprinse în acest an pentru perfecționarea mecanismului existent, pentru scurtarea perioadelor de însușire a produselor — respectiv de la cercetare până la finalizarea acestora în produse de serie? Aceste întrebări încearcă să le răspundă ancheta de față întreprinsă de „Revista economică”, cu sprijinul Comitetului județean de partid Timiș, în principalele întreprinderi industriale ale județului Timiș.

Programe ferme — acțiuni eficiente

ANII CINCINALULUI 1971—1975 s-au dovedit a fi și pentru întreprinderile timișene extrem de fertili în ce privește îmbogățirea nomenclatorului de produse. Noile asimilări și modernizări de produse au înregistrat în toți acești ani o dinamică ascendentă în majoritatea întreprinderilor (câteva exemple le prezentăm în tabelul nr. 1). Din tabel rezultă că în anul 1975 s-a înregistrat o pondere ridicată a produselor noi și modernizate, atingând în cele mai multe întreprinderi între 35—90% din totalul producției, ceea ce dovedește desfășurarea unei activități fecunde atât pe tărâmul creației, cât și pe cel al execuției. Procesul constant de înnoire și modernizare a produselor este ilustrat și de creșterea ponderii produselor cu o vechime de până la 2—3 ani. La întreprinderea „Arta textilă”, de pildă, ponderea produselor cu o vechime până la 2 ani s-a ridicat în 1971 la 11,7%, pentru ca ea să ajungă în 1975 la 35%. În ce privește produsele cu o vechime de 2—5 ani, ponderea în 1971 a fost de 30,9% pentru ca, în 1975, să scadă la 18,5%. În sfârșit, produsele cu o vechime de peste 5 ani aveau, în 1971, o pondere de 29,1%, pentru ca, în 1975, aceasta să scadă la 14,3%. O altă constatare pe linia înnoirii și modernizării producției este aceea a spiritului angajat, concretizat în programe ferme și acțiuni eficiente, transpuse în viață în mod sistematic. Am reținut, spre exemplificare, două întreprinderi care, prin soluțiile adoptate, prin înnoirea aproape totală a producției în cincinalul trecut, se detașează față de celelalte. Este vorba de întreprinderea „Electromotor” și întreprinderea mecanică.

Unitate de frunte a industriei noastre electrotehnice, întreprinderea „Electromotor” și-a câștigat o faimă binemeritată atât în țară cât și peste hotare (exportă produse în peste 30 de țări), datorită, în primul rând, nivelului tehnic ridicat al

Tab. nr. 1

**Dinamica înnoirii și modernizării produselor
în unitățile economice din județul Timiș**

— 5 —

Unitatea	Ani				
	1971	1972	1973	1974	1975
Întreprinderea „Electromotor”	36,0	39,1	70,0	80,0	51,0
Întreprinderea mecanică	24,0	50,0	70,0	75,0	80,0
Întreprinderea „Industria Ilali”	40,0	54,0	75,0	76,0	77,0
Grupul întreprinderilor de industrie locală	14,0	25,0	33,0	44,0	73,0
Întreprinderea „Electromotor”	33,2	37,0	54,0	58,0	60,0
Întreprinderea de trifazație „1 Iunie”	40,9	48,0	49,7	50,2	57,0
Întreprinderea „Bernina”	6,5	17,5	30,0	48,0	50,0
Întreprinderea „Tehnocol”	2,1	4,0	42,0	47,0	40,0
Întreprinderea „Arta textilă”	28,5	20,5	30,5	34,0	32,2

produselor ce le fabrică. La sfârșitul lui 1975 ponderea produselor noi și reproiectate în totalul producției se situa la 91%. Se poate considera — așa cum apreciază specialiștii întreprinderii respective — că, practic, în cincinalul trecut, a fost înnoită și modernizată întreaga producție de bază a întreprinderii. Analizând programul de cercetare și modernizare a producției pe anul 1975 care a prevăzut însușirea a 138 produse noi, a rezultat că toate obiectivele au fost realizate în termenul prevăzut. Au fost executate electromotoare asincrone trifazate cu cuplu mărit, electromotoare cu un nivel redus de vibrații, s-au introdus în fabricația de serie noile tipuri de electromotoare pentru pompele de vehiculare a lichidului de răcire la mașinile-unelte (11 tipuri), electromotoare pentru mașini de filat și răsucit etc. Mai bine de 20 de tipuri de produse noi realizate au contribuit la diminuarea accentuată a unui volum însemnat de importuri.

Un alt fapt semnificativ este că, aproape în totalitate, produsele realizate de această întreprindere poartă amprenta concepției proprii — rezultat al gândirii colectivului de muncă, al specialiștilor unității, cit și al unor institute de specialitate din ramură. Fiecare program de cercetare și asimilare de produse noi întocmit anual a fost dezbătut cu întregul colectiv de muncă, devenind astfel programul propriu de activitate pentru fiecare formație, atelier sau secție. Pentru rezolvarea unor obiective sau găsirea de soluții cit mai raționale și eficiente, s-a apelat la sprijinul oamenilor de știință, al cercetătorilor din institutele specializate pe ramură. Bunăoară, cu sprijinul Institutului de cercetări și proiectări electrotehnice București a fost însușit procedeul tehnologic de impregnare prin picurare a statoarelor și cel de încercare a motoarelor în instalații de climatizare. De asemenea, cu contribuția institutului „Electrozinproiect” s-a elaborat proiectul pentru standul de probă al motoarelor din gabaritul 0—4. Un sprijin efectiv în promovarea produselor noi, în modernizarea celor existente, l-a primit întreprinderea „Electromotor” din partea cadrelor de specialitate ale Facultății de electrotehnică din Timișoara care, practic, deslășoară activitatea de cercetare-produție în cadrul acestei unități.

Semnificative sînt și realizările întreprinderii mecanice. Și aici peste 80% din totalul produselor fabricate în cincinalul precedent sînt noi și modernizate. Între cele mai recente realizări se află noi tipuri de poduri rulante, stivuitoare, moto-încăleătoare, macaralele de 6 și 8 tone forță etc. Meritul acestui colectiv în atingerea performanței de a avea la încheierea cincinalului trecut aproape întreaga producție de bază nou asimilată și modernizată rezidă în preocuparea permanentă pentru găsirea de soluții noi constructive, selectarea principalelor obiective de însușit și introducerea lor în programe ferme, în acțiunile eficiente desfășurate în fiecare an din cincinal pentru mobilizarea efortului creativ. Analizele periodice făcute în legătură cu stadiile de înlăptuire a obiectivelor din program, antrenarea tuturor specialiștilor și muncitorilor cu experiență la soluționarea prin concursuri a diferite probleme-cheie, asigurarea de condiții pentru realizarea și verificarea unor soluții sau elemente constructive noi etc., sînt mijloace care au asigurat un climat propice pentru ca întreaga producție să țină pasul cuuceririle tehnico-științifice contemporane.

Se poate spune că, în general, caracteristica activității majorității întreprinderilor este preocuparea pentru nou, pentru promovarea de produse competitive. Merită relevat, deosebi faptul că, în toate întreprinderile industriale din județ, a fost creată, în decursul anilor, o puternică bază tehnico-materială (ateliere sau secții proprii de concepție și proiectare), care

permite asimilarea de produse noi în termene mai scurte cu 1—3 luni față de 1970.

Lucrurile se prezintă bine și sub raportul posibilității de a realiza în bune condiții prototipurile, fie în ateliere speciale de prototipuri, fie în colaborare cu celelalte secții productive din întreprinderi. La Grupul întreprinderilor de industrie locală prototipurile produselor noi sau modernizate se execută în cadrul unui atelier special amenajat, sub directa coordonare tehnică a secției de cercetare-proiectare, care urmărește materializarea soluțiilor constructive adoptate. La **Întreprinderea „Dermatina“**, unde nu există o secție distinctă de prototipuri, noile produse se execută în secțiile productive, dar acestea se urmăresc pe bază de plan, evitându-se astfel întârzierile sau tergiversările în realizarea unor piese sau subansamble.

Pentru asigurarea calității noilor produse, în majoritatea întreprinderilor, potrivit sarcinilor trasate de partid, au fost reamenajate sau construite standuri de probă. Întreprinderea „Electrotimiș“, de exemplu, s-a autodotat cu standuri de încercare proprii și mai are în execuție o serie de standuri cu caracter universal și special. În situația în care standurile nu sînt satisfăcătoare pentru anumite genuri de măsurători, întreprinderea respectivă, cît și celelalte, au posibilitatea să le efectueze, pe bază de comandă, la institutele de specialitate din localitate sau din țară.

Multiple efecte economice favorabile

PREOCUPAREA DE A INNOI și moderniza conținut produsele pentru ca ele să țină pasul în permanență cu cuceririle tehnico-științifice contemporane, permite și obținerea unei înalte eficiențe economice. Dintre multiplele efecte economice favorabile ce decurg din aceasta, ne vom opri, succint, asupra celor mai importante:

● **lărgirea exporturilor și diminuarea importurilor.** În susținerea acestei afirmații pledează realizările multor unități. Luînd ca exemplu **Întreprinderea „Electromotor“**, trebuie arătat că în decursul cincinalului încheiat ea și-a dublat producția, ceea ce a permis unor beneficiari să-și poată procura din țară majoritatea tipurilor de motoare electrice de care aveau nevoie. Pe de altă parte, obținînd un asemenea nivel de producție și avînd posibilitatea să ofere produse cu indici tehnico-economici înalți, întreprinderea respectivă a reușit totodată să-și sporească exportul, acesta reprezentînd în prezent peste 55% din întregul volum al producției globale. Deosebite rezultate pe linia sporirii exporturilor de produse, datorită calității lor constructive și funcționale, au dobîndit și **Întreprinderea mecanică, „Electrotimiș“, „Electrobanat“, „Tehnometal“** etc. Lărgirea gamei sortimentale, au însușirea unei noi familii de produse de către aceste întreprinderi a permis diminuarea unor importuri:

● **utilizarea eficientă a materiilor prime și a materialelor.** Realizînd produse cu indici tehnico-economici înalți, dar cu gabarite și greutatea proprii mai reduse, întreprinderile producătoare au avut și au posibilitatea să utilizeze mai bine materia primă și materialele, să reducă consumurile specifice. Prin optimizarea constructivă a unui mare număr de produse, prin aplicarea unor tehnologii înaintate, **Întreprinderea „Electromotor“** a reușit, de pildă, să economisească importante cantități de tablă silicioasă și cupru, care se

Tablă nr. 2

Procentajul ponderii produselor noi și modernizate în producția totală

Unitatea

Întreprinderea „Ara Tuzszi“	34,3
Întreprinderea „Electrotimiș“	24,0
Întreprinderea de țesut „Tehnometal“	15,0
Întreprinderea „Electrobanat“	11,4
Întreprinderea de țesut „Azur“	10,5
Întreprinderea „Ara“	6,1
Întreprinderea chioșc „Sidermetal“	5,1

aduceau din import, valoarea acestora ridicîndu-se, numai în 1975, la circa 30 milioane lei. Acționînd pe aceeași linie, Grupul întreprinderilor de industrie locală, însușind în fabricație noi tipuri de robot de bucătărie-cofetărie, mașini de spălat și curățat cartofi și zarzavat etc., cu capacități mărite și parametri calitativi și tehnici superiori față de tipurile vechi, a reușit să reducă consumul de metal pe unitatea de produs cu 15—20%. De altfel, ansamblul de măsuri luate în această unitate pe linia inovării și modernizării produselor s-a concretizat în îmbunătățirea indicelui de valorificare a metalului care, la sfîrșitul anului 1975 a ajuns la 35,4 lei/kg, față de numai 27 lei/kg în 1973.

● **extinderea înlocuitorilor.** În cadrul studiilor și cercetărilor pentru inovarea și modernizarea produselor, un obiectiv principal urmărit a fost fie înlocuirea unor materii prime aduse din import cu altele indigene, fie extinderea înlocuitorilor, pentru a se economisi o serie de materii prime de care economia națională nu dispune în cantități nelimitate. **Întreprinderea „Dermatina“**, de pildă, a pus la îndemina unităților de încălțăminte înlocuitori de piele din materiale sintetice, iar **Întreprinderea „Azur“**, diferiți coloranți care nu de mult se aduceau din import.

Parametrii inovării în 1976

PORNIND de la condițiile tehnico-materiale create de la experiența acumulată, în acest an se va înregistra în toate întreprinderile industriale timișene o intensificare a acțiunii de inovare și modernizare a produselor. Așa cum se desprinde din cifrele tabelului nr. 2, în unele întreprinderi ponderea produselor noi și modernizate va reprezenta între 5,1—34,9% în totalul producției-marfă. Pentru a situa realizările la cote cît mai înalte, în aproape toate întreprinderile timișene au fost luate, încă din cursul anului trecut, o serie de măsuri menite să faciliteze îndeplinirea întocmai a prevederilor din planul tehnic pe 1976. La **Întreprinderea „Tehnometal“**, de pildă, unde urmează a fi asimilate noi și importante produse pentru mecanizarea unor lucrări agricole, s-a prevăzut, printre altele, de pildă, mărirea capacității sculăriei și dotarea cu noi utilaje, astfel încît să se creeze condiții optime pentru executarea în bune condiții a seturilor de S.D.V.-uri necesare. La **Întreprinderea „Electrotimiș“** au fost extinse contractele de cercetare și proiectare cu institutele de specialitate și ur-

mează să se înființeze, în cadrul secției proprii de cercetare și proiectare, laboratoare, care să aducă un aport mai substanțial la urmărirea în fază de prototip a soluțiilor adoptate.

O deosebită atenție pentru activitatea de diversificare și inovare a producției din primul an al acestui cincinal a acordat și colectivul de la **Întreprinderea „Electromotor“**. În acest scop, a fost întocmit din timp un program ferm, cu acțiuni concrete, pe etape de finalizare. S-a prevăzut, de pildă, ca în 1976 să fie asimilate 32 tipuri de motoare care, în prezent, se aduc din import, precum și alte tipuri solicitate de economia națională.

Un program amplu de însușire de produse noi și-au prevăzut și întreprinderile producătoare de bunuri de larg consum (**Întreprinderea de piele de mînuși, Întreprinderea de încălțăminte „Banatul“, Întreprinderea de tricotaaje „1 Iunie“, Industria linii** etc.). În toate unitățile au fost executate, omologate și transmise la beneficiarii interni și externi noile produse și articole ce urmează a fi asimilate în acest an și pregătite din vreme colecțiile de produse pentru 1976 și 1977.

Privind în ansamblu situația, se poate afirma că în acest an în întreprinderile timișene au fost create condiții bune pentru realizarea prevederilor planului de inovare și modernizare a produselor. Totuși, în unele cazuri, eforturile depuse în acest scop se mai lovesc de o serie de greutăți și deficiențe.

Dacă și unele neajunsuri

ar fi înlăturate...

AM REȚINUT, atît din răspunsurile la anchetă, cît și din discuțiile purtate cu unii specialiști, că diferitele neajunsuri legate de realizarea planurilor tehnice pot fi înlăturate dacă există preocupare în acest sens, dacă centralele industriale și ministerele manifestă o mai mare receptivitate și operativitate la diferitele solicitări ale întreprinderilor. Iată cîteva dintre acestea.

Atît în anii cincinalului precedent, cît și în prezent, sînt cazuri cînd se înregistrează **întîrzieri în avizarea produselor noi** de către organele centrale coordonatoare. Așa se prezintă lucrurile, ca să dăm numai un exemplu, cu unele produse noi realizate de Grupul întreprinderilor de industrie locală. Dată fiind diversitatea produselor ce le realizează această unitate (de la bunuri de consum coordonate de Ministerul Industriei Ușoare pînă la utilaje industriale coordonate de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini), specialiștii de aici propun ca avizarea asimilării produselor noi să se facă numai de către Consiliul de coordonare a profilării, specializării și cooperării în ramurile industriei construcțiilor de mașini și industriei metalurgice, întrucît nici pînă la sfîrșitul anului 1975 nu au primit, nici de la M.I.U. și nici de la M.I.C.M., diferite planuri solicitate încă din primele luni ale anului.

Sînt și cazuri cînd **unii beneficiari revin adeseori asupra comenzilor de produse**, deși producătorul se află într-o fază avansată de însușire. O asemenea tendință nu este de natură să ducă la scurtarea

V. BOESCU
L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 12)

CALITATEA PRODUSELOR FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU CERINȚELE CONSUMATORULUI

M-AM HOTĂRIT să aștern pe hirtie aceste rânduri după ce un prieten de-al meu, director al unei întreprinderi constructoare de utilaj tehnologic, mi-a cerut sfatul zilele trecute deoarece portofoliul său de comenzi nu era încă satisfăcător. Cauza — explica el — erau pretențiile exagerate pe care un director dintr-un minister beneficiar le-ar avea față de utilajele pe care le fabrică. Și anume, i se cere să treacă în contract garanții privind disponibilitatea utilajelor livrate și să se angajeze la plata eventualelor pagube în cazul neîndeplinirii parametrilor de acest fel prevăzuți în contract. Prevederea era de maximă importanță deoarece disponibilitatea reprezintă procentul de timp în care un echipament este în stare de funcționare fără reparații de lungă durată și fără defectări între perioadele de reparație rațională.

Practic însă — susținea interlocutorul meu — în această problemă, întreprinderii pe care o conducea nu-i revenea nici o responsabilitate, deoarece deocamdată, documentațiile de execuție primite sînt elaborate de către un institut de cercetare-proiectare subordonat centralei industriale și nu cuprind în conținutul lor toate datele referitoare la fiabilitate și disponibilitate. Ca urmare, în ce privește garanția, beneficiarii trebuie să se adreseze institutului de proiectare și nu întreprinderii producătoare.

Este aceasta o aderată sau falsă problemă? Cine are dreptate? Cum poate și mai ales cum trebuie soluționată o asemenea controversă? Un răspuns edificator la rezolvarea unor asemenea probleme, care capătă o importanță deosebită în cîmpul revoluției tehnico-științifice, face necesară prezentarea citorva observații de mare actualitate în legătură cu problematica disponibilității mijloacelor de producție.

Cine răspunde pentru calitatea produselor

AȘ DORI să subliniez de la început că rezolvarea unei asemenea probleme implică în primul rînd o mai bună cunoaștere a realizărilor favorabile și a experienței bune acumulate în această direcție în numeroasele întreprinderi din țară, unde problema asigurării disponibilității utilajelor fabricate este deja rezolvată cu succes.

Totodată, se cer făcute unele precizări. Se cunoaște faptul că, în ultimă instanță, societatea are nevoie de servicii, produsele fiind purtătorul lor material. Cînd cumpărăm un anumit obiect s-ar putea să nu avem prevăzut în minte numărul de litere din care e construită denumirea sa, sau, dacă sîntem în străinătate, nici să nu cunoaștem denumirea produsului în limba respectivă. Avem însă, în minte, reprezentarea precisă a serviciului, respectiv a „misiunii” pe care trebuie s-o îndeplinească produsul de care avem nevoie, corelată cu cheltuielile necesare în vederea procurării sale.

În presa de specialitate, cu ani în urmă,

Tabelul

Urmasirea comportării produselor livrate în exploatare (pe exemplul ipotetic al unui eventual producător de excavatoare)

Excavator tip
Anul

Luna	1	2	3	4	5	6	7	...	12	Total an
Produse livrate (buc.)	20	15	10	20	10	10	18	etc.	-	-
Produse defectate (buc.)	2	4	3	2	5	3	2	etc.	-	-
Ore de reparație	500	700	2000	1300	2000	1500	1400	etc.	-	-
Costul pieselor de schimb	1000	2000	3000	7000	1000	2000	1000	etc.	-	-

Matricea "rata defectărilor"

Luna	1	2	3	4	5	...	12	Total an
1	2	1	0	2	4	etc.		
2	3	3	0					
3	0	0	0					
4	0	1						
5	0							
...								
12								
Total an								

putea îndeplini în bune condițiuni misiunea sa dacă, după achiziționare, în fiecare săptămînă va trebui înlocuită o piesă, reparat un contact etc.

Cred că nu trebuie insistat prea mult asupra faptului că această caracteristică de calitate numită disponibilitate e determinantă nu numai pentru buna funcționare a mecanismului producției și economiei, ci și pentru satisfacția personală a fiecăruia dintre noi. Disponibilitatea se măsoară prin valoarea dată de formula de mai jos:

$$D = \frac{1}{1 + \tau}$$

în care τ reprezintă rata defectărilor, care corespunde „mortalității” echipamentului, ieșirii nedorite din funcțiune a acestuia, iar τ reprezintă timpul de reparație, adică de imobilizare, de restabilire a stării de bună funcționare. Deci, la urma urmei, dacă totuși s-a defectat în mod neprevăzut utilajul și am avut această neșansă, cel puțin restabilirea stării de bună funcționare să se facă cît mai operativ.

Să presupunem că un televizor se defectează odată pe săptămînă și reparația durează o zi. Aceasta înseamnă că disponibilitatea televizorului este de $6/7 = 0,85$, deci în 15% din cazurile cînd telespectatorul dorește să se bucure de un program TV, în calitate de cumpărător este frustrat de satisfacerea unei dorințe legitime ca urmare a lipsei de preocupare a unor producători de televizoare pentru realizarea de echipamente cu disponibilitate ridicată.

După cum se știe, în conformitate cu Decretul 282/1973, produsele se livrează de către întreprinderile furnizoare însoțite de certificate de calitate prin care șeful C.T.C.-ului atestă că produsul respectiv îndeplinește funcția pentru care este vîndut. Din punct de vedere juridic, acest act demarchează „liabilitatea” producătorului față de beneficiari în domeniul calității, iar atestarea neconformă constituie contravenție și infracțiune prevăzută în codul civil și penal.

• LEMA NR. 2

Realizarea unor produse cu caracteristici funcționale, estetice, economice și de disponibilitate situate la nivel ridicat constituie o obligație permanentă, o manifestare de responsabilitate socială a tuturor oamenilor muncii. Răspund de calitatea produselor proiectanții, oamenii de creație și concepție care propun ștacheta calității și elaborează soluții constructive și tehnologice și care trebuie să pună la dispoziția executanților o documentație teh-

s-a discutat mult cazul unui proces dintre un producător de sucuri și furnizorul unei instalații de îmbuteliere. Fabricantul de sucuri era nemulțumit de faptul că instalația nu realiza pe am îmbutelierea numărului de sticle care se obținea de obicei prin mijloace manuale. Pe de altă parte, costul reparației pentru defecțiunile acestei instalații constituia o valoare importantă, inacceptabilă. Furnizorul, în apărarea sa, susținea că instalația, livrată a îmbuteliat pe timp de o oră numărul de sticle prevăzut în prospect și că posedă, totodată, un document prin care delegatul beneficiarului confirma în scris acest lucru, reclamația fiind prin urmare neîntemeiată. Și totuși, forurile competente au dat cîștig de cauză beneficiarului, declarînd întemeiată cererea acestuia, în sensul că instalația respectivă trebuia să îndeplinească printr-o supraviețuire corespunzătoare în timp întreg serviciul pentru care a fost achiziționată, fără reparații costisitoare de lungă durată. Iată deci o primă problemă de disponibilitate.

• LEMA NR. 1

Pentru ca un echipament să-și îndeplinească funcția (misiunea) pentru care a fost realizat este necesar ca acesta să fie „disponibil” cînd se cere să funcționeze; adică e necesar ca echipamentul să supraviețuiască un anumit timp fără reparații de lungă durată și fără defectări între perioadele de reparație rațională. Să ne referim la o situație ipotetică. Televizorul, să spunem, care în magazin a prezentat o imagine foarte clară și un sunet fidel, nu-și va

nică de calitate. Este direct implicat fiecare executant, maistrul, șeful de atelier care trebuie să se conformeze perfect cerințelor documentației tehnico-economice. Lucrătorii din aparatul de aprovizionare sau desfacere ș.a.

Din punctul de vedere al nivelului ierarhic, cercetări statistice pe plan mondial au arătat că în 80% din cazuri conducerile de întreprinderi sînt cele care se fac vinovate de apariția unor deficiențe de calitate. Astfel de situații se întîlnesc cînd o întreprindere realizează produse cu nivel tehnic scăzut, necompetitiv, pentru că, fie că nu s-a preocupat de stabilirea ștăchetei calității la nivelul necesar, fie că a dispus trecerea la producția de serie pentru produse ale căror documentații constructive și tehnologice prezentau greșeli (ce ar fi putut fi sesizate și eliminate prin fabricarea prealabilă de prototipuri și producții pilot, verificarea riguroasă a acestora, inclusiv a fiabilității și disponibilității), fie că s-a trecut la producția de serie pe bază de derogări fără S.D.V.-urile necesare, pe mașini-unelte fără precizia necesară, fără aparatură de măsură și control. În categoria acestor neajunsuri se includ și cele generate de lipsa unei preocupări permanente pentru organizarea unui control tehnic exigent al producției și verificarea pe standuri de probă a produselor înainte de livrare etc. Un alt neajuns îl constituie și neglijarea urmării comportării produselor livrate în exploatare, acordîndu-se o importanță redusă creării și bunei gestionări a „băncii de informații” privind fiabilitatea și disponibilitatea echipamentelor.

Am studiat o broșură intitulată „Mortalitatea în România”, publicată mai de mult, în anii antebelicici, în care autorul demonstrează, printr-o fundamentare riguroasă, lipsă de preocupare a regimului burghez din țara noastră pentru ridicarea nivelului ocrotirii sănătății oamenilor muncii cu ajutorul unor indicatori foarte sugestivi din domeniul demografic:

— curba supraviețuitorilor pe fiecare an, respectiv curba mortalității pentru fiecare generație;

— analiza evoluției mortalității pe vârste;

— histograme diverse, ilustrînd frecvența diferitelor boli pe regiuni.

Metodele folosite fiind bazate pe o bancă de date conștiincios gestionată, au făcut posibile concluzii argumentate. Cercetările noastre demografice actuale au îmbogățit instrumentarul de lucru, obiectul lor fiind acum investigarea posibilităților de ridicare a nivelului de trai. Dacă demografiile folosesc asemenea metode pentru a-și fundamenta concluziile privind unul din parametrii esențiali ai „calității vieții”, este legitimă întrebarea de ce conducerile unor întreprinderi nu procedează

prin similitudine pentru a cunoaște „calitatea vieții” echipamentelor produse? În acest sens sînt necesare evidențe care necesită într-o întreprindere 1—2 persoane cu cel mult 12 clase de școală.

Banca de date privind disponibilitatea echipamentelor și gestiunea acestora

IATĂ un exemplu de modul în care poate fi realizată cu ușurință o urmărire riguroasă a comportării produselor livrate în exploatare (vezi tabelul și cele trei matrici): fabrica „X” a livrat excavatoare către patru beneficiari importanți în cantitățile arătate în tabel (primul rînd). Pe rîndul doi al tabelului se trece pentru fiecare lună numărul total de excavatoare la care au apărut defectări în această perioadă, în exploatarea la cei patru beneficiari, pe cel de-al treilea orele de serviciu consumate în fiecare lună pentru eliminarea tuturor defectelor apărute la excavatoarele livrate de întreprindere și aflate în exploatare în această lună la cei patru beneficiari, pe rîndul patru — costul pieselor de schimb consumate în fiecare lună pentru reparațiile necesare la totalitatea excavatoarelor aflate în exploatare în acel moment la cei patru beneficiari. Datele din tabel se prelucresc printr-o simplă operație de scădere, în cadrul următoarelor matrici:

- 1) matricea „Rata defectărilor”;
- 2) matricea „Ore de reparații”, care corespunde timpului mediu de reparații;
- 3) matricea „Costul pieselor de schimb”.

Primele două oferă informațiile necesare pentru aprecierea disponibilității echipamentului, atît în total lunar livrat, cît și la o anumită vîrstă a acestuia (o lună, două etc.). A treia matrice, combinată cu a doua, permite analiza modului cum se desfășoară activitatea de „service” a întreprinderii. Cifrele pe diagonală se obțin prin defalcarea numărului de defectări, a orelor de reparații și a pieselor de schimb pe numărul de excavatoare livrate în fiecare lună.

Matricea „Rata defectărilor” are rolul de a defalca defectările cumulate semnalate în tabel, pe fiecare lot livrat lunar. Numărul total de defectări produse în luna „n”, de exemplu, va fi defalcat pe diagonală în matrice, pe defecțiunile înregistrate la loturile livrate în fiecare din lunile 1, 2, 3 etc. Pe fiecare rînd vom obține astfel defectările în a „n”-a lună de utilizare a excavatoarelor pentru fiecare livrare, și pe total an, iar pe fiecare verticală numărul de defecțiuni lunare și anuale din livrarea efectuată în luna „n”.

Matricea „Ore de reparații” are rolul de a defalca orele de reparații cumulate semnalate în tabel, pe fiecare lot livrat lunar. Numărul total de ore de reparații efectuate în luna „n”, de exemplu, se va trece în matrice defalcat pe diagonală pe orele de reparații necesitate de utilajele din loturile livrate în fiecare din lunile 1, 2, 3 etc. Pe fiecare rînd vom obține astfel orele de reparații în a „n”-a lună de utilizare a excavatoarelor pentru fiecare livrare și pe total an, iar pe fiecare verticală numărul de ore de reparații pe an și lună necesare utilajelor livrate în luna „n”.

Matricea „Costul pieselor de schimb” are rolul de a defalca costul cumulat al pie-

Matricea „Costul pieselor de schimb”

Luna	1	2	3	4	...	12	Total an
1	1000	500	0	7000			
2	1500	3000	0				
3	0	0	0				
4	0	0	0	0			
...							
12							
Total an							

selor de schimb semnalat în tabel, pe fiecare lot livrat lunar. Costul total al pieselor de schimb în luna „n”, de exemplu, se va trece în matrice defalcat pe costul pieselor de schimb necesitate de loturile livrate în fiecare din lunile 1, 2, 3... etc. Pe fiecare rînd vom obține astfel costul pieselor de schimb în a „n”-a lună de utilizare pentru fiecare livrare și pe total an, iar pe fiecare verticală costul anual și lunar al pieselor de schimb necesare utilajelor livrate în luna „n”.

Toate aceste evidențe pot fi și trebuie ținute atît de către producători, cît și de către beneficiari. Fapt normal, de altfel, deoarece și unii și ceilalți sînt interesați atît în creșterea longevității echipamentelor, cît și a disponibilității acestora printr-un aspect tehnic și economic. Ceea ce interesează este ca un echipament să îndeplinească ireproșabil misiunea sa pe toată viața utilă în condiții de eficiență economică maximă.

În acest context, o importanță deosebită o are și acordarea unor garanții pentru produsele livrate. În legislația țării noastre obligația garanției calității produselor (fiabilitate, disponibilitate) e reglementată prin Legea nr. 2/1970 privind asigurarea și controlul calității produselor și Decretul 282/1973 privind certificarea calității, iar prevederi privind infracțiunile în acest domeniu sînt înscrise în codul civil și penal.

REVENIND LA ÎNTREBĂRILE din prima parte a materialului rezultat, în lumina celor prezentate, că în nici un caz producătorul nu se poate sustrage de la îndatoririle ce-i revin în asigurarea fiabilității și disponibilității utilajelor „pasînd” răspunderea exclusiv la cei care întocmesc documentațiile. Desigur, fiabilitatea și disponibilitatea trebuie prevăzute pentru fiecare utilaj încă din faza de concepție și proiectare. Tot atît de necesar apare însă ca producătorul să răspundă și de disponibilitatea utilajelor pe care le fabrică. În acest sens el trebuie să prevadă în contractele cu institutele de proiectare o clauză prin care acestea din urmă să determine valorile indicatorilor de disponibilitate ceruți de producători, să le înscrie în proiect și în plus să testeze și posibilitatea obținerii lor, pentru produsele la care au asigurat documentația, în cadrul prototipurilor sau seriei zero. Iată, deci, cîteva observații de natură să înlăture dispersarea răspunderilor și să asigure utilaje care să satisfacă într-un grad tot mai înalt exigențele economiei naționale.

Dumitru NICULESCU

— Inspector general de stat —
Inspectoratul General de Stat
pentru Controlul Calității Produselor

Matricea „Ore de reparații”

Luna	1	2	3	4	...	12	Total an
1	500	200	0	1300			
2	500	2000	0				
3	0	0	0				
4	0	0	0	0			
...							
12							
Total an							

DEZBATERE

„R.E.”

ROLUL ȘI FUNCȚIILE PRODUCȚIEI NETE ÎN SISTEMUL INDICATORILOR VALORICI [III]

IN NUMARUL DE FAȚĂ publicăm ultima parte din dezbaterile privind conținutul, rolul, funcțiile și metodologia de calculare și raportare a indicatorului producției nete. Amintim cititorilor noștri că primele două părți au apărut în numerele 6 și 7/1976 din revista noastră.

V. Producția netă — indicator de analiză economică

1. Avantajele metodei de repartitie.
2. Variante de calcul al producției nete.

Dumitru Ocheană : Antevorbitorii au definit conținutul indicatorului producția netă : în legătură cu aceasta sînt de părere că în cheltuielile de muncă vie să nu intre în calcul și unele elemente cum sînt : dobînzile bancare, locațiile CFR, care, influențază favorabil realizarea acestui indicator, deși existența lor reflectă o situație necorespunzătoare în activitatea întreprinderilor.

În discuțiile purtate s-au scos în evidență avantajele și dezavantajele acestui indicator. Din contactele pe care le-am avut cu specialiștii din ministere, centrale industriale și întreprinderi rezultă că în această perioadă de experimentare ministerele și centralele industriale au făcut prea puțin pe linia eliminării unora din dezavantajele arătate și a îmbunătățirii metodelor de planificare, de calcul și de urmărire. Consider că acest indicator, a fost privit, încă de la începutul experimentării, cu oarecare rezervă de către unii specialiști, întrucît el scoate în evidență deficiențe care mai persistă în planificarea indicatorilor, în cheltuirea mijloacelor materiale și bănești.

Urmărind realizarea acestui indicator la întreprinderile care l-au experimentat se desprind unele aspecte care justifică cele arătate mai înainte, astfel :

— au fost constatate cazuri în care unele întreprinderi, deși au realizat și depășit planul producției globale, nu au realizat indicatorul producției nete :

— la unele întreprinderi nu s-a corelat producția globală în prețuri curente cu producția globală în prețuri comparabile ;

— uneori s-a stabilit prin plan un volum inferior de cheltuieli materiale, necorelat cu prevederile din planul prețului de cost, sau nivelul cheltuielilor cu munca vie din planul de muncă și retribuie nu a fost corelat cu nivelul acestor cheltuieli din planul prețului de cost ;

— s-a modificat producția netă planificată, fără a se modifica corespunzător volumul producției globale sau al cheltuielilor materiale.

Totodată, au mai rezultat și unele greutăți, ca de pildă în determinarea și raportarea pe luna în curs a producției nete. Aceas-

ta necesită un volum important de muncă pentru prelucrarea surselor de informații existente, în special la întreprinderile cu subunități mari, precum și la acelea unde mijloacele de mecanizare nu permit calcularea mai operativă a indicatorului producției nete.

La întreprinderile care au mai multe activități aprobate prin plan, producția globală este determinată pe activități, iar producția netă este stabilită pe total întreprindere, ceea ce nu permite recalcularea fondului de retribuie pe activitățile respective în funcție de producția netă realizată de acestea.

În legătură cu metodologia de calculare a producției nete realizate, care stă la baza recalculării fondului de retribuie, ținînd seama de faptul că la plata chenzinei a II-a întreprinderile nu sînt în posesia datelor contabile pentru stabilirea producției nete pe luna raportată, Banca Națională, în colaborare cu organele de sinteză, a dat indicații ca cheltuielile materiale realizate să fie calculate prin aplicarea ponderii cheltuielilor materiale planificate asupra producției globale realizate, situație care nu reflectă întotdeauna realitatea în ce privește îndeplinirea acestui indicator. Astfel, s-a constatat că unele întreprinderi au fost avantajate, în sensul că datele contabile întocmite ulterior au confirmat procente de realizare mai mici decît cele luate în calcul la plata chenzinei a II-a, iar altele au fost dezavantajate, în sensul raportării unor realizări mai mici decît cele stabilite ulterior pe bază de date contabile.

Iată de ce consider că organele de sinteză nu au fost sprijinite îndeajuns în această problemă de ministere în vederea stabilirii unei metodologii mai corespunzătoare, sarcină care trebuie să le stea în atenție pentru perioada următoare.

Menționez că experimentarea eliberării fondului de retribuie la organizațiile de transport în funcție de realizarea indicatorului „venituri brute din activitatea de transport” a dat rezultate mai bune decît vechiul indicator, tone-km convențional, stimulînd colectivele respective în realizarea și depășirea planului.

În concluzie, apreciez ca fructuoase discuțiile purtate și consider că ar fi necesar ca : **indicatorul producției nete să fie folosit ca indicator obligatoriu de plan în industrie, pentru măsurarea rezultatelor :**

— **producția globală să fie menținută ca indicator obligatoriu pentru determinarea volumului de producție și asigurarea comparabilității cu perioada trecută ;**

— **producția netă să rămînă indicator care să condiționeze retribuie numai pentru conducerea întreprinderii ;**

— **fondul de retribuție pentru personalul întreprinderii să se elibereze în funcție de indicatorul producției globale, urmărindu-se în continuare în paralel în ce măsură realizarea indicatorului statistic producției nete ar influența asupra eliberării fondului de retribuie.**

De asemenea, se impune ca ministerele și centralele să fie preocupate mai mult în ceea ce privește planificarea, calcularea și raportarea acestui indicator, iar în cadrul întreprinderilor să existe o mai mare colaborare între compartimentele funcționale în stabilirea elementelor componente ale acestui indicator.

Traian Hasnaș : Pe parcursul experimentării indicatorului producția netă s-au purtat multe discuții privind conținutul, sfera de cuprindere, puterea de informare, de caracterizare a efortului întreprinderilor și mai ales asupra volumului de muncă pe care îl solicită determinarea lui, atît în întocmirea planului, cit mai cu seamă în evidență, în urmărire. Unii, putini la număr, au spus că indicatorul este foarte bun, alții, mai atenți la calitățile indicatorului, au arătat deschis o serie de neajunsuri. Astfel de neajunsuri au fost discutate și la această masă rotundă.

Primul și cel mai important neajuns al indicatorului — după părerea mea — constă în faptul că realizarea producției nete fiind legată de fondul de retribuie a muncii duce nedorit la frînarea promovării progresului tehnic. Este evident că în dorința de a realiza producția netă, unitățile economice vor opta pentru produsele cu un volum mai mare de muncă vie consumată. Pentru a contracara această tendință sînt necesare măsuri adecvate, între care și aceea de a se renunța la condiționarea fondului de retribuie de realizarea producției nete. După părerea mea, producția netă trebuie să rămînă ca un indicator de analiză, iar întreprinderile să fie stimulate în alt mod pentru realizarea și determinarea corectă a indicatorului.

Al doilea neajuns al producției nete constă în faptul că, după metoda de producție sau indirectă, generalizată în industrie și în curs de experimentare în S.M.A., calculul de determinare pornește de la cei doi indicatori : producția globală și cheltuielile materiale. În condițiile acestei metode, unele deficiențe ale celor doi indicatori sînt transmise implicit și asupra producției nete. Deși sînt păreri că această metodă are avantaje demne de reținut, pentru că cointerează unitățile la realizarea în bloc a celor 3 indicatori corelați (producția globală, cheltuielile materiale și producția netă), părerea mea este că determinarea producției nete după metoda de repartitie sau directă este mai bună, întrucît prezintă indicatorul desfășurat pe elementele sale componente și,

cu toată această desfășurare detaliată, calculul se face mai ușor decât după metoda indirectă. Este și mai lesne de observat, văzând elementele, care din ele au influențat producția netă. Unele elemente, cum sînt: amenzile și penalitățile, dobinzile bancare penalizatoare, locațiile C.F.R., impozitele etc., redate în structură, pot fi luate sau eliminate din calcul, în funcție de interesul ce-l avem de a cunoaște factorii determinanți ai producției nete, ca indicatori de eficiență ce caracterizează efortul și contribuția la formarea venitului național. Așa că metoda directă se aplică cu bune rezultate în experimentarea care are loc în construcții și I.A.S.

O problemă ridicată este aceea a perioadei de raportare a producției nete. În prezent, raportarea se face lunar și cumulată de la începutul anului. Din câte cunosc, sînt fluctuații însemnate de la lună la lună în gradul de îndeplinire a indicatorului. Cauza reală nu constă numai în nivelurile diferite de executare a planurilor lunare de producție, ci și în modul de defalcare a planului trimestrial al costurilor de producție și a cheltuielilor materiale pe lună. Sarcina aceasta se realizează cu mari dificultăți și tocmai de aceea prezintă în practică multe imperfecțiuni de corelare.

Desigur, compararea lunară a realizării producției nete cu cea astfel planificată poate fi neconcludentă. De aceea, opinez pentru planificarea și urmărirea producției nete numai trimestrial și cumulată de la începutul anului.

O altă problemă mult discutată se referă la metodologia adoptată în prezent pentru calcularea îndeplinirii planului producției nete. Actualmente, Ministerul Finanțelor, în colaborare cu D.C.S., au recomandat pentru industrie o metodologie de calcul al cheltuielilor materiale pe baza înregistrărilor din conturile contabile de cheltuieli. În acest sens s-au indicat două recapitulații ajutătoare: una privind debitul conturilor, în care se cumulează cheltuielile materiale și de muncă vie, pe elemente, și alta privind creditul aceluiași conturi de cheltuieli, în care se reflectă valorile rezultate din procesul producției (produse finite, semifabricate, deșeuri, recuperări), cheltuielile care nu intră în costul producției industriale, precum și diferențele de solduri care trebuie luate în calculul producției nete. Garanția exactității calculului constă în cifrele corecte preluate din contabilitate, verificate încă odată prin egalitatea de balanță a totalului celor două recapitulații amintite. Această metodologie, corectă prin exactitatea datelor contabile, solicită în schimb un timp însemnat de muncă (1—3 zile/om).

Normele metodologice nr. 4/1975 ale D.C.S. pentru completarea dărilor de seamă statistice privind îndeplinirea planului producției nete și a indicatorilor costurilor de producție în industrie și modificarea prețurilor de producție și de livrare lasă posibilitatea folosirii și altor procedee metodologice de calcul al producției nete, cu condiția calculării corecte și exacte.

Una din variantele procedurii de calcul, după datele contabile, a producției nete, realizate, ce se aplică la întreprinderea „Timpuri Noi” din Capitală constă pe scurt în următoarele:

1. Se pornește de la producția-marfă exprimată în costuri efective de producție (rulajul creditor al contului 540 „Decontarea producției” prin debitul conturilor: 220 „Produse finite”, 221 „Diferențe de preț la produse finite”, 225 „Produse, lucrări și servicii facturate” și 226 „Diferențe de preț la produse, lucrări și servicii facturate” la care se adaugă sau se scad diferențele de solduri ale producției industriale neterminate, semifabricatelor din producție proprie, cheltuielilor anticipatelor, cheltuielilor de desfacere și rezervele pentru cheltuieli preliminate, ajungîndu-se astfel la costul producției globale.

2. Se stabilesc cheltuielile cu munca vie, folosindu-se corespondențele conturilor de cheltuieli cu conturile care exprimă astfel de cheltuieli. Cheltuielile cu munca vie sînt: retribuțiile, contribuțiile la asigurările sociale, taxa asupra fondurilor de producție, taxa asupra terenurilor, fondul pentru introducerea tehnicii noi și alte cheltuieli cu munca vie exemplificate în normele metodologice nr. 4/1975 ale D.C.S. (pag. 19—20).

3. Totalul cheltuielilor cu munca vie se scade din costul producției globale, obținîndu-se suma cheltuielilor materiale aferente producției globale.

4. Se calculează producția globală în prețuri comparabile, pornindu-se de la producția marfă în prețuri comparabile la care se adaugă sau se scad diferențele de solduri ale producției neterminate, semifabricatelor din producție proprie, modelelor, sculelor, dispozitivelor și verificatoarelor din producție proprie și a cheltuielilor anticipate. Aceste diferențe de solduri trebuie transformate în prețuri comparabile, prin aplicarea coeficientului rezultat din raportul dintre costul producției globale și aceeași producție globală în prețuri comparabile.

5. Se scade totalul cheltuielilor materiale din producția globală în prețuri comparabile, obținîndu-se astfel valoarea producției nete în prețuri comparabile. Acest procedeu prezintă oarecare diferențe valorice față de procedeu recomandat oficial pentru calculul producției nete, însă timpul necesar efectuării calculelor este doar de câteva ore (4—7 ore) după încheierea postcalculului contabil. Dacă diferențele de care am vorbit sînt mici (0,5—2%) procedeu, după părerea mea, merită să fie mai larg utilizat.

★

DISCUȚIILE purtate au evidențiat necesitatea menținerii producției nete în cadrul sistemului de indicatori ai economiei naționale, datorită avantajelor pe care le prezintă, printre care: reprezintă un instrument cu ajutorul căruia se poate determina și aprecia eficiența activității unităților productive; cointereesează unitățile economice în folosirea întregului poten-

țial material și uman de care dispun; stimulează producerea de bunuri cu grad ridicat de prelucrare, contribuind în felul acesta la creșterea productivității muncii și, implicit, a competitivității produselor pe piețele externe. În același timp, el se dovedește a fi un indicator care permite efectuarea unor analize economice aprofundate la nivelul întreprinderii, îndeosebi asupra multiplelor aspecte ale eficienței economice.

Totodată, s-au reliefat și unii factori care influențează negativ rolul, conținutul și funcțiile sale în cadrul sistemului de indicatori valorici. Astfel, după cum a reieșit din dezbateri, producția netă este direct influențată de: schimbările intervenite pe parcursul executării sarcinilor de plan în structura producției; de gradul diferit de rentabilitate al produselor; de nivelul dotării tehnice a întreprinderilor etc.

Părerile exprimate și propunerile formulate în cadrul dezbaterii considerăm că constituie un bogat material de analiză pentru specialiști și factorii de decizie din organele centrale și de sinteză din economie. Avînd în vedere faptul că producția netă are o capacitate superioară de a reflecta efortul propriu al fiecărei întreprinderi la crearea venitului național, apreciem că ar putea reține atenția, în mod deosebit, următoarele probleme:

— necesitatea de a se cristaliza o concepție unitară în ce privește rolul, conținutul și sfera de cuprindere a acestui indicator;

— stabilirea unei metodologii clare de raportare a producției nete prin dările de seamă statistice, avîndu-se în vedere generalizarea principiului raportării acestui indicator pe elementele sale componente și avantajele pe care le oferă metoda de repartiție sub aspectul delimitării și urmării precise a fiecărui element de cheltuieli și al aprofundării analizelor asupra eficienței activității economice;

— întocmirea unor liste de elemente de cheltuieli privind munca vie și materializată unitare pe toate ramurile economiei naționale, în corelație cu elementele de calculare a produsului social și venitului național;

— posibilitatea ca după experimentarea în continuare a acestui indicator și în cursul anului 1976 în aceleași condiții și la aceleași întreprinderi ca și în anul trecut, producția netă să rămînă un indicator statistic, fără a constitui o condiție de eliberare a fondului de retribuție pentru lucrători, cu excepția personalului de conducere.

Cu acest prilej, invităm specialiștii, îndeosebi din unitățile productive, să ne transmită punctele de vedere cu privire la opiniile exprimate în cadrul dezbaterii, precum și propunerile proprii care rezultă din activitatea unităților economice în care își desfășoară activitatea.

Dezbateri consemnate de
Maria IONIȚĂ

INTERDEPENDENȚA DINTRE CHELTUIELILE DE PRODUCȚIE, CALITATEA PRODUSELOR ȘI REZULTATELE FINANCIARE ALE ÎNTREPRINDERII

PROBLEMELE îmbunătățirii calității produselor și ale reducerii cheltuielilor de muncă vie și materializată pe unitatea de produs au fost ridicate de conducerea superioară a partidului la rangul de probleme centrale, fundamentale, ale vieții noastre economice. Lucru pe deplin explicabil dacă avem în vedere contribuția importantă a acestor elemente la creșterea eficienței economice.

Practica a demonstrat strinsa corelație dintre costurile de producție și calitatea produselor și, implicit, dintre calitatea produselor și echilibrul financiar al unei întreprinderi industriale. Studiile întreprinse au arătat că, de regulă, ameliorarea calității aduce venituri suplimentare, chiar atunci când această ameliorare necesită o creștere a costurilor produsului respectiv. De aceea, obținerea de economii la cheltuielile materiale de producție nu trebuie să se facă în detrimentul calității ci, dimpotrivă, să ducă la îmbunătățirea însușirilor calitative ale produselor, având în vedere tendința scăderii greutateii unor produse.

Eficiența cheltuielilor pentru calitate

CONDUCEREA științifică a oricărei unități productive presupune acțiuni permanente pe linia îmbunătățirii calității produselor. Inexistența în întreprinderile industriale a unei contabilități a costului asigurării și controlului calității reprezintă o dificultate în a exprima, cu ajutorul unor indicatori valorici și financiari, efectele economice ale deciziilor de calitate. Din această cauză își mai fac uneori loc păreri de a renunța la acțiuni în domeniul asigurării și controlului calității produselor, plecând de la ideea, evident greșită, că măsurile de acest gen duc la creșterea costurilor și, deci, la nerealizarea obiectivelor financiare planificate.

Literatura de specialitate¹⁾ grupează cheltuielile pentru asigurarea și controlul calității în trei categorii, și anume:

1. **Costurile prevenirii defectelor** (cercetări și încercări, ridicarea calificării profesionale, dotarea cu aparate de măsură și control, publicitate pentru calitate etc.).

2. **Costurile identificării defectelor** (retribuția personalului C.T.C. etc.).

3. **Costul defectelor sau „lipsei de calitate“** (rebuturi și produse declassate, bonificații, penalități pentru nelivrarea produselor contractate din cauza calității necorespunzătoare etc.).

Structura acestor cheltuieli la patru unități textile investigate de noi a fost stabilită cu dificultate, iar la unele elemente cu aproximație, din cauza lipsei unei evidențe operative sau contabile separate pentru acest gen de cheltuieli. De aceea, apreciem că ar fi necesar ca, în cadrul conturilor din clasa a V-a a planului de conturi al întreprinderilor industriale să se aprobe de Ministerul Finanțelor deschiderea de conturi analitice cu ajutorul cărora să se reflecte cheltuielile legate de asigurarea și controlul calității produselor.

Din cercetarea întreprinsă a rezultat, printre alte aspecte, că la unitatea „B“ (tesătorie de mătase), unde pentru identificarea defec-

telor s-au cheltuit sume mici, respectiv 2,77 lei la 1.000 lei producție-marfă, costurile lipsei de calitate sunt foarte mari, respectiv 25,9 lei, în timp ce la unitatea „D“ (fabrică de confecții), unde s-au cheltuit sume mai mari, respectiv 6,2 lei, costurile lipsei de calitate au fost foarte mici, respectiv 0,5 lei. Față de această situație, proporția cheltuielilor pentru asigurarea și controlul calității (cele trei categorii de costuri) în totalul cheltuielilor la 1.000 lei producție-marfă au reprezentat 4% la unitatea „B“ și numai 0,8% la unitatea „D“.

Aceste constatări duc la concluzia că cheltuielile cu organizarea perfectă a gestiunii asigurării și controlului calității produselor nu pot fi considerate cheltuieli neeconomice, ci, dimpotrivă, sunt apreciate ca cheltuieli utile, deoarece contribuie la obținerea unei „calități economice“, iar cuantumul lor este totdeauna mai mic decât beneficiile suplimentare ce se pot obține de pe urma îmbunătățirii calității produselor, ca urmare a diferențierii prețurilor de livrare.

Durata de viață a unui produs

PRINTRE FACTORII legați de consumul specific de materii prime care acționează asupra îmbunătățirii calității produselor se numără „durabilitatea produselor“ și „asimilarea de noi produse“ cu caracteristici tehnico-economice superioare.

Cercetarea noastră a evidențiat faptul că ar fi indicat ca la produsele puternic influențate de modă (cum sunt confecțiile de vară pentru femei), în scopul utilizării raționale a materiei prime și a reducerii prețului de cost, să nu se creeze prin proiectare rezerve de durabilitate, care se dovedesc inutile din cauza demodării articolului respectiv. În schimb, la produsele a căror durată de utilizare depinde de gradul uzurii fizice (de pildă, ciorapii sau bunurile electrocasnice), prelungirea potențială a timpului de utilizare prin durabilitate mărită ar trebui să reprezinte o sarcină permanentă a activității de creație și de proiectare în toate subramurile industriei. În acest context, considerăm că în activitatea de cercetare-proiectare ar trebui să fie atrași și unii economiști din întreprinderea sau centrala respectivă pentru a fi consultați în problemele economico-financiare ridicate de asimilarea noilor produse. Economistul nu va aviza asimilarea unui nou produs decât în măsura în care este rentabil, alfel spus, se încadrează în costul maxim antecalculat.

Corelarea prețurilor cu calitatea

UNA DIN DIRECȚIILE principale ale perfecționării sistemului de prețuri în țara noastră

¹⁾ J. M. Juran și F.M. Gryna jr., Calitatea produselor, Editura tehnică, București, 1973, p. 86-87.

²⁾ I. Rachmuth, Teorie și practică în domeniul prețurilor, Edit. Științifică, București, 1970, p. 130.

³⁾ V. Diaconko, Baza prețurilor în economia socialistă, Voprosi ekonomiki, nr. 10, 1968.

tră în etapa actuală o constituie și cea referitoare la diferențierea mai accentuată a prețurilor pe calitate, în așa fel încât să contribuie la stimularea progresului tehnic, la înnoirea și diversificarea sortimentului de mărfuri și înlăturarea din fabricație a produselor învechite. Baza teoretică a stimulării prin preț a îmbunătățirii calității produselor o constituie corelarea valoare-valoare de întrebuințare pe de o parte și prețul produsului respectiv pe de altă parte. Punctele de vedere existente în literatura economică din țara noastră și din alte țări cu privire la raportul valoare-valoare de întrebuințare-preț sunt diferite. După părerea noastră, problema stabilirii prețurilor mărfurilor diferențiate pe calitate ar trebui privită atât prin prisma cheltuielilor de producție, cât și prin prisma valorii de întrebuințare.

Sunt multe cazuri când ridicarea calității produselor necesită o cantitate suplimentară de muncă vie sau materializată și, totuși, este necesar să se stabilească prețuri diferențiate față de un produs similar cu aceeași cantitate de muncă socială immagazinată, dar care are o calitate mai slabă, este depășit de progresul tehnic sau de modă. Considerăm că fixarea prețurilor ținând seama numai de valoare nu va stimula întreprinderile industriale să ia măsuri eficiente pentru îmbunătățirea calității produselor. „Formula de preț egal pentru muncă egală trebuie imbinată cu formula preț egal pentru satisfacerea egală a nevoilor“²⁾. În această situație, „prețul bunurilor de consum reprezintă estimația utilității lor, iar nu forma bănească a valorii“³⁾. Așadar, la stabilirea prețurilor pe calitate ale aceluiași produs, deosebirile de valoare de întrebuințare sunt, de cele mai multe ori, criteriul de bază al diferențierii.

Cum prețurile constituie un instrument al politicii economice a statului socialist, corelația calitate-preț fiind subordonată unor scopuri sociale, nu mai poate fi întotdeauna respectată. De aceea, ne-am pus întrebarea dacă funcția prețurilor în politica economică trebuie să se manifeste la nivel de întreprindere sau la nivel macroeconomic? Pentru a se da posibilitatea efectuării comparațiilor corecte cu privire la eficiența economică a investițiilor și cu privire la rezultatele financiare, privind două unități economice din aceeași ramură, părerea noastră este ca politica economică în formarea prețurilor să se manifeste, de regulă, în sfera circulației, fie prin subvenții de la buget pentru articolele care cuprind în preț o rată mică a rentabilității (de pildă, confecțiile pentru copii și uniforme școlare), fie pe calea impozitului pe circulația mărfurilor pentru articolele de lux cu o rată mare a rentabilității.

Stimularea asimilării și lansării pe piață de produse noi de calitate superioară se poate realiza și prin aplicarea sistemului de prețuri regresive, pe măsura învechirii produsului respectiv, așa după cum prevede Legea prețurilor și a tarifelor. Este vorba de aplicarea prețurilor „în trepte“, mai mari la lansarea pe piață a noului produs și, apoi, prețuri mai mici, până la o anumită limită minimă, pe măsura uzurii morale sau a demodării unor mărfuri. În acest fel, beneficiul se diminuează, fondul de premiere se reduce și, deci, colectivul de angajați este pus în situația de a se preocupa de asimilarea de noi produse de calitate superioară, pentru care s-ar obține prețuri mai mari, reducând ponderea produselor de calitate inferioară în totalul producției marfă.

Este evidentă strinsa legătură care există între realizarea echilibrului financiar al unei întreprinderi și calitatea produselor fabricate de aceasta. Calitatea necorespunzătoare a unor produse influențează negativ capacitatea de plată, după cum produsele de calitate superioară contribuie la sporirea acumulărilor bănești și a gradului de lichiditate al întreprinderii respective. Dependența dintre calitatea produselor și rezultatele financiare obținute demonstrează utilitatea organizării de către întreprinderi de acțiuni concrete pe linie economico-financiară pentru asigurarea unei calități ridicate a produselor, ca o condiție a creșterii eficienței economice în toate sectoarele de activitate.

dr. Iordachi DIMITRIU
(Iași)

EFICIENȚA VALORIFICĂRII TERENURILOR ÎN PANTĂ PRIN EXTINDEREA CULTURII VIȚEI DE VIE

ÎN SUD-ESTUL MOLDOVEI, în economia județelor Vrancea, Galați și Bacău, viticultura deține o pondere importantă. În județul Vrancea există podgorii cu tradiții și renume mondial, cunoscute din cele mai vechi timpuri, cum sînt: Odobești, Panciu, Cotești, unde vița de vie ocupă terenurile în pante, neamenajate, cu expoziție sud-estică — favorabilă acestei culturi. În județul Galați și zona terenurilor nisipoase de la Ivesți a început să se extindă viticultura pe terase, pe terenuri în pantă slab productive și puternic erodate, luînd naștere noi podgorii și centre viticole în Valea Covurluiului la dealul Bujorului, Băleni, Smulți, Pechea, Berești, Tudor Vladimirescu, precum și cele de pe Valea Zeletinului și Berheciului. Deși apărute recent pe harta fării podgoriile tinere valorifică cel mai eficient terenurile de coastă slab productive. În același timp, prin calitatea producțiilor de struguri și de vin pe care le asigură, noile podgorii întrec cu mult pe cele obișnuite (de pe terenurile de șes din podgoriile cu tradiție). De aceea, cultura viței de vie pe terenurile în pantă a devenit prioritară în multe cooperative agricole de producție din această zonă, în care, în prezent, viticultura asigură 60-75% din totalul veniturilor realizate.

Suprafețele ocupate de plantațiile viticole în județele Vrancea, Galați și Bacău se ridică la 72 250 ha, din care 24,1% sînt pe terenuri de șes, 52,0% pe terenuri în pante neamenajate și 23,9% sînt vii situate pe terenuri în pantă amenajate în terase.

În cele trei județe suprafața viticolă reprezintă 21,6% din suprafața totală pe țară; 75,9% din aceasta este amplasată pe terenuri în pantă (în procent de 100% în județul Bacău, unde nu există plantații viticole pe șes și 57,5% în județul Galați). În județul Galați plantațiile pe șes sînt amplasate pe nisipuri, ceea ce denotă că a existat, în ansamblu, o tendință pozitivă de extindere a viilor pe terenuri care sînt slab valorificate de alte culturi. În județul Vrancea, prin specificul său, 77,1% din plantații sînt pe terenuri în pantă neamenajate și 3,4% respectiv 1 100 ha vie, sînt situate pe terenuri de coastă terasate, fapt ce pune în evidență o tendință justă sub aspect economic.

Pantele ocupate de noile podgorii și centre viticole din sudul Moldovei au înclinații de la 16% pînă la 40%, cu expoziții variate, cu altitudini cuprinse între 200—

și în alte județe, ceea ce face ca experiența dobîndită în cele trei județe să fie deosebit de actuală și utilă din punct de vedere economic și social.

Pentru a evidenția modul eficient de valorificare a terenurilor în pantă slab productive terasate prin cultivarea lor cu vița de vie redăm în tabelul 1 cîțiva indicatori tehnico-economici privind producția și calitatea recoltei de struguri în cooperative agricole de producție din județele Bacău și Galați. Terasele în aceste unități sînt amenajate în platforme înclinate în direcția pantei cu 4—7 rinduri de vițe pe o platformă și distanța între rinduri de 1,8—2,20 m. Subliniem că în aceste condiții gradul de mecanizare este cuprins între 70—98%, cu posibilități de extindere la 100% în cazul în care se asigură amenajarea corespunzătoare a zonelor de întoarcere.

Producția medie de struguri în unitățile luate în studiu oscilează între 4374—6899 kg la hectar, iar indicatorii de calitate (exprimați prin conținutul în zahăruri și aciditatea totală la litru de must) atestă posibilitățile obținerii unor vinuri de calitate. Prețul mediu de valorificare a unui kg de struguri a oscilat între 3,10 și 4,47 lei. Unele din cooperativele agricole analizate (C.A.P. Căbești, Frumușelu și Glăvănești din județul Bacău) au realizat în 1974 și 1975 prețuri de livrare cuprinse între 4,50 și 5,50 lei/kg struguri, valorificînd întreaga producție pentru șampanizare, ceea ce a contribuit mult la sporirea veniturilor unităților respective.

Din tabelul 2 rezultă că principalele soiuri existente în sortimentul podgoriilor luate în studiu valorifică în mod diferențiat condițiile de ecosistem, în funcție de însușirile agrobiologice specifice solului. Astfel în județul Galați, dintre soiurile negre

se detașează ca importantă soiul Merlot, care în condițiile de la Oancea (pe terasa Prutulului) asigură producția maximă de 10 433 kg/ha.

Rezultate bune din punct de vedere al producției și al calității, din grupa soi-

urilor albe, au asigurat: Galbenă de Odobești, Aligoté, Fetească albă și Riesling italian. Vinurile obținute în centrul viticol la Oancea sînt de calitate superioară, fiind medaliata la ultimele concursuri naționale de vinuri.

În condițiile din zona Podul Turcului, județul Bacău, soiurile Fetească albă și Riesling italian asigură vinuri albe de calitate superioară cu un conținut de alcool de 11,4—12,9 vol.% și aciditatea de 4,15—4,86 g/l.

Vinurile obținute în această zonă pot fi utilizate ca materie primă pentru șampanie, asigurînd venituri mari la unitatea de suprafață pe aceste categorii de terenuri.

Rezultatele de producție și nivelul calitativ al unor soiuri de vița de vie, cultivate pe terenuri plane, în zona de șes, comparativ cu cele obținute pe terenuri în pantă, sînt redată în tabelul 3 unde rezultă că aceleași soiuri, cultivate pe cele două forme de relief, asigură în toate cazurile un conținut mai ridicat în zahăr al mustului pe terenurile în pantă, cu 17% mai mult față de cele de pe șes, iar vinurile conțin cu 17,7% mai mult alcool și 14% extract mai mult pe terenurile în pantă. În ce privește producția de struguri aceasta înregistrează valori medii mai mici pe terenurile în pantă cu 10%, respectiv 9 680 kg/ha, față de 10 750 kg/ha cît se realizează în condițiile de șes.

Din experiența unităților investigate rezultă cîteva concluzii importante pentru extinderea valorificării terenurilor în pantă prin cultivarea acestora cu vița de vie:

- cultura viței de vie pe terenurile în pantă amenajate sau neamenajate este prioritară în raport cu alte plantații (pomi etc.) intrucît valorifică în cel mai înalt grad de eficiență economică aceste terenuri;

- deși producția de struguri obținută pe terenurile în pantă este cu 10,0% mai mică decît cea de pe șes, calitatea vinu-

Denumirea cooperativei agricole	Supr. (ha)	Dist. de plant. între rinduri (m)	Gradul de mecanizare (%)	Prod. medie (kg/ha)	Conținut de zahăr în must (g/l)	Aciditate (g/l)	Preț mediu realiz. (lei/kg)
Centrul viticol Podul Turcului (județul Bacău, media anilor 1970-1975)							
Vița	158	1,8-2,2	80-90	6006	187	5,10	3,34
Căbești	169	1,8-2,2	79-85	4374	197	5,05	3,66
Frumușelu	158	1,8-2,2	90-98	5112	204	5,12	4,17
Glăvănești	122	1,8-2,2	70-81	5061	195	5,40	4,47
Podgoria Dealul Bujorului (județul Galați, media anilor 1966-1975)							
Băleni	504	1,8-2,0	75-80	6150	192	4,83	3,10
Pechea	831	1,8-2,0	82-89	6899	201,2	4,95	3,68

Tabelul nr. 1 — Indicatori tehnico-economici comparativi privind producția și calitatea recoltei de struguri de pe terenurile în pantă terasate.

300 m. (În trecut pe aceste terenuri cu fertilitate scăzută se obțineau cîte 800—900 kg grîu sau porumb la hectar la un preț de cost foarte ridicat). Terenuri cu caracteristici asemănătoare (sub aspectul pantei, altitudinii, expoziției etc.), există

Podgoria sau centrul viticol	Soiul	Prod. (kg/ha)	Alcool vol. (%)	Acidit. (g/l) H ₂ SO ₄	Extract sec (g/l)
Județul Galați					
Dealul Bujorului (1960-1975)	Galbenă de Odobești	8236	11,0	4,93	20,44
	Aligoté	8400	11,6	4,55	21,54
	Fetească albă	7300	12,6	4,22	22,87
	Riesling italian	7100	12,1	4,11	21,65
	Muscot Ottonel	4800	12,0	3,72	26,58
Cabernet Sauvignon	3938	12,6	4,29	22,48	
Centrul Oancea	Merlot	10433	12,8	4,10	24,62
Județul Bacău					
Podul Turcului (1970-1975)	Fetească albă	8150	12,9	4,15	22,62
	Riesling italian	6800	11,4	4,86	21,83
	Muscot Ottonel	6475	12,5	3,05	25,66
	Cabernet Sauvignon	5900	12,4	3,05	27,00

Tabelul nr. 2 — Producția de struguri și indicatorii de calitate a vinurilor obținute din soiurile cultivate pe terenuri în pantă.

rilor obținute este net superioară prin constantele chimice și calitățile organoleptice ale acestora, ceea ce compensează cu prisosință diferența cantitativă de producție;

- vița de vie pe terenurile în pantă slab productive trebuie să se extindă pînă la o înclinație de 24%, limită condiționată de posibilitățile de mecanizare a lucrărilor. În vederea mecanizării principalelor lucrări agrotehnice, terasarea acestor terenuri este obligatorie începînd de la o înclinație a pantei de 14%. De asemenea, lățimea platformei terasei trebuie să asigure minimum 3 rînduri de vițe cu distanța între rînduri de 2,00—2,20 m. Terasesele de pe terenurile accidentate și frămîntate, cu un singur rînd de viță de vie, nu sînt eficiente;

- pentru ridicarea gradului de rentabilitate a viticulturii de pe aceste terenuri se impune alegerea cu grijă a sortimentului și a soiurilor roditoare, precum și a portaltoiului care să asigure o maturitate corespunzătoare a strugurilor și a elementelor de rod;

- pentru extinderea gradului de mecanizare și creșterea eficienței economice a viticulturii pe terase, este necesar ca la înființarea noilor plantații să se asigure

S o i u l	Podgoria sau centrul viticol	Rețea-Produsul (kg/ha)	Caracteristicile vinurilor			
			Zahar (g/l)	Alcool vol. (%)	Aciditate totală (g/l)	Aciditate tătă (g/l)
Aligoté	Odobesti șes	9500	178,3	10,6	6,56	19,54
	Odobesti deal	9300	214,0	12,6	6,64	21,44
Riesling italian	Odobesti șes	11050	178,5	10,5	5,22	20,06
	Odobesti deal	9100	213,0	12,3	5,92	21,16
Băbească neagră	Odobesti șes	12000	174,6	10,2	7,10	21,70
	Odobesti deal	11200	220,0	11,0	6,84	22,32
Fetească albă	Cotești șes	11100	206,5	11,2	4,60	20,56
	Cotești deal	9200	222,0	13,0	3,67	21,83
Fetească albă	Fanciu șes	10100	180,6	10,6	3,71	18,62
	Fanciu deal	9600	206,9	12,4	5,29	21,35
Media	șes	10750	183,7	10,7	5,43	20,00
	deal	9680	215,1	11,6	5,67	22,22
%	șes	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	deal	90,0	117,0	117,7	104,2	111,0

Tabloul nr. 3 — Producția de struguri și calitatea vinurilor, în funcție de orografia terenului în podgoriile din județul Vrancea.

rețeaua de drumuri de exploatare și zonele de întoarcere, combaterea eroziunii solului prin consolidări și canale de scurgere, precum și rețeaua de alimentare cu apă, necesară pentru tratamente împotriva bolilor și dăunătorilor și pentru irigații. Este necesar ca legislația în vigoare să permită ca aceste lucrări să se efectueze cu un an înainte de înființarea noilor plantații și costul lor să se includă în investiția aprobată pentru înființarea de noi plantații.

dr. ing. Dumitru BEZNEA
ing. Vasilica DUȘCHIN

Stațiunea centrală de cercetări pentru viticultură Valea Călugărească

ÎNNOIREA PRODUCȚIEI

(Urmare din pag. 5)

perioadei de asimilare ei, dimpotrivă, la lungirea ei, cu toate consecințele ce decurg de aici. Desigur, produsele noi trebuie să reprezinte ultima expresie a tehnicii, tot ceea ce apare nou pe plan mondial. Numai că la acest lucru trebuie să mediteze beneficiarii cu mult înainte de a face comenzi la furnizori. Un impediment serios este și acela că, uneori, nu se predau de către beneficiari documentațiile la timp, fapt care duce, de asemenea, la tergiversări în execuția unor produse, la intrarea lor în uzură morală încă în faza de realizare a prototipului.

Înfăptuirea la termen a prevederilor planului tehnic este nemijlocit legată și de felul în care întreprinderile furnizoare înțeleg să respecte prevederile contractuale privind fie livrarea, unor materii prime, fie a unor materiale sau accesorii. Fenomenul negativ manifestat în această direcție are o sferă mai largă. În sensul că multe întreprinderi sînt handicapate în activitatea de înnoire și modernizare a produselor din cauză că nu întotdeauna sînt respectate contractele încheiate, mai ales în ce privește termenele de livrare. Întreprinderea „Electrobanat”, de pildă, a

întîmpinat în 1975 serioase greutăți din partea unor unități care furnizează diferite accesorii, cum sînt condensatorii, tranzistoarele, lentilele, becurile, conductorii și altele. Alte unități nu au primit la timp subsamblele solicitate de la întreprinderile specializate în construcții de mașini.

Un element principal care trebuie urmărit în permanență în acțiunea de înnoire și modernizare a produselor este acela al obținerii unei eficiențe economice înalte. De aceea, încă în faza de studiu și, apoi, pe parcursul proiectării și execuției, se cere acordată o mare atenție nivelului cheltuielilor materiale — element esențial în reducerea costurilor de producție. Produsele noi sau cele modernizate trebuie să aibă costuri mai scăzute și performanțe superioare pentru a fi cît mai competitive. Vorbind de costuri, se cere acordată o mai mare atenție și utilizării înlocuitorilor, pretutîndeni unde acest lucru este posibil.

Demarînd activitatea pentru realizarea în cele mai bune condiții a sarcinilor anului 1976, fiecare colectiv de întreprindere are datoria să studieze cu atenție situația concretă privind asimilarea produselor noi sau modernizarea celor existente și să adopte măsurile cele mai corespunzătoare (cu sprijinul activ al centrelor industriale și al ministerelor respective), astfel ca prevederile planului tehnic să prindă viață, ca nomenclatorul de produse să cunoască o largă diversificare și înnoire.

DIN CRONICA ÎNTECERII

PRODUSE PESTE PLAN

- **Colectivul Exploatării miniere Ghelar** a extras, în fiecare zi de lucru din luna februarie, în medie, cite 165 tone minereu de fier peste sarcinile stabilite. La rîndul lor, lucrătorii întreprinderii de prepararea minereurilor de la Teliuc au livrat peste prevederi siderurgistilor hunedoreni, în primele două decade din februarie, o cantitate de concentrat feros, care poate constitui materia primă pentru producerea a circa 2 000 tone fontă.

- **Termocentrala de la Ișalnița** a livrat în plus Sistemului energetic național cel de-al 75-lea milion kilowat-oră energie electrică din acest an. Succesul, care are la bază funcționarea agregatelor la parametrii superiori celor din plan, depășirea factorului de putere stabilit, a permis acestui colectiv să realizeze o însemnată parte din angajamentele cuprinse în chemarea la întrecerea adresată la începutul anului unităților energetice ale țării.

- **Muncitorii, inginerii și tehnicienii întreprinderii de poduri metalice și prefabricate din beton de la Pitești** au reușit ca, printr-o mai bună organizare a producției și a muncii, utilizarea la întreaga capacitate a instalațiilor și mașinilor din dotare, sporirea productivității muncii, să înregistreze o producție suplimentară evaluată la peste 800 000 lei.

- Asigurînd o organizare științifică a fiecărui loc de muncă și a fluxurilor tehnologice, **colectivele întreprinderilor de sîrmă și de geamuri din Buzău** au reușit să realizeze de pe aceleași suprafețe, în primele cinci decade din noul an, o producție aproape dublă față de cea prevăzută în proiecte. Acest fapt a permis muncitorilor din cele două unități să depășească, în ultima decadă din luna februarie, cu un spor de producție în valoare de peste 5 milioane lei.

- **Colectivul Combinatului de lianți de la Alesd** a majorat la 4 200 tone cantitatea de ciment expedită, peste sarcinile de plan, de la începutul anului șantierelor de construcții ale țării. De asemenea, combinatul a livrat suplimentar importante cantități de var hidratat și de plăci din azbociment.

- **Muncitorii, inginerii și tehnicienii din întreprinderea de confecții Călărași**, care au realizat, în primele 50 de zile ale acestui an, un important spor de producție peste prevederi, au lansat în producție și numeroase noi modele de îmbrăcăminte. Astfel, sacourile în culori și modele inedite, rochiile din țesături fine, costumele cu linie modernă, pentru bărbați, compleurile în culori tinerești satisfac gusturile celor mai exigenți cumpărători.

- Grijă pentru a satisface gusturile cumpărătorilor constituie o preocupare primordială și pentru colectivul **întreprinderii de tricotate „Zimbru” din Suceava**. Dovada o constituie îmbogățirea nomenclatorului unității cu încă 40 de noi modele de tricotate, precum și calitatea produselor. Prin îmbunătățirea proceselor tehnologice, colectivul acestei unități a reușit să realizeze tricotate mai ușoare, mai bine finisate, mai elegante.

- **Întreprinderea pentru producerea și industrializarea legumelor și fructelor „Fructus” din Timișoara** a atins planul producției globale și marfă pe primul trimestru din 1976. Acest succes confirmă eficiența măsurilor aplicate în fiecare sector pentru creșterea productivității muncii, indicator care de la începutul anului a înregistrat un spor de peste 1 440 lei pe fiecare lucrător.

ACȚIUNILE PROMOȚIONALE (II)

CONTINUAM IN ACEST NUMĂR analiza fenomenului de promovare a exporturilor, începută în numărul 6/1976 al revistei noastre, cu prezentarea de astădată a unor aspecte privind: publicitatea indirectă prin mijloacele comunicării de masă, publicitatea directă și formele complexe de promovare pe care le reprezintă târgurile și expozițiile internaționale.

Publicitatea prin mass-media și exigențele ei

ANCHETA-SONDAJ efectuată în cadrul centralelor industriale și întreprinderilor de comerț exterior a investigat și frecvența utilizării diferitelor forme de publicitate: publicitate prin mijloacele comunicării de masă, promovarea vânzărilor, publicitate exteroară prin panouri, etc (vezi tabelul nr. 1).

Se constată că orientarea publicității noastre externe se încadrează în tendințele existente pe plan mondial, de a da prioritate presei. Pozitivă este de asemenea înființarea deținută de presa specializată, cu audiență mai mare la segmentele de piață vizate de campaniile publicitare. O utilizare largă capătă și filmul publicitar, în special cel de publicitate instituțională, realizat de producător în scopul promovării imaginii de firmă. O acțiune interesantă de promovare a exportului a realizat, în acest sens, I.C.E. Autodacia în colaborare cu Televiziunea Română, prin filmul ce reconstituie itinerariul caravanei auto ce s-a deplasat în Pakistan pentru a prezenta autovehiculele românești în explicație. Dezavantajul utilizării acestor filme pentru publicitate externă prin televiziune, îl constituie durata (lungimea) lor minimă de 10 minute. După cum se știe, uzual un film de publicitate T.V. trebuie să dureze maximum 30 de secunde, oferind imagini și idei de mare concizie și expresivitate. Aceasta fără a mai avea în vedere costurile foarte ridicate ale transmisiilor T.V. pentru asemenea filme „lungi”.

O caracteristică frecventă a reclamei noastre în presa străină, remarca tovarășul Heinrich Iohan, biroul de conjuncțiune I.C.E. Ilexim, este publicarea de anunțuri pentru întreaga listă de produse exportate de I.C.E. și nu publicitatea pe produs, cum se practică la ora actuală de majoritatea exportatorilor. Desigur că pentru o întreprindere ca Ilexim, cu un nomenclator de export cu peste 4000 de articole, efectuarea unei publicități de produs este dificilă, însă există în preocuparea întreprinderii de a trece de la publicitate „listă de mărfuri” la publicitate pe grupe de mărfuri. În ceea ce privește textul anunțurilor publicitare dificultățile sînt încă mari, din lipsă de asistență tehnică de specialitate.

Ioan Gînea secretar al AROMAR, a accentuat în luarea sa de cuvînt asupra necesității unor acțiuni de publicitate concentrate asupra unor produse. S-ar părea la prima vedere o risipă să concentrăm publicitatea asupra unui singur produs sau câtorva produse, dar susținînd cîteva produse acestea pot fi niște capete de pod care să introducă apoi și alte produse ale

întreprinderii. Este cunoscut exemplul Tokay-ului în Ungaria, care a atras după sine alte produse ungurești. Publicitatea nu trebuie să se mărginească la a sesiza că România exportă un anumit produs, ci ea trebuie să se încadreze într-o anumită strategie de marketing, respectiv de produs, pe anumite piețe. Pornind de la segmentul (segmentele) pieței cărora ne adresăm, publicitatea poate sublinia că un produs este foarte frumos, foarte ieftin, foarte durabil etc. Și se poate afirma că există suficiente elemente care să susțină anumite produse ale noastre. Ex.: autoturismele de teren, ar putea face publicitate pornind de la succesul obținut în concursul de autoturisme de teren pe care l-au cîștigat în Anglia, relevînd calitățile de excepție ale acestui autoturism. Sau în cazul I.C.E. „Tehnoforest”. În 1971 a cîștigat premiul internațional de promovare și a trebuit să treacă peste un an de zile pentru ca acest titlu să fie menționat în înțete-ul scrisorilor acestei întreprinderi de comerț exterior.

Tabelul nr. 1

Forme de publicitate	Proda-	Expor-
	cători	tatori
1. Inserții în ziare, reviste de interes general	65	50
2. Inserții în reviste de specialitate	70	90
3. Anunțuri la radio	10	15
4. Filme publicitare	75	50
5. Publicitate la locul vânzării	20	30
6. Publicitate exteroară	20	15

Tovarășul Paraschiv Șuşnea, consilier în Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, arăta că firesc ar fi ca Agenția de publicitate internațională „Publicom” să poată acorda toată asistența tehnică necesară I.C.E.-urilor. Cum însă activitatea ei actuală este orientată în primul rînd spre realizarea comenzilor externe primite de la firmele care vind în România și abia după aceea promovarea exporturilor românești, întreprinderile de comerț exterior nu găsesc aici asistența tehnică necesară. Se consideră necesară o intervenție mai fermă în găsirea unei soluții — altfel se vor cheltui în continuare fonduri publicitare cu rezultate mediocre.

Reluînd problema asistenței de specialitate, tovarășul arh. Ion Popa, secretar al filialei AROMAR — București, arăta că nu se pot realiza progrese vizibile în elaborarea tipăriturilor publicitare atîta timp cît Agenția Publicom nu deține un studio fotografic propriu, care să producă ilustrații artistice, la nivelul realizărilor înregistrate de artiștii români în țară și în străinătate. Calitatea vizuală și estetică a materialelor care se difuzează în prezent sînt sub nivelul de expresie grafică la care au ajuns artiștii români, foarte des premiați la concursuri în străinătate.

Tipăriturile și publicitatea directă

ÎN CADRUL ANCHETEI a fost investigat și modul de realizare a publicității directe, prin oferte cu caracter publicitar. Condițiile pentru realizarea cu succes a acestei forme de publicitate sînt două: 1) existența unor tipărituri: prospecte, cataloage, pliante, bine realizate din punct de vedere al informației tehnice, grafică și efect psihologic; 2) accesul la un fișier al firmelor străine pe profilul de interes.

În legătură cu primul aspect Ionel Florescu, șef serviciu Conjunctură-Marketing (I.C.E. Autodacia) consideră că realizarea prospectelor, a cataloagelor, a fișelor tehnice trebuie să încumbe ca sarcină întreprinderilor producătoare, sau cel puțin acestea să aibă responsabilitatea procurării întregului material pentru realizarea publicațiilor în limbi străine. Propunerea se bazează pe faptul că uzinele dețin elementele principale pentru realizarea documentației tehnico-economice. Ele cunosc data și condițiile omologării definitive, au posibilitatea să pregătească datele tehnice, desenele și fotografiile necesare (de cele mai multe ori au organizat chiar un compartiment specializat mult mai numeros decît în întreprinderile de comerț exterior, inclusiv laborator foto). În prezent, chiar și obținerea fotografiilor unui produs constituie o mare dificultate, întreprinderile producătoare neavînd responsabilități clare în întocmirea materialului respectiv, sînt puțin receptive la asigurarea produselor, eventual deplasarea lor spre a fi fotografiate într-un cadru potrivit.

În domeniul tipăriturilor, arăta tovarășa Lidia Ionescu, Serv. plan, țîrguri, expoziții, I.C.E. Fructexport, s-au făcut de la un an la altul progrese remarcabile. Spre exemplu prospectele făcute pentru anul 1976 sînt minunate față de cele din anul precedent ca grafică, text, realizare tipografică. Ceea ce ne îngrijorează însă pe noi este faptul că nu putem realiza o evaluare de specialitate a lor, nu le cunoaștem cu certitudine valoarea sub aspectul creației publicitare, al gradului în care realizează comunicarea mesajului propus de noi. Acesta este motivul pentru care propunem realizarea unei unități organizatorice între marketing și publicitate în întreprindere, unitate care să faciliteze conlucrarea specialiștilor în realizarea programelor de promovare.

Tovarășul Remus Bota, șef serviciul I.C.E. Forexim, a arătat că pentru o întreprindere nouă — cum era Forexim cu cîțva timp în urmă — publicitatea reprezenta activitatea de bază. Și în condițiile date a reușit să desfășoare o foarte amplă activitate publicitară. Cum? Preluînd sarcinile de publicitate în serviciile operative de export. I.C.E. Forexim a reușit astfel să se impună relativ repede pe piața externă, să se facă cunoscută, ca exportator de mașini și utilaje complexe

pentru industria lemnului, să fie căutată de parteneri. Desigur că s-au întîmpinat unele greutăți — mai ales la contabilitate — pentru fonduri. Dar atunci cînd s-a prezentat ministerului de resort un plan bine conceput și fundamentat nu s-au întîmpinat obiecții. În prezent serviciile operative, care cunosc cel mai bine produsele, elaborează pe baza fișelor tehnice proiectele de prospecte, cataloage. Dar chiar și în această variantă se mai resimte nevoia unor consultații din partea Agenției Publicom pe probleme de grafică, de psihologie comercială. Pentru aspectele de grafică se mai cere și concursul institutelor de proiectări din ramură. Probleme deosebite se ridică desigur în cazul elaborării ofertelor pentru linii de fabricație și utilaje complexe, sau de machete, unde costurile ofertei ating zeci de mii de lei. Nu trebuie însă pierdut din vedere că aceste cheltuieli se recuperează prin încheierea unui singur contract rezultat în urma citorva oferte lansate.

În ceea ce privește cel de al doilea aspect, asigurarea listelor de firme, ancheta a arătat că numai 15% din I.C.E.-uri utilizează astfel de fișiere proprii, iar fișierele I.N.S.C.I.N. nu fuseseră solicitate de nici o întreprindere de comerț exterior din eșantion. O consultare mai frecventă, menționată de circa 50% din eșantion o are publicația „Informații de comerț exterior”. Principala sursă de adrese pentru publicitate prin poștă rămîn însă cererile de ofertă primite de I.C.E.-uri, ceea ce denotă iarăși opțiunea pentru calea cea mai ușoară, o cale pasivă, în abordarea activității de publicitate.

Referitor la publicitatea directă, prin poștă tovarășul **Nicolae Cotruț**, întreprinderea de țîrguri și expoziții de pe lângă Camera de Comerț și Industrie, arată că pe plan mondial se manifestă o tendință de substituire parțială a publicității prin presă prin publicitate directă. Considerentele sînt în primul rînd de costuri, considerabil mai mici la publicitatea prin poștă. În al doilea rînd, pentru o serie de bunuri de consum industrial, aria partenerilor potențiali este mult inferioară audienței, să spunem, a unui cotidian sau reviste magazin. Se ridică însă unele exigențe sporite față de forma grafică de prezentare a materialului publicitar, față de textele publicitare folosite în prospecte. Aceste probleme pot fi rezolvate însă cu cheltuieli relativ mici, față de cheltuielile în valută pe care le necesită publicitatea prin inserții în presă. Întreprinderea de țîrguri și expoziții posedă o bună experiență pe linia publicității directe. Pentru manifestările expoziționale organizate sînt făcute mii de invitații specialiștilor și firmelor interesate însoțite de material documentar privind: condițiile de participare, etc.

Subliniind utilitatea pentru Agenția de publicitate internațională pe care o reprezintă, a schimbului de opinii cu specialiștii din întreprinderi, **dr. Octavian Moarcăș**, director adjunct al Publicom, a arătat că în ciuda dificultăților amintite, s-au înregistrat rezultate foarte bune în cazurile — ce-i drept limitate — în care agenția s-a putut ocupa mai îndeaproape de activitatea publicitară a unor întreprinderi (Electronum, Chimimportexport, Fructexport, Electroexportimport). Realizări deosebite s-au înregistrat, spre exemplu, în prezentarea garniturilor de mobilă pentru Tehnoforestexport, prospectele respective rivalizînd cu cele mai bune existente în domeniu. În acest context ar fi eronat să se tragă concluzia că nu am făcut progrese și în domeniul publicității externe în ultimii ani. Desigur că este ne-

voie de mai mult profesionalism și în acest domeniu. Publicom a organizat unele seminarii pentru lucrătorii din compartimentele de publicitate, țîrguri, s-au făcut și unele specializări în străinătate, dar este mare păcat că acești oameni pregătiți nu au o continuitate în activitate pe probleme de publicitate. La formarea spiritului critic în elaborarea materialului publicitar poate, de asemenea, contribui urmărirea cu atenție a modului în care își desfășoară acțiunile publicitare concurența. Ex. urmărirea la țîrgurile și expozițiile internaționale din țară și străinătate, în publicații etc., a publicității pentru produsele din profilul întreprinderii sînt posibilități ce nu trebuie subestimate. Este în intenția Agenției Publicom de a-și lărgi activitatea de informare, documentare și asistență tehnică. S-a propus chiar editarea unui buletin documentar pe probleme de publicitate.

Tîrgurile și expozițiile internaționale

TÎRGURILE ȘI EXPOZIȚIILE INTERNAȚIONALE reprezintă acțiuni promoționale complexe, care reunesc alături de diversele forme, de publicitate, activități de relații publice, promovarea vinzărilor, și de comerț propriu-zis. Complexitatea acestor acțiuni promoționale — de țîrguri și expoziții — implică o atență pregătire și selecție a locurilor și formelor de participare.

Dacă avem în vedere că în multe țări necesarul de import este cumpărat tocmai în perioada țîrgului internațional pe care-l găzduiește țara respectivă, reiese și mai evidentă importanța acordată acestor manifestări de exportatori.

Anual, arăta tovarășul **Paraschiv Șușnea**, țara noastră participă la circa 200 de țîrguri și expoziții din care peste 30 sînt participări organizate prin Camera de Comerț și Industrie a R.S. România, iar restul participări directe, specializate, ale întreprinderilor noastre de comerț exterior. Semnificativ pentru importanța pe care o dețin aceste manifestări în activitatea de comerț exterior este faptul că în 1975 o parte, relativ mare, din totalul contractărilor s-au făcut în cadrul țîrgurilor. Dacă în ceea ce privește concepția noastră de expunere, de amenajare a pavilioanelor s-au realizat mari progrese în ultimii ani, se mai mențin unele deficiențe în ceea ce privește nominalizarea și expedierea de către producător a unor produse reprezentative ca nivel tehnic, finisaj, și interes pe piața respectivă.

O idee care a revenit de mai multe ori în discuție este aceea că între obiectivele prezentării unui produs la un țîrg nu trebuie să primeze posibilitatea sau imposibilitatea de vindere la țîrg a exponatului, ci trebuie avute în vedere posibilitățile de ansamblu ale introducerii produsului pe piața respectivă.

Tîrgurile și expozițiile internaționale constituie și un important canal de informare atît pentru producător cît și pentru exportator. Noutățile prezentate în cadrul acestor manifestări (produse, design, ambalaj) sînt înregistrate și transmise centralei, după aprecierea producătorilor în 75% din centrale și în 85% din întreprinderile de comerț exterior. O deosebită atenție se acordă rapoartelor delegaților la țîrguri și expoziții în cadrul I.C.E. Forexim, unde concluziile privind modul de prezen-

tare a întreprinderii cît și a concurenței sînt analizate de o comisie de export.

Sînt cunoscute deja inițiativele unor I.C.E.-uri (Tehnoforestexport, Romănoexport) de a lărgi aria informațiilor căpătate cu prilejul țîrgurilor și expozițiilor internaționale prin organizarea de anchete-sondaj în rîndul vizitatorilor. Astfel, Romănoexport-ul si-a propus să lărgescă practica de a trimite partenerilor din țările în care participă la țîrguri internaționale invitații de a vizita ștandul, împreună cu chestionare cuprinzînd întrebări asupra exponatelor prezentate, perspectivelor pe care le au respectivele produse din punct de vedere cantitativ și calitativ să se introducă pe piața locală. În acest fel, întreprinderea poate culege păreri autorizate asupra unor elemente cheie ale pieței, poate orienta mai bine industria în adaptarea la cerințe, poate elabora programe de promovare pornind de la realități constatate la fața locului.

Referitor la obiectivele ce trebuie avizate prin participarea la țîrgurile internaționale, tovarășul **R. Bota**, I.C.E. Forexim, sublinia că participările internaționale reprezintă de fapt o investiție pe termen lung. Dacă, spre exemplu I.C.E.-Forexim nu a încheiat la „Eximo“-București prea multe contracte, în schimb ulterior i-au contactat foarte multe firme și a realizat cîteva contracte de instalații complexe.

Un aspect subliniat de mulți specialiști a fost necesitatea intensificării activității de publicitate în perioada țîrgurilor și expozițiilor. Astfel, dacă o întreprindere desfășoară în mod independent o campanie publicitară în țara în care se ține țîrgul internațional, este de dorit ca în programul campaniei să se prevadă o apariție mai frecventă a anunțurilor în perioada țîrgului de specialitate. O atenție sporită trebuie să se acorde conferințelor și simpozițiilor tehnice, ținute în cursul expoziției sau țîrgului internațional, formă de publicitate încă rar practicată de exportatorii noștri.

Promovarea cooperării internaționale

O ATENȚIE MAI MARE, observa **Vasile Ghițan**, șef serviciu marketing-conjunctură, întreprinderea de cooperare economică cu străinătatea Rompetrol — trebuie dată modulului de prezentare în cadrul țîrgurilor și expozițiilor a activității de cooperare internațională. Faptul că întreprinderile de cooperare nu fac în mod direct comerț cu mărfuri nu înseamnă că putem ignora această activitate în tematica participării. De aceea, trebuie căutate și găsite forme adecvate pentru prezentare a acestui domeniu de mare interes pentru dezvoltarea relațiilor noastre economice externe.

În elaborarea strategiei de promovare a cooperării internaționale și-a exprimat opinia **dr. Ion Nită**, consilier în Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale, trebuie să se pornească de la faptul că însăși activitatea de cooperare este mai complexă, se adresează unui număr limitat de consumatori, în special industriali și organelor guvernamentale, are forme și zone proprii de realizare etc., ceea ce conduce la necesitatea folosirii unor mijloace publicitare specifice, la coordonarea și îndrumarea centralizată și de specialitate a acestei activități. Cu toate acestea, programele de pro-

movare a activității de cooperare prin publicitate nu trebuie rupte de cele elaborate pentru exportul de mărfuri și servicii, întrucât există între ele multe puncte de contact și de completare reciprocă (ex. un program de promovare a exportului de tractoare poate conduce la realizarea unei acțiuni de cooperare materializată într-o uzină de tractoare sau linie de montaj și invers, realizarea prin cooperare a unei linii de montaj atrage exportul de tractoare, părți și piese).

Activitatea de promovare a cooperării economice poate utiliza atât forme generale, cât și forme specifice. Ca forme generale avem în vedere activitatea realizată curent de Camera de Comerț și Industrie a R.S. România și unitățile subordonate. În toate aceste materiale și acțiuni publicitare trebuie să se aibă în vedere și prezentarea activității de cooperare (obiective deja realizate, legislația internă privind cooperarea economică, prezentarea întreprinderilor de profil etc.), iar la târguri și expoziții să fie prezentate aspecte din această activitate (panouri fotografice, machete, informații tehnico-comerciale) și să fie difuzate pliante ale întreprinderilor românești de cooperare economică internațională.

Acțiunile specifice vizează promovarea cooperării economice în funcție de obiectivul urmărit, de zona geografică și forma de cooperare, de caracterul manifestării etc. Promovarea activității de cooperare cu țările în curs de dezvoltare vizează popularizarea posibilităților noastre de a face livrări de instalații complexe și de a construi obiective la cheie, de a constitui societăți mixte de producție și comercializare în condiții avantajoase etc. Căile de popularizare a acestor posibilități pot fi: editarea și difuzarea în aceste

țări a unor pliante privind cooperarea economică a R. S. România cu celelalte țări în curs de dezvoltare, organizarea unor standuri speciale prezentând activitatea de cooperare cu țara gazdă la târgurile și expozițiile internaționale sau la expozițiile proprii și care țara noastră le organizează în unele țări în curs de dezvoltare, publicarea unor articole pe teme de cooperare în revistele românești pentru străinătate sau în presa din unele țări în curs de dezvoltare etc.

Tematica acestor acțiuni și materialul publicitar utilizat trebuie să țină seama de specificul și interesele pe care le avem în zona respectivă, de caracterul manifestării și forma de cooperare pe care dorim s-o promovăm etc. De primă urgență este elaborarea, editarea și difuzarea de pliante, cataloage, și alte materiale publicitare în care să fie prezentate date tehnice ale instalațiilor și utilajelor, durata și condițiile de executare a unor obiective complexe etc., ceea ce ar facilita mult și orientarea specialiștilor în angajarea acțiunilor de cooperare. Este, de asemenea, necesară trecerea la elaborarea de panouri fotografice, machete și alte materiale publicitare audio-vizuale pe tema cooperării economice, în vederea prezentării lor la târgurile și expozițiile organizate în țările în curs de dezvoltare.

Promovarea activității de cooperare cu țările dezvoltate vizează popularizarea obiectivelor pe care dorim să le realizăm în cooperare pe terțe piețe, cooperările în producție și societățile mixte realizate în țara noastră, domeniile de cooperare în perspectivă etc.

Printre căile de realizare a acestui obiectiv se poate avea în vedere editarea unor ghiduri speciale privind cooperarea cu țările socialiste și cu cele capitaliste

dezvoltate, în care să fie evidențiate succesele și direcțiile dezvoltării viitoare a economiei românești (domenii și obiective industriale în care sînt interesați să cooperăm cu firme străine) cadrul juridic, facilități, realizări (societăți mixte, cooperări și specializări în producție) etc., iar la târgurile și expozițiile ce se organizează în țările respective în cadrul pavilionului R. S. România să fie prezentate și diverse aspecte ale activității de cooperare cu țările respective, inclusiv posibilitățile de cooperare pe terțe piețe.

★

ÎN CONCLUZIE. subliniem importanța pe care o are în actuala conjunctură, caracterizată prin ascuțirea concurenței pe piața internațională (în condițiile crizei economice din occident) desfășurarea unei activități de promovare susținute, bazată pe programe științific fundamentate, integrate strategiei de marketing a întreprinderii.

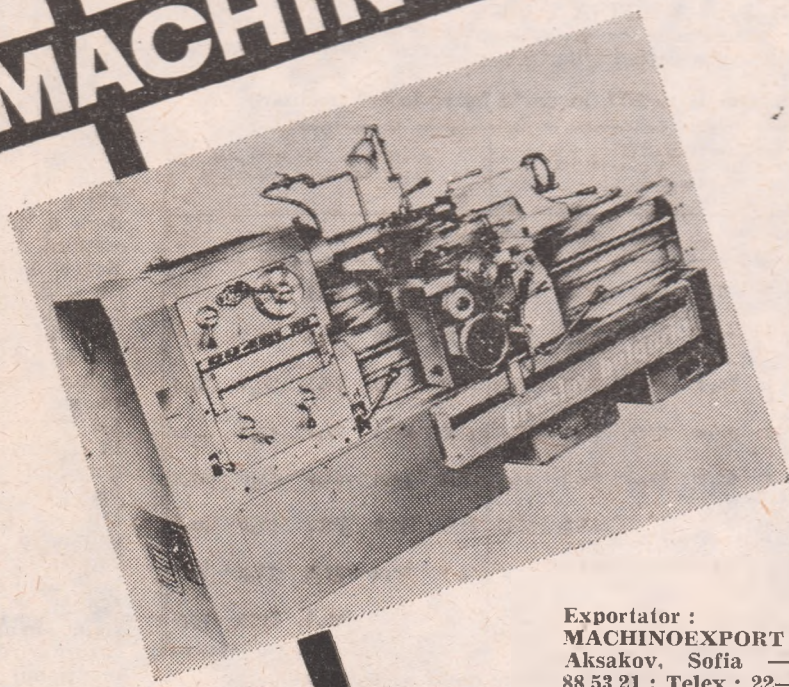
Dialectica pieței face ca economiile exagerate la fondurile de promovare să conducă la instrumentul de promovare ce apare inevitabil ca alternativă, rabatul de introducere. Iar intrarea pe usa din spate nu este de regulă cea mai rentabilă cale, nici pentru prețurile curente, nici pentru perspectiva dezvoltării exporturilor.

Înnoirii accelerate a producției în cincinalul revoluției tehnico-științifice trebuie să-i corespundă preocupări de intensificare și diversificare a acțiunilor de promovare, de utilizare superioară a fondurilor alocate, contribuind astfel la creșterea eficienței întregii activități de comerț exterior și cooperare economică internațională.

Ioan GEORGESCU

MACHINOEXPORT

STRUNGURILE DIN SERIA „PRESLAV” sînt mașini moderne și stabile, de mare randament. Comanda cutiilor de viteze se face cu ajutorul unui sistem preselectiv. S-au prevăzut, de asemenea, mai multe variante de ambreiaj electromecanic. Aceste strunguri sînt echipate cu mai multe accesorii suplimentare.

Caracteristici :	CP 40	CP 402	CP 401	CP 502
Diametrul maxim al materialului de prelucrat :	440 mm	440 mm	440 mm	440 mm
Diametrul maxim al barei :	70 mm	70 mm	70 mm	70 mm
Distanța între virfuri :	250 mm	1 000 mm	250 mm	1 000 mm
	500 mm	1500 mm	500 mm	1 500 mm
	750 mm	2 000 mm	750 mm	2 000 mm
Greutatea netă cu accesorii normale :	2 500 kg	2 500 kg	2 500 kg	2 600 kg

Exportator :
MACHINOEXPORT — S.A.R.L. Str.
Aksakov, Sofia — Bulgaria Tel :
88 53 21 ; Telex : 22—425 Telegramme :
MACHINOEXPORT —Sofia.

PUBLICOM

**CONDUCERE
ORGANIZARE**

**ORGANIZAREA RAȚIONALĂ A MUNCII
ÎN TOATE CELE TREI SCHIMBURI (I)**

ACCELERAREA PROGRESULUI economic și social al țării, satisfacerea într-un grad tot mai înalt a cerințelor beneficiarilor interni, ale creșterii exportului și în general ridicarea nivelului de trai sînt procese indisolubil și complex conectate la modul în care este organizată, condusă și realizată utilizarea fondurilor fixe, a însemnatelor resurse materiale și umane cu care sînt înzestrate unitățile noastre economice. Aceste interdependențe se amplifică considerabil în actualul cincinal, în care laturilor calitative ale procesului productiv li se acordă o evidență prioritară.

Efortul investițional deosebit de important al statului în dotarea modernă a economiei la nivelul exigențelor tehnicii actuale se cere fructificat în fiecare întreprindere, centrală, minister prin încărcarea completă a fondurilor fixe. Așa după cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Colectivul fiecărei întreprinderi trebuie să acționeze cu toată fermitatea pentru folosirea completă a capacităților de producție sub lozinca: Nici o mașină și nici un utilaj sub randamentul planificat, nici un minut nelucrat^(*)”. În toate unitățile apare necesară în acest sens, alături de adoptarea altor măsuri și acțiuni, organizarea operativă și conducerea eficientă a procesului generalizării schimbului II și, acolo unde tehnologia permite, a lucrului în trei schimburi.

Urmărind și analizînd în permanență funcționarea mecanismu-

tui complex al economiei naționale, REVISTA ECONOMICĂ a întreprins o investigație pe tema: „Organizarea rațională a muncii în toate cele trei schimburi”, în rîndul a peste 20 de unități industriale. Desigur, nu a fost scăpat nici un moment din vedere faptul că mărirea coeficientului de schimburi nu urmărește realizarea unor producții suplimentare ca scop în sine, ci doar în măsura în care aceasta poate servi acoperirii unor cerințe și necesități reale ale beneficiarilor, deci fabricării unor produse cu desfacere asigurată.

În acest număr despre:

- Cincinalul 1971—1975 — un „moment” al perfecționărilor calitative în organizarea muncii.
- Triunghiul „calității organizării” pe schimburi: utilizarea capacităților — folosirea timpului — coeficientul de schimburi.
- De la diagnostic la prognostic în organizarea lucrului în schimburi.
- Variante pentru extinderea schimburilor și cifrele lor de relevanță.

Corelații—semnificații—implicații

ANCHETA NOASTRĂ a avut ca punct de plecare un sondaj efectuat într-un număr de opt întreprinderi industriale, ale cărui rezultate sînt prezentate, sintetizat, în cadrul tabelului nr. 1. Chiar de la prima vedere se observă cu ușurință că cifrele oferă un bogat și interesant material de studiu, aspecte deosebit de importante legate de perfecționarea organizării muncii. Este surprinsă evoluția în timp a unor indicatori caracteristici pentru gradul de utilizare, în diferite întreprinderi, a zestrei tehnice din dotare: este vorba de coeficientul de utilizare a capacităților de producție, coeficientul de utilizare a timpului maxim disponibil al muncitorului și, ceea ce interesează mai mult în ancheta de față, coeficientul de schimburi în întreaga perioadă 1971—1975. Observații?

1. Capacitățile de producție

care l-am încheiat anul trecut, în economia națională s-a desfășurat o activitate permanentă pentru folosirea rațională a capacităților de producție, încărcarea corespunzătoare a mașinilor și utilajelor. Acest aspect a fost evidențiat și în cadrul sondajului efectuat. În toate întreprinderile analizate coeficientul de utilizare a capacităților de producție a înregistrat creșteri în 1975 față de 1971, uneori în proporții considerabile. La Întreprinderea de strunguri-Arad, de pildă, creșterea a fost de la 69,9% la 80,9%, iar la Întreprinderea de mecanică fină-Sinaia de la 90,9% la 96,3%.

● ABATERI DE LA MEDIA PE RAMURĂ se înregistrează în ce privește nivelurile de utilizare a capacităților. Cu ce

● UTILIZARE SPORITA ÎN DINAMICĂ. În întregul cincinal pe

semn? Unele dintre acestea sînt cu plus, dar altele cu minus. S-au situat sub media pe ansamblul construcțiilor de mașini, în 1975 de exemplu, Întreprinderea de mașini-unelte și agregate-București, Întreprinderea metalurgică „Metalul Roșu”-Cluj-Napoca etc., rezultate la care modul de organizare a lucrului în schimburi în unitățile respective a avut o contribuție de loc de neglijat.

2. Timpul de lucru al muncitorului

ridicării gradului de folosire a timpului de lucru anul 1975 a marcat progrese față de 1971. Ele pot fi semnalate nu numai la Întreprinderea de strunguri-Arad ci și la Întreprinderea „7 Noiembrie”-Craiova etc. Există însă și un „dar”... Pentru că sondajul nostru a scos la iveală faptul că în

● FOLOSIRE ÎN GENERAL RAȚIONALĂ, DAR...

și în direcția ridicării gradului de folosire a timpului de lucru anul 1975 a marcat progrese față de 1971. Ele pot fi semnalate nu numai la Întreprinderea de strunguri-Arad ci și la Întreprinderea „7 Noiembrie”-Craiova etc. Există însă și un „dar”... Pentru că sondajul nostru a scos la iveală faptul că în alte întreprinderi se înregistrează la sfîrșitul cincinalului trecut o stagnare sau chiar o scădere a coeficientului de utilizare a timpului maxim disponibil al muncitorului față de unele niveluri atinse pe parcurs (ca, de exemplu, la Întreprinderea „11 Iunie” din Galați și Întreprinderea mecanică de utilaj tehnologic Moreni). Desigur, în aceste cazuri, trebuie menționat că aspectul pre-

Tabelul nr. 1 — Utilizarea potențialului productiv în cincinalul 1971—1975, în unele întreprinderi (realizări)

Nr. crt.	Întreprinderea	Coeficient de schimburi ^(*)					Coeficient de utilizare a timpului maxim disponibil al muncitorului					Coeficient de utilizare a capacității de producție				
		1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
1	Întrepr. de mecanică fină - Sinaia	2,05	2,10	2,15	2,20	2,30	96,3	97,5	96,2	96,4	96,6	90,9	85,2	91,2	95,4	96,3
2	Combinatul de prelucrarea lemnului - Focșani	1,84	1,95	2,05	2,18	2,25	96,7	96,6	96,4	96,5	96,8	89,0	82,2	82,5	84,7	89,0
3	Întrepr. de strunguri - Arad	1,71	1,73	1,76	1,78	1,79	94,4	94,4	94,0	94,5	95,1	69,9	76,3	77,3	78,9	80,9
4	Întrepr. „7 Noiembrie” - Craiova	1,61	1,54	1,58	1,65	1,65	96,3	96,6	97,0	96,8	97,2	71,8	81,8	77,7	82,3	84,4
5	Întrepr. de mașini-unelte și agregate - București	1,20	1,33	1,49	1,54	1,56	94,4	93,3	93,7	94,2	94,8	56,4	54,6	61,0	66,0	67,6
6	Întrepr. „11 Iunie” - Galați	1,34	1,37	1,39	1,41	1,38	94,8	95,1	95,0	95,5	95,5	84,0	87,0	90,0	90,0	90,0
7	Întrepr. mecanică de utilaj tehnologic - Moreni	1,42	1,44	1,45	1,38	1,39	95,1	96,3	94,1	94,9	96,0	69,6	73,2	77,1	71,2	79,8
8	Întrepr. metalurgică „Metalul Roșu” - Cluj-Napoca	1,15	1,16	1,14	1,22	1,27	95,3	95,7	95,5	95,2	95,8	73,8	72,0	76,3	78,2	79,5

^(*) Calculat ca raport între numărul de om-zile lucrate în toate schimburile în decurs de 24 de ore și numărul de om-zile lucrate în schimbul cel mai mare.

zentat se poate datora unui complex de cauze care uneori nici nu țin de întreprindere. Tot atât de adevărat este însă și faptul că în general este bine ca, prin măsuri organizatorice adecvate, să nu fie admisă scăderea baremului sub nivelul celor mai bune realizări obținute în unitatea respectivă.

3. Coeficientul de schimburi

Unitățile economice cum ar fi, de pildă, la Întreprinderea de mecanică fină-Sinaia, la Combinatul de prelucrare a lemnului-Foșani etc. Aceste realizări se încadrează în rezultatele bune obținute în această direcție de către numeroasele colective de muncă din cadrul economiei naționale. Rezultatele favorabile înregistrate în aceste întreprinderi în generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III, concomitent cu repartizarea judicioasă a mașinilor-unele și a forței de muncă a permis o evoluție continuu ascendentă a coeficientului de schimburi (tabelul nr. 1).

● COTE „DE ATENȚIE“ se înregistrează la indicatorul coeficientului de schimburi la unitățile economice situate în partea de jos a clasamentului. Am considerat util să denumim nivelurile scăzute înregistrate în aceste cazuri (în medie de 1,40) drept „cote de atenție“ deoarece ele trebuie să se afle în permanență pe agenda de lucru a conducerilor din întreprinderile respective, în atenția forurilor ierarhice superioare. Aceste niveluri necorespunzătoare au avut, firește, repercusiuni negative asupra utilizării capacităților de producție, a realizării sarcinilor de plan în sortimentăția și cantitățile prevăzute. Dată fiind frecvența de apariție a unor asemenea „cote“ ale coeficientului de schimburi și având în vedere sarcinile importante puse în fața întreprinderilor în ce privește utilizarea cit mai înaltă a capacităților de producție, am lărgit aria investigațiilor noastre într-o anchetă efectuată la un număr total de peste 20 de unități economice, la care au participat circa 50 de specialiști. Dacă ne gândim la

faptul că fiecare zece de creștere a coeficientului de schimburi echivalează cu produse valorind sute de milioane de lei, importanța unei asemenea acțiuni apare la adevărata ei valoare.

Cu acest prilej ne-am propus să răspundem la următoarele întrebări:

1. CARE este gradul de generalitate a rezultatelor sondajului?
2. CE intensitate are introducerea schimburilor II și III în întreprinderile analizate?
3. CIT va fi extins pe viitor lucrul în două și trei schimburi?
4. ÎN CE constau principalele probleme ale extinderii lor?
5. CE relevă clasamentul principalelor obstacole?

● ANALIZA organizării muncii în schimburi, în 23 de întreprinderi industriale.

● UN SONDAJ ce surprinde utilizarea potențialului productiv în întreg cincinalul 1971—1975.

● FACTORI „PRO“ ȘI „CONTRA“ — DINAMICI — TENDINȚE în cincinalul revoluției științifice și tehnice.

● UN CLASAMENT al principalelor „obstacole“.

● O ANCHETA DE OPINIE în rîndul specialiștilor din producție.

O decizie dificilă: stabilirea „problemei nr. 1“

REZULTATELE sondajului nostru au fost confirmate și pe întreg eșantionul anchetei (de altfel asupra acestei probleme vom mai reveni). Ca urmare, în dorința de a identifica căile și metodele concrete de acțiune pentru creșterea coeficientului de schimburi am considerat necesară și utilă o analiză „din aproape în aproape“ a procesului introducerii, extinderii și generalizării lucrului în mai multe schimburi.

Desigur, introducerea schimburilor II și III poate fi considerată ca o perfecționare calitativă adusă modulului în care este organizată — și condusă — activitatea productivă a unei întreprinderi.

Ancheta noastră a relevat faptul că, în întreprinderile analizate, schimbul II a

Acțiune	Aprecieri (% din total întreprinderi analizate)		
	Va % efectuată în cincinalul 1976-1980	Nu va fi efectuată	Nu au răspuns
Generalizarea schimbului II	85,6	-	17,4
Extinderea schimbului III	92,5	-	8,7

Tabelul nr. 3. — Perspectivele acțiunilor de creștere a coeficientului de schimburi în întreprinderile analizate.

fost introdus în sectoarele direct productive în toate cazurile cînd a fost necesar de 95,6% din unități, și numai în unele cazuri de către 4,4% din unitățile care au luat parte la anchetă. În ce privește sectoarele indirect productive, schimbul II a fost introdus în toate cazurile cînd a fost necesar de către 78,3% din întreprinderi și numai în unele cazuri de către 21,7% din întreprinderile analizate.

Diferențieri mai accentuate se întîlnesc în ce privește introducerea schimbului III. Acesta a fost organizat și aplicat în sectoarele direct productive, în toate cazurile cînd a fost necesar de către 78,3% din unitățile analizate și numai în unele cazuri de către 21,7% din eșantion. În sectoarele indirect productive, schimbul III a fost introdus în toate cazurile cînd a fost necesar de către 69,5% din unitățile investigate și numai în unele cazuri de către 30,5% din întreprinderile analizate.

În cadrul anchetei noastre am urmărit, în continuare pe lîngă identificarea principalelor cauze ale introducerii doar parțiale a schimburilor II și III și realizarea ierarhizării lor în cadrul unui clasament, în funcție de aprecierile efectuate de participanți. Clasamentul nostru (tabelul nr. 2) relevă în primul rînd faptul că introducerea parțială a schimburilor II și III au cauze comune, care ocupă același loc în clasament. ce e drept, cu intensități diferite. Astfel pe primul loc la capitolul „impedimente“ se situează „Dificultățile în recrutarea și calificarea forței de muncă necesare“, iar pe locul II „Lipsa în unitate de personal în numărul și de calificarea corespunzătoare“. În fine, a treia categorie de cauze, de loc de neglijat însă, o reprezintă dificultățile în rezolvarea în unitate a unor probleme sociale necesitate de introducerea lucrului în două și respectiv trei schimburi.

În această fază se impune a fi făcută și o altă remarcă. Este vorba de localizarea în timp a „momentului“ introducerii lucrului în două și trei schimburi în fiecare dintre întreprinderile analizate. Din cele prezentate în graficul nr. 1 reiese încă odată faptul că laturile calitative ale activității productive (deci și utilizarea într-un grad mai înalt a mașinilor și utilajelor în două sau trei schimburi) au fost substanțial accentuate în special în cincinalul 1971—1975. În acești cinci ani spre exemplu, schimbul II a fost introdus în 47,8% din întreprinderile analizate, în timp ce în întreaga perioadă 1951—1970 a fost introdus în 34,9%. De asemenea, schimbul III a fost introdus în perioada 1971—1975 în 56,4% din întreprinderile analizate, în timp ce în tot intervalul 1951—1970 a fost introdus abia în 34,9%.

CLASAMENT ● CLASAMENT ● CLASAMENT

Cauzele introducerii parțiale a schimbului II și III

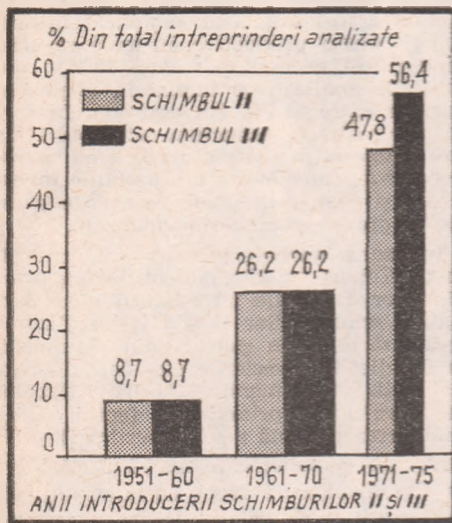
Loc în clasament	Cauze	Punctajul obținut		
		Introducerea schimbului II	Introducerea schimbului III	Total
I	Dificultăți în recrutarea și calificarea forței de muncă necesare	13	21	34
II	Lipsa de personal în unitate, în numărul și de calificarea corespunzătoare	11	21	32
III	Dificultăți în rezolvarea în unitate a unor probleme sociale (transport, cantină etc.) necesitate de adoptarea respectivei soluții	10	16	26
IV	Greutăți în asigurarea condițiilor tehnico-materiale necesare	9	11	20
V	Ineficiența soluției în respectivele cazuri	3	7	10
VI	Dificultăți în asigurarea asistenței tehnice necesare	1	7	8
VII	Alte cauze	3	1	4

Tabelul nr. 2

De la introducerea schimburilor la generalizarea lor un singur pas... organizarea

ODATĂ implementate schimburile II și III în desfășurarea activității productive, se pune problema generalizării și extinderii lor pentru realizarea unei utilizări corespunzătoare a zestrei tehnice din dotarea întreprinderii în vederea obținerii unei producții sporite destinate satisfacerii nevoilor reale crescînde ale beneficiarilor — piața internă și exportul.

În această ordine de idei, ancheta noastră și-a propus să investigheze care este viitorul lucrului în două și trei schimburi în întreprinderile analizate. Practic, generalizarea schimbului II este declarat ca obiectiv expres avut în vedere și în viitor în 82,6% din cazuri (tabelul nr. 3). De asemenea, extinderea schimbului III se

Graficul nr. 1

Intensitatea introducerii schimburilor II și III, în cadrul întreprinderilor din eșantionul anchetei (în perioada anilor 1951—1975).

situează în centrul atenției unui procent de 91,3% din întreprinderile analizate.

Este evident faptul că parcurgerea drumului de la deziderat la realitate nu va putea fi făcută în acest caz nici ușor și nici „din birou“. În acest context apare ca deosebit de necesară inventarierea și

ierarhizarea problemelor legate de generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III. Am realizat acest lucru în cadrul tabelului 4, care își propune să surprindă factorii ce condiționează în viitor generalizarea și extinderea lucrului în două sau trei schimburi. Cine ocupă primele trei locuri?

„Asigurarea cu numărul corespunzător de forță de muncă“ reprezintă factorul care ocupă detașat locul I, la o diferență de 15,4 procente, de-

terminînd într-adevăr în viitor generalizarea schimbului II. Pe locul secund urmează „Calificarea personalului corespunzător necesităților“, succedat de „Asigurarea condițiilor tehnico-materiale necesare“. În general pentru extinderea schimbului III factorii rămîn aceeași.

În concluzie, problema de fond în generalizarea lucrului în două și trei schimburi o reprezintă perfecționarea continuă a organizării producției și a muncii, promovarea metodelor și tehnicilor moderne de conducere a activității economice îndreptată — din punct de vedere al necesității creșterii coeficientului de schimb — către asigurarea forței de muncă în cantitatea și de calificarea corespunzătoare.

Recrutarea de noi cadre în centrul atenției.

Dar rezervele interne ?

CREȘTEREA permanentă a coeficientului de schimb a constituit, așa după cum am văzut, o preocupare centrală în întreprinderile analizate. Fără îndoială că generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III pot fi efectuate prin recrutarea și atragerea forței de muncă din afara întreprinderii (operațiune costisitoare) sau prin mai buna valorificare a resurselor proprii în domeniul utilizării potențialului uman disponibil în fiecare întreprindere.

Solicitați să precizeze cauzele introducerii doar parțiale a schimburilor II și III (deci a impedimentelor în generalizarea acestora) în întreprinderea lor, participanții la anchetă au desemnat pe primele locuri „Dificultățile în recrutarea și calificarea forței de muncă necesare“, precum și „Lipsa de personal în unitate de numărul și calificarea corespunzătoare“ (tabelul nr. 3). Dar — ne întrebăm — de ce era nevoie să recruteze și să se califice noi cadre? Oare potențialul uman existent chiar în aceste întreprinderi este rațional și integral folosit? Au fost pe deplin valorificate toate rezervele interne de forță de muncă?

Îată aprecierile participanților la anchetă în această problemă (tabelul nr. 5). La categoria „Muncitori“, se apreciază de către marea majoritate a celor care au participat la anchetă că conducerea unității a avut în vedere „în mare măsură“ valorificarea tuturor rezervelor interne de muncă, calificativ de care se bucură tot în majoritate și categoria „Personal de conducere directă a producției și alt personal de specialitate din secțiile de producție“.

Există însă și rezerve recunoscute chiar de către specialiștii care au răspuns întrebărilor noastre. Numai o parte dintre participanți apreciază astfel că la categoriile „Personal de execuție administrativă“ sau „Personal de deservire“ sau „Personal de conducere a unității și șefi de compartimente funcționale“, s-a avut în vedere mai întâi, „în mare măsură“, valorificarea tuturor rezervelor interne de muncă. Restul participanților...

Desigur, generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III a fost și rămîne o necesitate pentru acoperirea la nivel corespunzător a unor cerințe reale, în creștere, ale beneficiarilor. Realizarea acestor acțiuni prin mobilizarea — în primul rînd a rezervelor interne — reprezintă o contribuție importantă la sporirea eficienței activității productive.

Bogdan PĂDURE

În continuarea anchetei, într-unul din numerele viitoare ale revistei :

● Dinamica a 12 indicatori (semnificativi pentru eficiența introducerii schimburilor) în întreg cincinalul 1971—1975 și corelațiile dintre ei.

● Cum poate fi realizată creșterea accelerată a coeficientului de schimb.

● Propunerile concrete ale celor 50 de specialiști.

1) Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 6, București, Editura politică 1972, p. 869.

Nr. crt.	Categoriile de personal	Aprecieri (% din total întreprinderi analizate)	
		În mare măsură	În mică măsură
1	Muncitori	95,5	4,5
2	Personal de conducere directă a producției și alt personal de specialitate din secțiile de producție	90,9	9,1
3	Personal de execuție de specialitate în afara celui precizat la pct.2	72,7	27,3
4	Personal de conducere a unității și șefi de compartimente funcționale (servicii și birouri)	59,0	41,0
5	Personal de deservire	50,0	50,0
6	Personal de execuție administrativă	38,0	62,0

Tabelul nr. 5. — Gradul de valorificare a rezervelor interne, a întregului potențial uman al întreprinderii.

Nr. crt.	Factorii	Generalizarea schimb II		Extinderea schimb III	
		Aprecieri (% din total întreprinderi analizate)			
		În mare măsură	În mică măsură	În mare măsură	În mică măsură
1	Asigurarea cu numărul corespunzător de forță de muncă	100,0	0	85,3	14,2
2	Calificarea personalului corespunzător necesităților	84,6	15,4	85,8	14,2
3	Asigurarea condițiilor tehnico-materiale necesare	64,3	35,7	83,4	16,6
4	Rezolvarea unor probleme sociale (transport, cazare etc.)	61,5	38,5	82,5	17,5
5	Asigurarea asistenței tehnice solicitate	53,6	46,4	62,3	37,7
6	Alte cauze	60,0	40,0	73,3	26,7

Tabelul nr. 4. — Influența principalilor factori care condiționează în viitor generalizarea schimbului II și extinderea schimbului III.

TEORII
IDEI

ACȚIUNEA CONȘTIENȚĂ PENTRU SOLUȚIONAREA CONTRADICȚIILOR DIN ECONOMIA SOCIALISTĂ

Contradicțiile — o realitate obiectivă

PROBLEMATICA contradicțiilor în societatea socialistă a constituit în ultimii ani obiectul unor largi dezbateri în literatura marxistă — filozofică, sociologică, economică — atât din țara noastră, cât și din alte țări socialiste. S-au publicat numeroase studii, mai ales cu caracter filozofic, care abordează sub cele mai diferite unghiuri această complexă și controversată problemă a teoriei marxist-leniniste despre construcția socialistă. În discuțiile științifice care au avut loc în țara noastră s-au adus o serie de clarificări privind conceptul de contradicție în societatea socialistă, au fost eliminate printr-o argumentație științifică solidă tezele care negau sau minimalizau rolul contradicțiilor în progresul societății socialiste. S-a recunoscut existența de facto a unor contradicții obiective zăre țin de esența orînduirii socialiste și care se manifestă în toate etapele și momentele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. S-au făcut numeroase sugestii privind modalitățile de soluționare a acestor contradicții în procesul edificării noii orînduirii.

O contribuție remarcabilă la elucidarea caracterului și formelor de manifestare a contradicțiilor în societatea socialistă a adus partidul nostru. Idei, teze deosebit de valoroase cu caracter novator, care au constituit drept ghid în orientarea cercetării pe un front larg a problematicii contradicțiilor în societatea socialistă, au fost formulate în lucrările tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, în documentele Congreselor al IX-lea, al X-lea și al XI-lea, precum și ale Conferințelor Naționale. La temelgia concepției P.C.R. privind locul și rolul contradicțiilor în societatea socialistă se află dialectica marxist-leninistă, conform căreia dezvoltarea este o luptă între contrarii, precum și examinarea lucidă, neidilică a realităților societății socialiste. Subliniind că societatea socialistă nu poate fi considerată ca o orînduire statică, inertă, ci este dimpotrivă o societate vie, dinamică, în plin proces de evoluție spre trepte superioare, în care înfruntarea dintre elementele contrare ale fenomenelor și proceselor se desfășoară în mod legic și în societatea socialistă, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arată: „Este necesar să nu afirmăm că în socialism nu pot fi contradicții, ci — recunoscînd existența lor — să acționăm pentru a le înțelege, să stabilim cele mai potrivite căi în vederea soluționării lor în mod conștient, în concordanță cu interesele făuririi societății socialiste”.

În Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în care se face sinteza drumului parcurs în construirea societății socialiste și se definește strategia de viitor a partidului nostru, se acordă atenția cuvenită analizei locului și rolului contradicțiilor, în dialectica edificării noii orînduirii. În Program se arată: „În vastul proces de edificare a noii orînduirii sociale apar însă, și vor continua să apară, contradicții care trebuie temeinic cunoscute. Partidul va acționa în vederea soluționării la timp a acestor contradicții, astfel ca ele să nu se dezvolte și să nu afecteze progresul general al socialismului”. Tezele și referirile la contradicții, la problematica luptei dintre vechi și nou din documentele Congresului al XI-lea al P.C.R., constituie o orientare clară pentru cercetarea acestor vaste teme. De aici decurg sarcini de mare răspundere pentru științele sociale, în primul rînd pentru cele economice, care sînt chemate să-și aducă un aport concret atât la analiza profundă a formelor de manifestare a contradicțiilor în diferitele sfere ale vieții economice și sociale, în indicarea direcțiilor în care trebuie acționat pentru a folosi contradicțiile societății socialiste ca forțe motrice ale progresului, ca factor de dinamizare a forțelor de producție și de punere în valoare a potențelor generate de noile relații de producție, cât și în dezvăluirea căilor de soluționare operativă a contradicțiilor în așa fel încît efectele lor să nu capete caracter destructiv, de frînă a progresului, ci, dimpotrivă, să se ajungă la înlăturarea vechiului și promovarea noului în toate sectoarele de activitate.

Trebuie să recunoaștem că dacă pe plan conceptual s-au făcut progrese evidente în abordarea și înțelegerea contradicțiilor în societatea socialistă, în ceea ce privește studierea concretă în toată complexitatea a anumitor contradicții economice și sociale reale ale societății noastre și elaborarea pe bază de investigații sociologice, economice a unor soluții — contribuția științelor sociale este încă modestă, iar științele economice în sfera cărora intră latura aplicativă a contradicțiilor în societatea socialistă sînt în mod special deficitare la acest capitol. De aceea se impune să se treacă de urgență la studiul și dezbaterile contradicțiilor existente și a celor ce se pot ivi în societatea socialistă, la analiza concretă a acestora.

Sfera de acțiune a contradicțiilor economice

ECONOMIA POLITICĂ a socialismului, științele economice care tratează diferitele laturi și sfere ale vieții economice din societatea socialistă pot să aducă un aport mai substanțial în aprofundarea cunoștințelor referitoare la modalitățile de manifestare a contradicțiilor. Această cerință decurge și din aceea că economia, relațiile de producție reprezintă terenul și domeniul în care acționează și se manifestă în formele cele mai diverse un mare număr de contradicții: fiecare fenomen și proces economic conține în sine elemente ale contrariilor generatoare de contradicții, iar necunoașterea lor, neluarea lor în considerare în politica economică a statului socialist, ar putea să afecteze procesul de dezvoltare în ansamblul său, ar putea determina apariția unor fenomene străine naturii orînduirii socialiste.

În literatura economică din țara noastră, precum și în unele lecții și manuale de economie politică se întâlnește punctul de vedere conform căruia, contradicțiile economice ar exista atât în sfera relațiilor de producție, cât și în cadrul forțelor de producție. Se ridică o problemă de principiu: pot exista contradicții economice în afara sferei relațiilor de producție, dacă nu luăm în considerare contradicția fundamentală dintre dezvoltarea forțelor de producție și cea a relațiilor de producție. Evident că nu. Contradicțiile economice prin conținutul lor sînt o expresie a relațiilor de producție, se particularizează în funcție de natura acestora, iar baza economică a orînduirii constituie cadrul concret de manifestare și mișcare a contradicțiilor. Nu pot exista contradicții economice între diferitele elemente componente ale forțelor de producție, decît în sfera lor de contact cu relațiile de producție. Numai acestea din urmă generează contradicții economice, le determină formele de mișcare și manifestare, starea de echilibru sau dezechilibru între elementele contrarii pe care le conține fiecare fenomen și proces economic. Contradicțiile economice exprimă în toate împrejurările anumite relații sociale, în funcție de caracterul acestora, ele exercită rol de forță motrice sau de frînă a progresului economic. Acesta este de altfel și modul în care clasicii marxism-leninismului au abordat și tratat problema contradicțiilor economice.

Problema delimitării sferei de manifestare a contradicțiilor economice la prima vedere pare o discuție strict teoretică. În realitate aceasta are implicații asupra practicii economice, asupra orientării studiului contradicțiilor economice în economia socialistă. Numai dezvăluind sfera relațiilor pe care le exprimă fiecare contradicție, a condițiilor și factorilor care o generează, a formelor concrete de manifestare, a direcțiilor ei de evoluție, se poate organiza și conduce pe baze științifice societatea socialistă, se poate asigura cerința din Program de cunoaștere permanentă a contradicțiilor ce acționează în societate, de luare a măsurilor corespunzătoare pentru soluționarea lor. Deci, în abordarea contradicțiilor economice obiective ale societății socialiste ar trebui pornit de la aprecierea că acestea țin de esența relațiilor de producție socialiste, sînt generate de ele. Avînd un temei obiectiv, în însăși baza economică a orînduirii socialiste, contradicțiile economice sînt prezente fie în embrion, fie într-o formă mai mult sau mai puțin evoluată, în toate celulele economice socialiste, în toate fenomenele, procesele, legile și legitățile, în toate formele în care se exprimă relațiile socialiste de producție.

Consider ca insuficient întemeiată teza, care are o circulație largă mai ales în literatura filozofică din țara noastră, conform căreia contradicțiile în totalitatea lor ar reprezenta în cadrul societății un sistem cu trăsături și caracteristici proprii. În concepția noastră, contradicțiile economice în societatea socialistă îndeplinesc rolul de forțe motrice ale sistemului socialist de relații de producție. Aceasta din mai multe motive: în viața economică în nici o împrejurare, contradicțiile nu apar, nu se dezvoltă autonom, ci în strinsă legătură cu relațiile de producție pe care le exprimă, pe fondul acestora; desfășurarea contradicțiilor, acțiunea lor, au loc în interiorul fenomenelor și proceselor economice și nu în afara lor; rolul de forță motrice a contradicțiilor, de factor de progres sau regres decurge în mod nemijlocit din caracterul relațiilor de producție, din gradul de concordanță al acestora cu nivelul forțelor de producție, caracterul antagonist sau neantagonist, dialectica evoluției contradicțiilor, formele de manifestare ale contrariilor, izvorăsc din esența relațiilor de producție. Acțiunea de rezolvare a contradicțiilor, de înlăturare a unor fenomene negative generate de unele contradicții, vizează în primul rând sfera relațiilor de producție, dezvoltarea acelor elemente componente sau părți ale acestora, care au devenit perimate și presupune perfecționarea lor.

Concordanța între forțele de producție și relațiile de producție

DE O IMPORTANTĂ CAPITALĂ pentru înțelegerea naturii și formelor de manifestare a contradicțiilor din economia socialistă, a locului și rolului acestora în propulsarea forțelor de producție, în stimularea pe toate planurile progresului, în dezvoltarea ascendentă a societății socialiste, este starea și gradul de concordanță dintre forțele și relațiile de producție. Tocmai, având în vedere importanța covârșitoare a acestei corelații în sistemul de relații și contradicții proprii economiei socialiste, contradicția dintre forțele și relațiile de producție este considerată ca fiind fundamentală, determinantă, pentru toate celelalte. Așa se explică de ce, „realizarea unei concordanțe cât mai depline între forțele și relațiile de producție” figurează în Program ca o direcție în care va acționa partidul nostru pentru înlăturarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Se știe că realizarea unei concordanțe cât mai depline între forțele și relațiile de producție socialiste este o condiție esențială pentru că relațiile de producție socialiste să constituie un factor dinamizator al forțelor de producție, o cerință a științei conducerii societății socialiste. Prin generalizarea relațiilor de producție socialiste în întreaga economie națională se creează cadrul necesar pentru realizarea unei unități organice între forțele și relațiile de producție socialiste, dispărea baza social-economică pentru apariție, atât între ele, cât și în sistemul relațiilor de producție socialiste, a unor contradicții antagonice. Preîntâmpinarea evoluției spre stare conflictuală a unor contradicții proprii economiei socialiste se înlătură automat, de la sine, ci, prin intermediul factorului conștient: partidul, statul socialist, democrația socialistă, întregul mecanism funcțional al economiei socialiste. De aceea asigurarea menținerii acestei unități în toate etapele făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerii la comunism, reprezintă o sarcină de primă importanță pentru Partidul Comunist Român, ca forță politică conducătoare a societății și pentru statul socialist ca organizator al întregii activități economico-sociale. Trebuie precizat că această concordanță nu este fixă, în sensul că odată realizată se menține automat în virtutea legilor care acționează în economia socialistă, ci, dimpotrivă, trebuie asigurată în dinamică, prin perfecționarea continuă a relațiilor de producție, pe măsura dezvoltării forțelor de producție, a elementelor calitative noi care apar în sfera producției materiale, a creșterii gradului de complexitate și a dimensiunilor economiei naționale. Numai în aceste condiții concordanța și respectiv contradicția, dintre forțele și relațiile de producție ale societății socialiste își pot exercita rolul de forță motrice.

Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate este un proces de durată, care presupune atât crearea premiselor materiale, respectiv făurirea unei economii socialiste moderne, cu o înaltă productivitate a muncii și cu o mare competitivitate internațională, capabilă să asigure pentru toți oamenii muncii un nivel de trai corespunzător dezvoltării forțelor de producție, cât și consolidarea și maturizarea relațiilor socialiste de producție. În procesul producției socialiste, prin planul național unic de dezvoltare economico-socială trebuie să se asigure concordanța între forțele și relațiile de producție. În activitatea practică, ca urmare a unor imperfecțiuni ale elaborării planului, precum și unor cauze obiective este aproape imposibil de reflectat toate mutațiile care au loc în domeniul forțelor de producție, în struc-

tura producției materiale, în toate componentele relațiilor de producție socialiste, de a asigura o sincronizare perfectă dintre ele. De aici și necesitatea studierii permanente a raporturilor dialectice, a intercondiționării și dependenței reciproce dintre forțele și relațiile de producție. Contradicția dintre forțele și relațiile socialiste de producție, ca de altfel și celelalte contradicții economice, dacă sînt cunoscute temeinic formele lor de manifestare, modul concret de realizare a luptei contrariilor și se ține seama în politica de elaborare a planului, ele joacă rol de forță motrice a progresului.

Din aprecierea justă a forțelor de producție ca elementul cel mai dinamic, cel mai mobil al producției socialiste nu trebuie trasă concluzia, care se mai întâlnește în literatura economică, conform căreia relațiile de producție nu pot ține pasul cu ritmul și proporțiile dezvoltării producției materiale, că în mod fatal ele trebuie să rămână în urma forțelor de producție. Aceasta ar însemna ca, la anumite intervale de timp, relațiile de producție socialiste să fie puse de acord cu nivelul și caracterul forțelor de producție.

Rămânerea în urmă a relațiilor de producție socialiste sau a unor componente ale acestora este în fapt o formă de manifestare nedorită a contradicției dintre forțele și relațiile de producție; însă nu obiectiv necesară. Societatea socialistă dispune de condițiile obiective și subiective necesare pentru a preîntâmpina o astfel de evoluție a acestei contradicții care să conducă la rămânerea în urmă atât a relațiilor de producție socialiste în ansamblul lor, cât și a unor componente ale sale față de nivelul de dezvoltare a forțelor de producție. Contradicțiile dintre forțele și relațiile de producție care apar în procesul reproducției socialiste largite, al dezvoltării economiei naționale, nu trebuie privite unilateral, ci în ambele sensuri. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, în raportul la Conferința Națională a P.C.R. din 19—21 iulie 1972 răspunzând la întrebarea dacă pot exista contradicții în societatea socialistă și dacă acestea pot deveni antagoniste a precizat: „...viața demonstrează cu putere că în societatea socialistă continuă să existe contradicții și să se nască chiar contradicții noi. Unele din acestea pot deveni antagoniste și pot provoca mari greutăți pe drumul făuririi noii orînduirii. Există contradicții între forțele de producție și relațiile de producție înseși. Apar, de asemenea, neconcordanțe între dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție și relațiile de producție, și formele de organizare și conducere a producției, precum și relațiile dintre oameni. De aceea, este necesar ca permanent să se studieze schimbările ce se produc în societate și să se acționeze cu consecvență în direcția perfecționării conducerii și planificării; creării unei concordanțe cât mai depline între forțele de producție și relațiile de producție”.

Contradicțiile ca forțe motrice ale progresului

URMĂRIREA cu ajutorul întregului mecanism economic și social pe care-l are la dispoziție societatea, a formelor de manifestare, precum și a evoluției contradicțiilor în sfera relațiilor de producție, constituie o latură esențială a politicii economice de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, o condiție pentru așezarea pe baze științifice a dezvoltării social-economice a țării noastre. Dacă contradicțiile societății nu ar fi studiate și cunoscute pentru a se lua la timp măsuri corespunzătoare și ar fi lăsate să evolueze în ciocniri între nou și vechi, în conflicte, ele ar constitui o frînă, un factor de regres. Politica științifică a partidului nostru de construire a societății socialiste urmărește și realizează adaptarea continuă a relațiilor de producție la schimbările care intervin în sfera producției materiale, printr-o luptă neîntreruptă față de tot ce împiedică progresul societății, prin receptivitate față de ceea ce este nou și punerea în valoare la maximum nu numai a resurselor materiale, financiare și umane de care dispune țara, ci și valențele cu caracter de forță motrice pe care le conțin în sine relațiile de producție socialiste.

Prin urmare, se poate aprecia că contradicția dintre forțele și relațiile socialiste de producție, ca factor de realizare a unei concordanțe cât mai depline dintre aceste două componente de bază ale modului de producție socialist, ca expresie a caracterului nou, neantagonic al contradicțiilor în economia socialistă, constituie veriga principală a întregului sistem de contradicții proprii relațiilor socialiste de producție. Neglijarea sau subaprecierea în elaborarea planurilor de dezvoltare a economiei naționale, în stabilirea direcțiilor de progres în viitor a societății, a concordanței optime în fiecare etapă între forțele și relațiile de producție, apariția unor forme de manifestare nedorite a acestei contradicții își va imprima pecetea, va influența evoluția unui șir întreg de contradicții economice, care într-un fel sau altul sînt dependente de starea de ansamblu a concordanței dintre forțele și relațiile de producție.

În literatura economică se întâlnesc mai multe modalități de grupare a contradicțiilor în economia socialistă.

În ierarhizarea contradicțiilor economice existente în economia socialistă trebuie pornit de la locul și rolul fiecăreia în procesul reproducției socialiste lărgite, în sistemul relațiilor de producție socialiste, în mecanismul de organizare și conducere pe bază de plan a economiei naționale. Această înseamnă a lua în considerare în gruparea contradicțiilor economice, drept criteriu de bază, practica, fenomenele ce se petrec în economia națională. Contradicțiile economice își exercită rolul de forță motrice, acționează ca forme de manifestare a legilor și legăturilor economice numai în angrenajul complex al reproducției socialiste lărgite, în elementele componente ale sistemului de organizare și funcționare a economiei naționale.

Concepția conform căreia contradicțiile în economia socialistă sînt un corp străin relațiilor socialiste de producție, că acestea pot avea numai consecințe negative, produc numai dereglări și dezechilibre, și din această cauză trebuie extirpate din rădăcini, este în prezent depășită în gîndirea economică marxistă. Însăși practica a infirmat asemenea concepții. La fel ca legile economice, contradicțiile economice în economia socialistă, avînd un caracter obiectiv, immanent, indiferent dacă le recunoaștem sau nu, ele există, se manifestă, evoluează, în funcție de propriile lor cerințe. De aceea, în documentele de partid și în special în Programul partidului se subliniază că nu-i suficient să constatăm existența unor contradicții, ci trebuie să le studiem atent formele de manifestare, direcțiile de evoluție, pentru a putea utiliza fiecare contradicție economică, ca forță motrice, ca pirghie de optimizare a fenomenelor și proceselor economice, pentru creșterea eficienței producției materiale și întărirea relațiilor de producție socialiste. În acest sens, nu trebuie pus semn de egalitate, așa cum se mai întîmplă uneori mai ales în practică, între apariția unor fenomene negative cu consecințe dăunătoare, a unor stări de lucruri nefavorabile în diferite compartimente ale economiei naționale și formele de manifestare a contradicțiilor obiective generate de relațiile socialiste de producție.

În economia socialistă se pune cu toată tăria problema cunoașterii cadrului de acțiune și a formelor de manifestare a contradicțiilor și pe această bază să se asigure folosirea conștientă a acestora în dezvoltarea ascendentă a forțelor de producție să le dirijeze acțiunea în direcția progresului multilateral al societății socialiste, a dezvoltării armonioase, proporționale a tuturor sectoarelor de activitate, să se intervină atunci cînd evoluția unor contradicții conduce la apariția unor disproporții sau rămîneri în urmă. Folosirea conștientă a legilor și categoriilor economice în economia socialistă, a pirghiilor economice și financiare, nu se poate realiza cu maximum de eficacitate decît prin luarea în considerare a contradicțiilor, transformarea icr în forță motrice a dezvoltării. Aceasta este și firesc, întrucît contradicțiile sînt forme de manifestare ale legilor și legităților economice.

Soluționarea în sens constructiv a contradicțiilor în societatea socialistă

AVÎND ÎN VEDERE importanța folosirii acțiunii legilor și contradicțiilor economice în construcția socialistă, în Program se arată că „Perfecționarea continuă a relațiilor de producție, dezvoltarea acțiunii conștiente pentru soluționarea contradicțiilor, înlăturarea vechiului și promovarea noului în toate sectoarele de activitate” constituie o direcție în care va acționa partidul nostru pentru înlăturarea societății socialiste multilateral dezvoltate. Realizarea în condiții optime a acestei prevederi depinde de eficacitatea sistemului instituțional însărcinat cu organizarea și conducerea conștientă, planică, a mecanismului funcțional al economiei socialiste, de capacitatea sa de a cunoaște și utiliza legile și contradicțiile economice ca forțe motrice ale progresului societății socialiste de a depista la timp evoluția unor contradicții spre fenomene dăunătoare.

Folosirea contradicțiilor ca instrument eficient de conducere și previziune, la toate nivelele economiei naționale presupune, ca la adoptarea oricărei reglementări, hotărîri, decizii, să se ia în considerație implicațiile, atît favorabile cît și negative pe care acestea le pot avea asupra domeniului respectiv de activitate. Apare necesară elaborarea de fapt a unui scenariu, în care să se simuleze evoluția fenomenelor și proceselor economice cît și a contradicțiilor din interiorul acestora, efectul lor propagat. Numai după ce există convingerea că soluțiile propuse prin măsura respectivă nu generează fenomene negative, sau nu amplifică pe cele existente, ci dimpotrivă creează cadrul necesar pentru dezvoltare pe linia progresului se pot adopta soluții optime din punct de vedere economic, pentru impulsionearea și afirma-

rea noului. Aceasta constituie o cale de fundamentare a deciziilor, de preîntîmpinare a apariției unor fenomene nedorite.

Socialismul dispune de toate elementele obiective și subiective necesare pentru soluționarea conștientă, la timpul potrivit a contradicțiilor. Un aspect al superiorității orînduirii socialiste, al relațiilor de producție față de orînduirile precedente, constă tocmai în capacitatea societății socialiste de a acționa conștient în interesul tuturor membrilor societății socialiste, în direcția dezvoltării rapide a economiei naționale. Începînd cu Congresul al IX-lea al P.C.R., această orientare constituie o coordonată de bază a politicii economice a P.C.R. Folosirea acțiunii legilor economice, soluționarea în sens constructiv a contradicțiilor, perfecționarea continuă a organizării și conducerii economiei naționale au devenit componente organice ale politicii partidului nostru de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Pentru aceasta, factorului subiectiv, sistemului instituțional al societății socialiste (organele de partid și de stat, ministerele, centralele, întreprinderile, organele locale ale puterii de stat) le revine menirea de a acționa constant pentru sesizarea formelor de manifestare a contradicțiilor și pentru soluționarea operativă, fiecare în sfera sa de activitate, a contradicțiilor, pentru utilizarea lor ca factor de progres. Trebuie să menționăm că în activitatea practică, la nivelul conducerii unor verigi ale sistemului de organizare și conducere și mai ales la nivel de centrale și întreprinderi această problemă este, considerată o problemă de teorie economică, care nu are legătură nemijlocită, cu activitatea practică. Așa se explică faptul că, analiza unor fenomene nu se face întotdeauna în adîncime, pînă la cauze, sau mai exact nu se urmărește lichidarea cauzelor, de multe ori obiective care le-au generat. Aici este și vina științelor economice, a cercetării economice în special, care nu și-a adus prompt aportul necesar la dezvăluirea implicațiilor în economia națională a acțiunii legilor economice, a contradicțiilor, și astfel nici la găsirea căilor de a se acționa în practică pentru ca acestea să fie utilizate cît mai deplin în vederea potențării energiilor creatoare ale poporului român. Pe bună dreptate tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea la încheierea lucrărilor Conferinței naționale a cercetării științifice și proiectării referindu-se la sarcinile științelor economice sublinia: „...științele economice trebuie să abordeze într-un fel nou problemele legităților generale ale dezvoltării societății, fenomenele noi care apar atît pe plan mondial, cît și în țara noastră, să contribuie la elaborarea căilor de soluționare a problemelor complexe ale dezvoltării armonioase a tuturor sectoarelor de activitate, contribuind la progresul continuu al orînduirii noastre socialiste”.

★

SOCIETATEA NOASTRĂ SOCIALISTĂ, ca urmare a aplicării măsurilor de perfecționare a organizării și conducerii pe baze de plan a economiei naționale, adoptate de Congresul al X-lea și Conferința Națională ale P.C.R., dispune de un sistem adecvat de folosire conștientă a legilor economice și de soluționare operativă a contradicțiilor, de realizare a unei concordanțe depline între factorul obiectiv și cel subiectiv, între interesele generale ale societății și cele ale diferitelor sale componente. Aceasta înseamnă că societatea noastră are posibilitatea ca, prin organismele sale însărcinate cu controlul activității economice și urmărirea îndeplinirii planului să dezvăluie la timp pe toate treptele ierarhiei organizatorice apariția fie a unor forme nedorite ale contradicțiilor proprii relațiilor de producție socialiste, fie a unor contradicții cu caracter dăunător generate de factorul subiectiv.

Întărirea și dezvoltarea rolului conducător al partidului în procesul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, sporirea rolului economic al statului socialist în conducerea vieții economice și sociale, perfecționarea în continuare a sistemului de organizare și conducere științifică a societății, lărgirea și perfecționarea controlului activității economico-sociale, precum și a cadrului organizatoric de participare activă și efectivă a maselor la conducerea societății, în direcțiile preconizate de Program, vor permite adîncirea caracterului științific al politicii economice, sporirea mobilității, operativității și eficacității sistemului nostru instituțional în soluționarea în interesul construcției socialiste a contradicțiilor; în punerea în valoare mai amplu a avantajelor relațiilor de producție socialiste „Partidului — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea la Adunarea consacrată aniversării Academiei „Ștefan Gheorghiu” — îi revine rolul de a sesiza la timp apariția diferitelor contradicții și de a acționa pentru înlăturarea lor, de a da curs și asigura cu putere noul”. Răspunderea cu care partidul nostru abordează problematica contradicțiilor demonstrează, odată în plus, înalta principialitate cu care își îndeplinește rolul de factor de conducere a societății noastre pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

prof. univ. dr. Mihai PARALUȚA

PE MĂSURĂ ce euforia creșterii, generată de boom-ul economic postbelic, a început să scadă ca urmare a agravării consecințelor negative, antisociale, ale mecanismului capitalist, în frântul ideologiei burgheze au loc rapide schimbări. Încă de pe la începutul anilor '60, dominația quasiabsolută a apologeticii optimiste a sistemului economic capitalist este confruntată cu o adevărată explozie a literaturii social-economice critice, care pune în evidență, în termeni justificat dramatici, marile și gravele maladii ale sistemului social și economic capitalist. Șocanta și atât de larg dezbătută problemă a sărăciei — a cărei amploare și gravitate aveau să determine în S.U.A. acel faimos, dar lipsit de finalitate, „război împotriva sărăciei” — problema discriminării rasiale; grava și cu fiecare zi mai alarmantă problemă a inflației și șomajului; marile lipsuri în domeniul pregătirii forței de muncă, asistenței sociale, asigurărilor sociale etc.; problemele legate de ruinarea a milioane de fermieri; criza marilor aglomerări urbane și, desigur, marea și tot mai îngrijorătoare problemă a poluării, respectiv a dezechilibrului ecologic — toate acestea au depășit rapid — în cursul ultimului deceniu — nivelul dezbaterilor teoretico-ideologice, generind nu numai un larg front ideologic critic-radical, protestatar, ci și mari mișcări sociale de masă, extinderea acțiunilor revendicative. În

IDEOLOGIA ECONOMICĂ BURGHEZĂ ÎN FAȚA UNOR MALADII DE SISTEM (I)

asemenea condiții nu mai puteau fi ignorate aceste aspecte ale realității social-economice. Ele au devenit obiect prioritar al politicilor guvernamentale cit și al preocupărilor chiar și a celor mai rigizi ideologi ai sistemului capitalist, a căror apologie ofensivă a cedat locul unei optici defensive. Iată ce scrie Nicolas Spulber, comentind o relativ recentă lucrare a lui Joseph S. Berliner: „Fascinația creșterii economice, care a dominat gândurile majorității economiștilor ca și a marului public de-a lungul a două

decenii ce-au urmat celui de-al doilea război mondial, a rămas în urmă și și-a pierdut influența ce o exercita asupra minților intelectualilor occidentali... „Belșugul” și „consumatorismul” au început să fie expres asociate cu decăderea urbană, violența, folosirea drogurilor... Figura consumatorului nenorocos, „manipulat” încoace și incolo, apare nu numai pe ecranele de televiziune dar, de asemenea, în paginile lui J. K. Galbraith și în scrierile Noii stângi... De la acceptarea generală a postulatului benign că expansiunea posibilităților de opțiune și bunăstarea sînt legate una de alta, noi am avansat către un nou stadiu, în care vechea și noua paradigmă leagă creșterea economică de dezastru pe termen scurt și respectiv pe termen lung”!). Problema găsirii căilor prin care s-ar putea depăși și evita aceste grave consecințe, care pun sub semnul întrebării chiar viabilitatea sistemului capitalist, a ridicat în fața teoreticienilor burghezi necesitatea reanalizării mecanismului care le generează, în ultimă instanță, a comportamentului subiecților economici. Care sînt în capitalismul contemporan acești subiecți? Care este natura, respectiv mobilul fundamental al comportamentului lor? Care este raportul dintre obiectivele activității acestor subiecți și „interesele publice”, ale ansamblului societății? Iată probleme majore care exprimă și operează delimitări importante de poziții în cadrul ideologiei economice burgheze.

O „economie a corporațiilor”

Astăzi nimeni nu mai poate contesta faptul că principalul subiect al economiei capitaliste — prin pondere și rol — este corporația. Bineînțeles, în cadrul acestora, puterea economică și decizională o au marii deținători de acțiuni. Anuarele statistice americane nu oferă date privind distribuția capitalurilor (activelor) între cele două tipuri de subiecți economici-corporațiile și întreprinderile familiale (inclusiv asociații), dar chiar și numai dimensiunile veniturilor lor (dat fiind raportul de aproximativ directă proporționalitate dintre capital și venit) sînt relevante: ponderea veniturilor corporațiilor în totalul veniturilor celor două tipuri de subiecți economici este astăzi (1974) de peste 86%. Economia S.U.A., ca de altfel a tuturor țărilor capitaliste dezvoltate este o economie a corporațiilor? Mai mult, Economia S.U.A. este astăzi preponderent o economie a marilor corporații. Aceasta, deși, cum scrie B.B. Seligman, „Unii, pe baza cifrelor (în S.U.A. sînt circa 5 milioane de întreprinderi) trag concluzia că „marile frății” nu concentrează încă totul în minile lor”); cu toate că, iarăși, autori ca Peter F. Drucker afirmă că actuala dezvoltare a științei și tehnicii, care deschide mari posibilități minitehnicii, ar favoriza întărirea pozițiilor micilor întreprinzători deveniți apti să facă față concurenței marilor întreprinderi”).

Tise

colecția „creșterea economică”

Creșterea
economică
și resursele
naturale

aurel iancu

● În colecția „Creșterea economică” a Editurii politice și sub egida Institutului de cercetări economice a apărut cartea Creșterea economică și resursele naturale (București, 1976, 264 p.), de Aurel Iancu, doctor în economie. Motivindu-și lucrarea, autorul arată că aproape nici

un studiu referitor la problematica creșterii economice nu i s-a părut suficient de explicit și de satisfăcător din punctul de vedere al studierii legăturii dintre stadiile de dezvoltare economică a țărilor, structura lor economică și resursele naturale. A nume, pare să se uite faptul că, privită pe termen lung, evoluția economică a unei țări care trece prin stadii de dezvoltare diferite se caracterizează nu atât prin continuitate, cit mai ales prin profunde schimbări structurale, cu influențe însemnate asupra cererii și consumului de resurse. A.I. a încercat construcția unei punți de legătură între țările dezvoltate și în curs de dezvoltare, subliniind nu numai diferențele de poziție ale acestor țări, ci și factorii care le apropie ca urmare a dezvoltării interdependențelor economice. Cartea își propune să aducă o contribuție la mai buna înțelegere a traiectoriei economiei României, a strategiei schimbărilor ei structurale în contextul evoluției economiei mondiale, a influențelor pe care schimbările structurale le au asupra evoluției cererii și consumului de resurse, să ofere unele elemente pentru di-

mensionarea eforturilor și rezultatelor cercetării și dezvoltării, pentru soluționarea în perspectivă a problemelor resurselor. Capitolele cărții sînt: I Creșterea economică și problema resurselor; II. Situația în perspectivă a resurselor energetice; III. Resurse de materii prime minerale metalifere de bază; IV. Concluzii: O nouă ordine în relațiile economice internaționale.

„Aprovizionarea complexă”

● Referindu-se la creșterea eficienței producției sociale, V. Liublin consideră, în studiul Razvit peredovie formi snabjenia (Să dezvoltăm formele înaintate de aprovizionare), publicat în revista sovietică MATERIALNO — TEHNICESKOE SNABJENIE, nr. 12/1975, că un mare rol îl are lărgirea folosirii formelor înaintate de aprovizionare — comerțul cu ridicata pentru mijloace de producție prin legături economice directe de lungă durată, prin baze, depozite și magazine, precum și aprovizionarea complexă garantată. Aprovizionarea complexă, spune V.L., și-a făcut a-

pariția de numai cîțiva ani și se aplică în ramura construcțiilor. Ea constă în aceea că organizația de aprovizionare-descacere preia, în temeiul contractelor economice de lungă durată încheiate cu întreprinderile sau organizațiile de construcții, aprovizionarea acestora cu produsele de bază necesare, atit prin tranzit, cit și prin baza și depozitele sale, în funcție de graficele convenite; totodată, organizația de aprovizionare-descacere asigură și o serie de servicii referitoare la consum productiv sau de ordin comercial. Un avantaj deosebit al acestei forme de aprovizionare pentru unitățile consumatoare l-ar constitui faptul că partizile ce se livrează sînt în cantitățile strict necesare și la termene cit mai apropiate de momentul consumului, corespunzător ciclului de producție, ceea ce contribuie la micșorarea cheltuielilor de producție. Eliberate de grija aprovizionării tehnico-materiale conducerea întreprinderilor se pot ocupa mai îndaproape de îmbunătățirea proceselor de fabricație, organizarea producției și a muncii, îndeplinirea obligațiilor față de clienți etc.

Recunoașterea locului, dominant al marilor corporații în economia S.U.A. este, s-ar putea spune, unanimă. Richard Barber, Phillip I. Blumberg, John M. Blair, D. Worcester, J.K. Galbraith, E. Epstein, Robert J. Lerner și foarte mulți alții au demonstrat pe baza unui material faptic deosebit de bogat că în perioada postbelică, ca urmare a accelerării procesului de centralizare, marile corporații au cunoscut o uriașă creștere, devenind tot mai mult factorul definitoriu și determinant al mecanismului economiei americane. „Puterea gravitează în jurul corporațiilor gigant” conchide R. Barber¹⁾. „Megacorporațiile — cum le numește Phillip I. Blumberg — dau trăsătura caracteristică a sistemului economic american”. Ele sînt „centre de putere” asemănătoare celei a unui guvern, de aceea ele și sînt descrise „ca guverne private” care „domină economia națională și afectează puternic economia mondială. „Aceste întreprinderi de dimensiuni enorme, subliniază Ph. I. Blumberg, au un profund impact asupra vieții și sorții unui alt de mare număr de ființe omenești, comunități și chiar și națiuni, încît ele trebuie privite ca un fenomen unic”²⁾.

Datele statisticii oficiale confirmă acest lucru. Astfel, în domeniul determinant al economiei, cel al industriei prelucrătoare, activează circa 195 000 de corporații cu un capital total de circa 500 miliarde dolari. Din acestea, însă, peste 192 000 sau 98% posedă numai circa 14% din totalul activelor, în timp ce 500 firme (circa 0,2% din total) de-

țin 83% din active, 200 de firme 66%, iar numai 87 de firme (posesoare fiecare a unor capitaluri de peste un miliard dolari) dețin 46% din totalul activelor industriale. Faptul că în numai 500 de corporații industriale erau ocupați în 1973 15 532 683 de muncitori, adică mai mult de 75% din totalul muncitorilor ocupați în industrie, subliniază gradul înalt de concentrare a puterii economice în S.U.A. În 1973 primelor 500 firme industriale le reveneau, în raport cu toate corporațiile industriale americane, 65% din vânzări, 76% din totalul persoanelor ocupate și 79% din profituri. În același an, primelor 1 000 de întreprinderi le reveneau 72% din vânzări, 86% din persoanele ocupate și 85% din profituri³⁾. În unele cazuri, cum constată același R. Barber⁴⁾, o singură firmă domină piața, controlează prețurile și stabilește producția în maniera unui monopol regal” (p. 170). În alte cazuri piața este împărțită între 2,3 sau 4 mari firme⁵⁾. Aceste „firme gigant”, „titanii ai industriei”, sînt adevărate „imperii bogate, cu proprii lor baroni, ambadori... și corp electoral” (p. 7). General Motors este un exemplu de asemenea „modern feudalism” (p. 7), cu numeroase uzine, filiale sau birouri de vânzare în peste 24 de țări. Cu cei peste 1,3 mil. acționari, 757 000 salariați și peste 14 miliarde dolari active, General Motors constituie o forță ce rivalizează cu cea a numeroase state. Vânzările sale de peste 24,3 miliarde dolari (1969) depășesc venitul intern brut al Austriei și Iranului luate la un loc⁶⁾. O poziție ase-

mănătoare are și Standard Oil of New Jersey, actualul Exxon, ale cărei active erau în 1970 de 19 250 mil. dolari (mai mari decît ale lui General Motors); flota sa de petroliere depășea încă în 1968 6 milioane tone, iar volumul vânzărilor era cu peste 1 miliard dolari mai mare decît produsul intern brut al unei țări ca Danemarca.

Numeroși cercetători americani atestă rolul hotărîtor pe care sistemul marilor corporații îl are în determinarea întregului mecanism de funcționare a economiei S.U.A. și implicit a efectelor acesteia⁷⁾.

Sub unghiul raportului dintre interesele corporațiilor și interesele societății, în ideologia economică burgheză se pot con-

semna trei mari orientări. Una afirmă în mod deschis poziția marelui capital, susținînd fie „identitatea”, fie posibilitatea „armonizării” intereselor businessului cu cele ale societății. A doua, recunoscînd că businessul este și rămîne elementul de bază al societății, consideră în numele asigurării securității sistemului capitalist că el trebuie determinat să țină cont și de interesele ansamblului societății. În fine, a treia, ideologia anti-monopolistă, afirmă existența unei opoziții ireconciliabile între interesele societății și ale monopolurilor. Vom încerca să urmărim aceste orientări în unele din numerele următoare ale revistei.

Vasile PILAT

General Electric în desfacerea becurilor electrice. General Motors în producția de locomotive Diesel. Western Electric, în cea de echipament telefonic. Piața aluminiului este stăpînită (aproape sută la sută, de 3 firme: Alcoa, Reynolds și Kaiser, iar cea a automobilelor revine în proporție de 96—98% gigantilor General Motors, Ford și Chrysler; nu mai mult de cîte 4 firme dețin circa 95% din piața fibrelor sintetice, 95% din cea de geamuri plate, 88% din cea de alimente cerealiere, 80% din cea de țigări, 70% din cea a anvelopelor de cauciuc, 70% din cea de săpun și detergenți etc. (R. Barber, op. c. p. 23).

²⁾ The Multinational Corporation and the World Economy U.S. Government Printing Office, Washington 1973, p. 8.

³⁾ Vezi în special J.K. Galbraith, Economics and the Public Purpose, Houghton Mifflin, 1973.

¹⁾ N. Spulber: Economy, Society and Welfare: A study in Social Economics by Joseph S. Berliner, New York, Praeger, 1972. In: Journal of Economic Literature, Nr. 1, 1974, p. 118—119.

²⁾ D. Bell, The Coming of Post-industrial Society, p. 270; R. Barber, The American Corporation, Its Power, its money, its Politics, New York, 1970, p. 4.

³⁾ B.B. Seligman, The Potentates: Business and Businessmen in American History, New York, The Dial Press, 1971, p. 325.

⁴⁾ P.F. Drucker, America's Next Twenty Years, New York, 1957, p. 29.

⁵⁾ R. Barber, op. c., p. 18.

⁶⁾ Phillip I. Blumberg, The Megacorporation in American Society, The Scope of Corporate Power, New York Jersey, 1975, p. 1.

⁷⁾ Op. cit. p. 24.

⁸⁾ O poziție absolută o deține

Somajul și funcționarea sistemului capitalist

● Sub titlul Une critique des statistiques americaines de chômage (O critică a statisticilor americane asupra somajului), revista PROBLÈMES ECONOMIQUES (21 ianuarie 1976) reproduce din „Monthly Review” articolul „Capitalism and Unemployment” elaborat de colectivul redacțional al acestei reviste. Autorii studiului arată diferite modalități pe care le utilizează statistica oficială din țările capitaliste — toșosirea denaturantă a mediilor, supraestimarea numărului de lucrători angajați prin neglijarea „somajului deghizat” sau a celor plătiți „cu rabat”, subestimarea efectivului forței de muncă printr-o „definiție restrictivă” a somajului — împărțirea persoanelor apte de muncă în trei categorii: angajați, șomeri și inactivi și estimarea forței de muncă prin adunarea doar a primelor două categorii) ș.a. Adăugînd ultima categorie (inactivi) — din

care se elimină cei care, deși doresc un loc de muncă, sînt în curs de studii, sau se declară bolnavi sau infirmi —, precum și pe cei care lucrează parțial din motive involuntare, autorii obțin, făcînd ajustări pe care le consideră „prudente”, la cifra de 13 mil. șomeri pentru aprilie 1975 (față de cifra oficială de 8,2 mil.) și la o rată a somajului de 13,6% din forța de muncă activă, față de 8,9% — cifra oficială. Se consideră că, pentru a reduce în 1985 rata somajului la 5%, ținînd totodată cont de creșterea demografică și de compensarea creșterilor de productivitate, trebuie create nu mai puțin de 36 milioane de noi locuri de muncă ceea ce este enorm dacă se ține seama că, în cursul ultimilor zece ani, considerați extrem de prosperi, s-au creat 16,6 milioane de locuri noi. Această cifră — conchid autorii — nu reprezintă decît aproximativ 16,6% din numărul de locuri „de care capitalismul american ar avea nevoie pentru a putea funcționa în viitorul deceniu”.

● Revista trimestrială a Partidului Comunist din Republica sud-africană THE AFRICAN COMMUNIST (nr. 64 1976) publică articolul The golden Key, de Phineas Malinga. În articol se arată că „diferitele manevre cu bani de hirtie recomandate de Keynes pentru a remedia depresiunea cîclică au funcționat pînă la un punct peste care expansiunea monetară nu mai putea trece. Bani de hirtie, depreciindu-se rapid, își pierd capacita-

tea de a exercita pe deplin funcția lor monetară. Independent de măsura în care crește masa banilor de hirtie, diminuarea banilor reali devine factorul decisiv. Depresiunea aminată intervine și ea nu mai poate fi remediată prin metode keynesiene... Încercările S.U.A. de o perpetua și definitivă dominația mondială a dolarului nu par să fie încoronate de succes. Că aurul va avea ultimul cuvînt pare acum sigur”. În referința specială la situația din Africa de Sud, se arată că devalorizarea randului cu 17,9% duce la creșterea profiturilor posesorilor de mine. Costurile fiind exprimate în rand, diferența reprezintă profit. Dar nu toate costurile pot fi exprimate în rand, intrucît petrolul se plătește în dolari, mașinile în mărci germane, dobinzile la împrumuturi în diferite, alte valute. În esență, forța de muncă rămîne a fi plătită în rand, așa încît devalorizarea este o încercare de a spori rentabilitatea minelor prin reducerea valorii reale a salariilor.

Santier editorial

N. NICHITA

Serviciile —
subsistem
al economiei
naționale

(Editura științifică
și enciclopedică)

Desene de Cik Damadian

I. MĂRCULESCU

● Fiind o primă lucrare ce apare în țara noastră cu această tematică și avind în vedere existența unor opinii diferite în privința sferei serviciilor, v-am ruga să ne relațiați cum definiți această sferă și ce funcționalitate îi atribuiți.

— Abordăm sfera serviciilor ca un subsistem al economiei naționale, chemat să satisfacă zone tot mai întinse ale nevoii sociale, definită ca un ansamblu al necesităților de consum productiv și neproductiv. În lucrare, activitățile componente ale sferei serviciilor sunt tratate pe trei grupe: servicii de producție, servicii din fondurile sociale de consum și servicii marfă pentru populație. În cazul serviciilor de producție, de pildă, este evidentă însemnăta-tea crescândă a acestora în modernizarea structurilor economiei naționale. Este vorba de rolul pe care îl joacă într-o economie modernă astfel de activități cum sunt: cercetarea științifică, proiectarea, pregătirea cadrelor, organizarea și conducerea planificată a activității economice și sociale, ocrotirea mediului ambiant și altele. De asemenea, se face remarcată sporirea de la an la an a ponderii serviciilor în totalul cumpărărilor de mărfuri și servicii ale populației. Funcționalitatea sferei serviciilor este definită în primul rînd prin contribuția pe care o aduce la menținerea echilibrului dinamic al întregii economii naționale.

● Cum vedeți problema amplificării, diversificării și modernizării serviciilor?

— Stabilind anumite criterii de delimitare a caracterului productiv sau neproductiv al serviciilor și — pe această bază — elaborînd o grupare a componentelor sferei serviciilor în activități productive sau neproductive, lucrarea acordă un spațiu însemnat mecanismului de transferare a valorii serviciilor asupra bunurilor materiale. Funcționalitatea serviciilor neproductive este tratată în contextul definirii societății socialiste multilateral dezvoltate ca o societate care trebuie să asigure înflorirea tuturor laturilor vieții sociale.

● Tratați problematica și sub aspect aplicativ?

Abordăm metodologia prospectării pieței serviciilor, făcînd totodată o serie de propuneri privind perfecționarea conducerii și planificării acestui tot mai însemnat segment al pieței interne.

A. S.

Reajustarea structurală
este mai dificilă

Iuri RUBINSKI

(Institutul de economie mondială Moscova)

„CRIZA CAPITALISMULUI, evident, nu este intimplătoare. Este o criză conjuncturală — și trebuie să recunoaștem că fluctuațiile ciclice au fost aplăzitate după război printr-o gestiune modernă; dar este și o criză generală care depășește legile pro-

prii capitalismului, căci capitalismul nu mai este singur; este o criză de adaptare... Criza conjuncturală, cică, poate foarte bine să fie rezolvată — de altfel, ea este în curs de resorbție clasică, prin șomaj! Dar ajustarea structurală va fi mult mai dificilă și nu este sigur că sistemul actual are mijloacele de a o realiza“.

(Interviu luat de
Philippe Lefournier,
L'Expansion nr. 88/1975)

Criza amputează
forțele vii
ale societății

Gérard BONNOT

L'EXPRESS

„CRIZA demonstrează că societățile noastre (capitaliste — n. ns.) sînt organizate în așa fel

incît pur și simplu nu se mai pot menține în echilibru. Cînd încearcă acest lucru, ele condamnă la inactivitate un procentaj important al populațiilor lor. Să putrezească pe loc, în mod inutil și inutilizabil. Ele sînt constrînse să-și amputeze o parte din propriile lor forțe vii. Ca o fiară prinsă în cursă, care nu are nici un mijloc de a scăpa, afară doar de a-și lăsa o labă acolo. Cursa este pentru ele creșterea“.

(9—15 februarie 1976)

Se poate dezamorsa

„mașina infernală“

a inflației?

Alain CHENICOURT

L'USINE NOUVELLE

PROBLEMA inflației persistente, cu care este confruntată îndeosebi în ultimii ani economia capitalistă, a dat naștere la multiple analize ale fenomenului, avînd accente mai mult sau mai puțin critice la adresa unor aspecte proprii acestei orînduirii. Incitînd la satisfacerea diferitelor dorințe presante, puțin sensibile față de prețuri, la risipă, la cheltuieli mereu reinnoite, la acumularea de datorii, capitalismul apare în mod clar ca o veritabilă „societate a inflației“. De exemplu, înnoirea constantă a produselor constituie nu numai o sursă de cheltuieli suplimentare pentru consumator, dar și o ocazie propice pentru noi majorări de prețuri, justificate sau nu de perfecționarea produselor respective... Cel mai eficient remediu îl constituie realizarea unui avînt economic, în așteptarea căruia nu rămîne decît să se găsească un „modus-vivendi“ cu inflația.

(Supliment ianuarie a.c.)

O enigmă...

sau transferul
deficitelor

Jean DENIZET

ÎN REZULTATELE comerțului internațional din 1975 se află o enigmă. Marile țări industria-

lizate au reușit, după ce au avut deficite importante în 1974, fie să-și reasigure un excedent (cazul S.U.A.), fie să-și recapete echilibrul (cazul Japoniei și al Franței). Se știe că deficitele au fost amplificate de creșterea prețului petrolului și că ele erau contrapartida excedentului țărilor petroliere. Oare astăzi a dispărut acest excedent? În nici un caz. Veniturile țărilor petroliere s-au menținut: creșterea prețurilor a compensat scăderea volumului vinzărilor. Dacă marile țări industrializate nu mai sînt deficitare, cine este? Deficitarii cei mai greu loviți îi reprezintă în esență țările în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol; de asemenea, țările cu economia fragilă din lumea dezvoltată. Pe calea deflației severe cei mari au transferat deficitele lor la cei mai slabi, reducînd în mod considerabil importurile din aceste țări. Dar aceasta este o armă cu două tăișuri, deoarece duce în final la scăderea propriilor exporturi.

(L'Expansion, decembrie 1975)

Centralizarea

deciziilor

este mai ieftină

Kenneth J. ARROW

INTRUCÎT transmiterea informației este costisitoare, în sensul că consumă resurse, în special timpul indivizilor, este mai ieftin și mai eficient ca toate elementele de informație să fie transmise o singură dată într-un loc central, apoi să fie răspindite către toți ceilalți... Din aceleași considerente de eficiență, ar putea să fie mai ieftin ca un oficiu central să ia decizia colectivă și să o transmită în loc să retransmită întreaga informație pe care s-a întemeiat decizia. Centralizarea luării deciziilor contribuie la efectuarea de economii, la transmiterea și prelucrarea informației.

(The Limits of Organization, New York, p. 68).

PRIMII AFECTAȚI MUNCITORII STRĂINI

CEA MAI ADÎNCA CRIZA ECONOMICA din perioada postbelică, resimțită de țările capitaliste dezvoltate, a avut printre consecințele sale ridicarea la cote fără precedent după cel de-al doilea război mondial a șomajului. În țările industrializate din O.C.D.E. există actualmente 17-18 milioane de șomeri, iar statistici ale Pieței comune estimau recent numărul șomerilor din țările membre la peste 5,5 milioane, din care peste 4 milioane numai în Italia, Franța, Anglia și R.F.G. În R.F.G., raportul economic al guvernului pe anul 1976 prezentat la sfîrșitul lunii ianuarie rețera existența în această țară a 1,1 milioane de muncitori șomeri totali, alți 800 000 fiind în situația de șomeri parțiali, cu perspectiva ca numărul total al șomerilor să nu coboare sub 900 000 pînă la sfîrșitul acestui an, în ciuda măsurilor preconizate pentru resorbirea șomajului.

Indemnuri la întoarcere

DUPĂ CUM ERA și de așteptat, primii afectați de agravarea șomajului în țările dezvoltate au fost muncitorii străini solicitați în perioada de avînt anterioară. Numărul lor (împreună cu familiile) în Europa occidentală era estimat de W. Guicciardi, directorul general al Oficiului Națiunilor Unite de la Geneva, încă în 1972 la circa 11 milioane de oameni¹⁾, adică mai mult decît întreaga populație a Belgiei sau a Danemarcei. Irlandei și Luxemburgului luate la un loc. De atunci numărul muncitorilor străini a mai crescut. În Elveția și în Luxemburg muncitorii străini constituiau pînă nu demult peste un sfert din totalul forței de muncă. În Franța cei 4 123 312 muncitori străini înregistrați oficial reprezentau la începutul acestui an nu mai puțin de 7,7% din întreaga populație a țării (din care jumătate trăiesc în Paris și în regiunea pariziană) și 12% din totalul celor aproape 1 milion de șomeri. În R.F.G. — țară care găzduia 90% dintre muncitorii greci ajunși în Europa occidentală, 85% din muncitori turci etc., numărînd în punctul maxim al fazei de avînt anterioare, în septembrie 1973, 2,6 milioane de muncitori străini — erau înregistrați oficial 132 700 de muncitori străini în stare de șomaj. Legile unor țări gazdă, acordînd, după cum este și firesc, preferință cetățenilor proprii la obținerea unei slujbe, cîteva sute de mii de muncitori străini cărora criza economică, falimentele care se țîn lanț, reducerile de orar etc. le-au închis toate drumurile, rămași în cele din urmă și fără ajutor de șomaj, nu au mai avut altă soluție decît să ia trenul înapoi spre casă, cu speranța adeseori zadarnică că vor reuși să găsească acolo de lucru, înainte de a-și epuiza bruma de economii pe care unii dintre ei au reușit s-o agonisească.

Obișnuitele convoaie care cu mai mulți ani în urmă purtau pe cei constrînși să apuce pe drumul înstrăinării sînt nevoite acum să facă cale întoarsă. Ei se îndreaptă acum spre casă, dar obiectivul princi-

pal al înapoierii lor rămîne tot acela al satisfacerii unuia din drepturile cele mai elementare, cel de a munci, de care sînt privați. După datele oficiale, în 1975 s-au reintors în Italia peste 200 000 de emigranți, în ciuda faptului că beneficiau de anumite preferințe, fiind originari dintr-o țară membră a Pieței comune. Aceste cifre nu țîn bineînțeles seama de miile de muncitori emigranți care, deveniți șomeri, se mută dintr-o țară în alta în speranța că vor reuși totuși să găsească de lucru. În Austria, numai în cursul anului trecut efectivul muncitorilor străini s-a redus cu peste 100 000, de la 280 000 cit era inițial.

Muncitorii sînt indemnati astăzi în numeroase țări occidentale să se întoarcă în număr cit mai mare acasă, iar restricțiile puse în calea angajării lor se vor menține probabil în bună măsură și după ce economia țărilor gazdă va intra într-o fază de înviorare. Previțiunile care indică acum cîteva ani creșterea cu încă cîteva milioane a numărului muncitorilor străini în Europa occidentală pînă în 1980, au toate șansele de a se vedea infirmate, în fața necesității protejării slujbelor propriilor muncitori. Tendința de reflux care se manifestă puternic în unele țări este însă frînată de teama muncitorilor imi-

granți că odată ce au părăsit țara gazdă nu li se va mai permite să se reîntoarcă, în caz că nu găsesc de lucru în altă parte, ceea ce, dealtfel, este foarte probabil. Mulți dintre ei rămîn din acest motiv într-o țară străină o perioadă mult mai lungă decît intenționau inițial, unii dintre ei chiar pentru totdeauna, ceea ce creează o serie de probleme de integrare socială. De aceea, în ciuda proporțiilor sale absolute, reducerea numărului muncitorilor străini din țările gazdă cunoaște un ritm sensibil mai lent decît cel al concedierii acestora.

Un veritabil subproletariat...

CREȘTEREA șomajului în rîndul muncitorilor străini are loc așa cum arată W. Guicciardi, cu toate că aceștia, „împinși de dorința de a scăpa de șomaj și sărăcie, sînt adesea dispuși să accepte locurile de muncă cel mai puțin dezirabile și cel mai puțin renumerate. Ei pot deveni victimele discriminării, handicapați cum sînt adeseori de dificultățile lingvistice și de necunoașterea procedurilor judiciare”. „Ei fac muncile murdare și sînt cel mai prost plătiți. Mulți dintre ei sînt analfabeți. Mulți dintre ei trăiesc în condiții mizere. Ei sînt supuși la tracăsări birocratice și, spun unii, polițienești, iar adeseori sînt ținta unor glume ofensatoare, dacă nu direct rasiste”, scrie cunoscutul săptămînal englez *The Economist* (31 ianuarie 1976). Aceeași publicație, în care muncitorii străini sînt considerați ca fiind „al zecelea membru al Pieței comune”, scria anul trecut : „Muncitorii străini au fost admiși

TOTALUL FORȚEI DE MUNCĂ (milioane)	MUNCITORII STRĂINI ÎN ANUL 1973 (1 simbol = 100 000 muncitori)	ÎN % DIN TOTALUL FORȚEI DE MUNCĂ
R.F.G. 26,5	2,5 mil.	9,4
FRANȚA 21,4	1 930 000	9,0
ELVEȚIA 3,1	861 000	28,2
BELGIA 3,9	2 650 000	6,8
OLANDA 4,7	1 600 000	3,4
DANEMARCA 2,4	490 000	2,0
LUXEMBURG 0,15	43 000	27,9

(după THE ECONOMIST)

pentru că fără ei economiile țărilor gazdă ar fi cunoscut o creștere mai lentă; ei au continuat să vină pentru că întreprinzătorii au continuat să-i solicite în număr tot mai mare și pentru că muncitorii autohtoni nu mai vroiau să presteze muncile murdare, monotone și periculoase pe care imigranții erau încă dispuși să le facă" (9 august 1975). Recunoașterea „rolului istoric” jucat de imigranți în dezvoltarea economică a numeroase regiuni ale globului o găsim și într-un document de bază al Conferinței mondiale a populației de la București²⁾, care constată că, fără a fi fost de neînlocuit, imigrația a constituit un mijloc foarte eficace și rapid pentru acumularea crescândă de capital în țările dezvoltate și că, în unele cazuri, imigrația chiar a accelerat procesul de acumulare a capitalului, în măsura în care ea a menținut nivelul general al salariilor la o cotă scăzută în raport cu profitul ridicat realizat de întreprinzători. „A apărut evident că imigrația a accelerat procesul de creștere în numeroase țări dezvoltate” (p. 14).

...cu un rol istoric sui-generis

PRIMELE SEMNE că muncitorii străini — pe care condițiile de muncă și de viață îi caracterizează ca un „veritabil subproletariat” (după expresia secretarului general al emigrației algeriene în Europa, Abdelrezah Benhadji) — au încetat să mai fie priviți în țările dezvoltate din Europa occidentală ca un „rău necesar” au apărut cu mai bine de doi ani în urmă, odată cu declanșarea „crizei energetice”, dar au devenit tot mai certe pe măsură ce se conturau adevăratele proporții ale crizei. Încă în noiembrie 1973 R.F.G. a oprit imigrarea de noi muncitori străini, iar în aprilie 1975 a interzis deplasarea celor rămași spre regiuni în care ponderea lor a depășit 12% din totalul populației (în anumite orașe ponderea lor depășește 20%). În Franța măsura adoptată în iulie 1974 cu titlu temporar de a se opri intrarea în țară de noi muncitori străini a fost ulterior prelungită șase zile, odată cu agravarea crizei economice. Măsuri similare au fost adoptate în Danemarca (încă în noiembrie 1973), în Belgia, în Olanda etc.

Dar aceste măsuri afectează numai pe imigranții legali, nu și pe cei strecurați fără autorizație peste frontieră, împinși de mizerie, adeseori cu concursul unor organizații specializate în „contrabanda cu oameni”, bineînțeles în schimbul unor sume însemnate de bani.

Chiar și după ce și-au găsit o slujbă, imigranții frauduloși continuă să trăiască cu teroarea de a nu fi descoperiți și în consecință expulzați, fiind din acest motiv mult mai ușor de convinși decât cei intrați legal să accepte condițiile mizerabile de salarizare, de muncă și de viață. Numărul acestor imigranți ilegali nu poate fi cunoscut cu exactitate, dar se crede că în Europa occidentală el este de ordinul cîterva sute de mii, dacă nu cumva depășește un milion. Se apreciază că de exemplu în Franța în unii ani au pătruns mai mulți imigranți ilegali decât cu autorizație.

În 1973 și 1974 autoritățile vest-germane au emis 25 700 de avertismente și au aplicat 6 000 de amenzi unor firme care utilizau muncitorii străini fără autorizație de a munci în R.F.G., dar se apreciază că acest număr ar reprezenta numai vârful aisbergului.

Efecte pe termen scurt

CONSECINTELE crizei din țările capitaliste dezvoltate se răsfrîng dureros nu numai asupra muncitorilor străini, ci și asupra țărilor din care aceștia provin, fenomenele fiind mai complexe decât s-ar părea la prima vedere, după cum relevă studii recente. „Contrar unei opinii răspîndite — afirma A. Benhadji la o sesiune a Institutului Aspen din Berlinul occidental —, cei 14 sau 15 milioane de imigranți trăind acum în Europa sînt cei pe care țările de origine puteau cel mai puțin să-și permită să-i piardă” (*International Herald Tribune*, 31 octombrie 1975). Ei relevă astfel că Turcia, de exemplu, deși are nevoie de forță de muncă calificată pentru propria sa dezvoltare, a pier-

cût între 1965 și 1969 circa 58 200 de muncitori calificați. Un studiu recent al Institutului de cercetări Ifo din München (citât în *The Economist*, 20 decembrie 1975), analizînd avantajele și dezavantajele migrației pentru țările furnizoare de forță de muncă ieftină, constată că unul din avantajele invocate frecvent de țările gazdă — și anume cel al calificării în industrie a unei forțe de muncă provenind adesea din mediul rural — nu este considerat convingător atîta vreme cît țările industriale vest-europene recrutează în primul rînd pe muncitorii cei mai calificați din țările furnizoare, fiind astfel un factor de frînare a dezvoltării acestor din urmă țări. Studiul releva că între o treime și jumătate din muncitorii emigranți aveau deja o anumită calificare înainte de a lua calea străinătății. Totuși, cînd se repatriază, ei nu pot decât rareori utiliza în industrie sporul de experiență profesională pe care l-au dobîndit, sau adoptă ocupații ad-hoc, descalificîndu-se. Studiul citat relevă de asemenea că emigrația nu poate fi o soluție de durată

pentru șomajul din țara de origine a muncitorilor străini, în condițiile în care criza economică din țările capitaliste dezvoltate pune sub semnul întrebării nevoia de a mai utiliza o forță de muncă străină reprezentînd 5% din potențialul de muncă al țărilor furnizoare. Și argumentul contribuției la îmbunătățirea situației balanței de plăți a țărilor furnizoare de forță de muncă ieftină își pierde din consistență în condițiile reducerii catastrofale, din aceeași cauză, a încasărilor de devize ale acestora din urmă. În cazul Turciei, de pildă, încasările respective reprezentau în 1973 peste 150% din deficitul comercial, iar în Italia 129%: în 1974 cînd șomajul a început să ia proporții și s-a declanșat refluxul muncitorilor străini, încasările respective nu mai reprezentau decât 6,8% și respectiv 8% din deficiturile comerciale ale țărilor menționate.

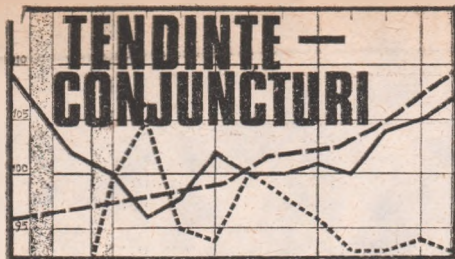
Acestea ar fi numai cîteva din efectele pe termen scurt ale migrației din țări mai puțin dezvoltate în altele mai avansate a unei forțe de muncă numeroase, adeseori calificate și mai întotdeauna tinere și pline de vigoare. La ele se pot adăuga și altele, între care tendințele defavorabile în modificarea structurii pe vîrstă și sexe a populației rămase grevează asupra dezvoltării economice-sociale a țării de origine pe o perioadă mai îndelungată. Din acest punct de vedere, una din țările care evidențiază în mod dramatic consecințele ulterioare ale emigrației este Irlanda, a cărei populație s-a redus într-un interval de o sută de ani de la 8 milioane la 3 milioane de oameni, fiind astăzi în întregime una din „regiunile” subdezvoltate ale C.E.E. Cine dorește să afle cum ar putea arăta de exemplu Turcia peste 50 de ani, în condițiile continuării emigrației, să studieze exemplul Irlandei, scrie Jonathan Power în „*International Herald Tribune*”. Emigrația, care a debutat acolo ca o soluție temporară într-un moment de mare dificultate — este vorba de marea foamete din 1845—1849 — s-a amplificat pînă la un punct în care principala cauză a părăsirii țării a devenit emigrația anterioară.

Drama muncitorilor migranți, fie că provin din regiuni mai puțin dezvoltate ale Europei, fie de pe alte continente, care cîntăresc Europa occidentală în căutarea unui loc de muncă, scoate în evidență încă o dată necesitatea imperioasă a dezvoltării economice și sociale a fiecărei țări ca o condiție de bază a valorificării propriului potențial uman. Experiența istorică arată că nici în acest domeniu nu pot exista soluții de durată în afara granițelor țărilor respective, altele decât dezvoltarea armonioasă a tuturor regiunilor din fiecare țară, ca o condiție esențială a utilizării a ceea ce Marx numea principala forță de producție a oricărei societăți — forța de muncă.

**Marcela IRIMIE
Dinu DRAGOMIRESCU**

¹⁾ Declarație la deschiderea Conferinței asupra discriminării privind muncitorii străini în Europa, Geneva, 16—19 septembrie 1975 (C.E.E./O.N.U., Communiqué de presse M.113, 18 septembrie 1975).

²⁾ Rapport du séminaire sur la recherche démographique en liaison avec les migrations internationales, Buenos Aires, 5—11 mars 1974 (doc. E/Conf. 60/CBP/23).

PROGNOZE 1976

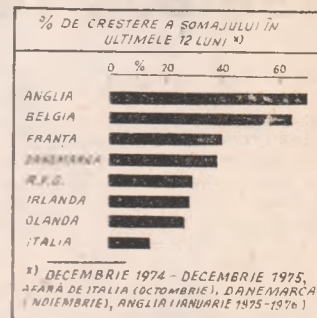
C. E. E. : Șomajul

și atonia investițiilor

ÎN CURSUL ANULUI 1975, numărul șomerilor a crescut în ritmuri ridicate în țările Pieței Comune vest-europene, așa cum se poate vedea din grafic. Prognozele pentru 1976 nu prevăd o dare înapoi de la nivelurile înalte atinse, ci schițează tabloul unui șomaj în continuare preocupant, cu creșteri în continuare cel puțin în unele dintre țările membre ale C.E.E. Centrul de observare economică al Camerei de Comerț din Paris, de exemplu, prevede că numărul șomerilor va crește în Franța cu circa 100 000 de persoane în cursul anului, ajungând la 5% din populația activă, în ciuda aplicării unor măsuri prin care se urmărește reducerea numărului persoanelor în căutare de lucru.

Situația din domeniul folo-

suri mării de lucru este pusă în legătură cu atonia investițiilor productive, care dă un caracter precar începuturilor de redresare conjuncturală înregistrate de la finele anului trecut. Comisia Pieței Comune a publicat recent date din care rezultă că pe ansamblul C.E.E.,

investițiile nu sînt așteptate să crească anul acesta cu mai mult de 0,5%, deci practic vor stagna, după scăderea lor cu 6,5% în 1975 și cu 2,4% în 1974.

Evoluția prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna ianuarie 1976

DUPĂ TENDINȚA descendentă înregistrată de prețurile internaționale ale produselor de bază în 1975, anul 1976 debutează cu o ușoară tendință de creștere a prețurilor. Această tendință nu este surprinzătoare, dacă avem în vedere că activitatea industrială a început să se înviorzeze în unele țări capitaliste dezvoltate, iar stocurile de materii prime existente la consumatori sînt foarte reduse. Cu toate acestea, excelența capacităților în producția de materii prime și volumul însemnat al stocurilor în producători continuă să exercite o rezistență la tendința de creștere a prețurilor.

Indicele agregat INSCIN arată pentru luna ianuarie a.c. o creștere cu 1,4% a prețurilor internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al României.

La grupa de produse agroalimentare prețurile internaționale au crescut în ansamblu cu 1,2%.

Prețurile au crescut în special la produse tropicale (+ 5,2%) și mai puțin la cereale (+ 2,3%) și la animale, carne și produse animaliere (+ 0,6%). Prețurile la semințe oleaginoase, grăsimi animale și vegetale au scăzut (- 2,7%)

sub influența disponibilităților excedentare existente în emisfera sudică.

La grupa de combustibili prețurile au crescut în ansamblu cu 0,2%, reflectînd o anumită majorare a prețurilor la cărbuni și cocs (+ 0,6%).

La grupa de materii prime

Categorii de produse	Anul	1975-1976 = 100	
		Indici anuali	Ianuarie
INDICE GENERAL	1973	170,3	
	1974	240,4	237,5
	1975	221,3 ^{a)}	238,6 ^{a)}
	1976		216,9 ^{a)}
1. Produse alimentare	1973	160,6	
	1974	230,8	202,1
	1975	202,8 ^{a)}	254,2 ^{a)}
	1976		185,7 ^{a)}
- cereale	1973	195,5	
	1974	261,5	286,0
	1975	216,7	239,0
	1976		202,7
- semințe oleaginoase, produse derivate, grăsimi animale și vegetale	1973	150,2	
	1974	240,8	201,1
	1975	195,0	261,2
	1976		172,2
- animale, carne și produse animaliere	1973	135,7	
	1974	128,3	128,6
	1975	156,9 ^{a)}	144,4 ^{a)}
	1976		163,0 ^{a)}
- zahăr și produse tropicale	1973	179,3	
	1974	437,5	247,6
	1975	314,0	571,0
	1976		236,6
2. Combustibili	1973	209,2	
	1974	336,8	384,6
	1975	359,3 ^{a)}	355,1 ^{a)}
	1976		355,1 ^{a)}
- cărbuni și cocs	1973	149,1	
	1974	193,6	151,8
	1975	260,0 ^{a)}	270,8
	1976		245,4 ^{a)}
- țiței	1973	146,0	
	1974	567,1	567,1
	1975	564,7	561,9
	1976		599,8
- produse petroliere	1973	285,8	
	1974	380,9	524,1
	1975	373,9	356,3
	1976		387,1
3. Materii prime industriale	1973	162,5	
	1974	216,1 ^{a)}	207,8
	1975	188,2 ^{a)}	199,6 ^{a)}
	1976		185,3 ^{a)}
- minereuri	1973	119,4	
	1974	139,6	129,6
	1975	168,0 ^{a)}	160,0 ^{a)}
	1976		162,3 ^{a)}
- metale	1973	156,2	
	1974	231,5	209,5
	1975	185,1	203,1 ^{a)}
	1976		177,8 ^{a)}
- cauciuc	1973	191,6	
	1974	210,3	298,7
	1975	159,8	156,5
	1976		182,3
- lemn și produse din lemn	1973	177,4	
	1974	232,1	208,2
	1975	228,8 ^{a)}	253,4 ^{a)}
	1976		215,1 ^{a)}
- fibre animale și vegetale	1973	188,0	
	1974	192,0 ^{a)}	252,0
	1975	162,4 ^{a)}	147,3 ^{a)}
	1976		191,6 ^{a)}
- piei	1973	176,9	
	1974	122,3	158,4
	1975	114,8	72,1
	1976		140,4

a) Date provizorii pentru: cocs de furnal, huiță, minereu de fier, cromită, minereu de mangan, oțel comercial, tablă grosă, tablă subțire, sîrmă neagră, laminate de cupru, cherestea de rășinoase, cherestea de foioase, celuloză, hîrtie kraftliner, fibre celulozice, iută, porci vii, vite cornute mari și carne.

industriale, prețurile internaționale au crescut în ansamblu cu 2,2%. Creșteri mai pronunțate de prețuri au fost înregistrate la fibre animale și vegetale (+ 10%), piei (+ 3,8%) și cauciuc (+ 3,8%). Sectorul prognoze și eficiența comerțului exterior INSCIN

Evoluții monetare

CARACTERISTICA principală a pieței monetare internaționale în perioada 16-20 februarie a fost consolidarea dolarului american față de toate celelalte valute occidentale.

După reafirmarea la Nisa a poziției Franței și R.F.G. de a nu schimba actuala paritate franc francez/marcă rest-germană din cadrul „sarpelui” valutar rest-european, valul speculativ a încetat să mai canalizeze capitalurile spre marca vest-germană, care a cotelat 2.5640 mărci rest-germane la sfîrșitul perioadei, față de 2.5500 mărci rest-germane pentru 1 dolar la începutul ei.

Lira Italiană, în ciuda împrumutului de 1 miliard de dolari aranjat de Banca Italiei cu băncile centrale din C.E.E., a atins la 20 februarie cel mai scăzut nivel față de dolarul american de la închiderea pieței oficiale din 21 ianuarie a.c., respectiv a înregistrat un procent de depreciere de 12,5% (circa 775 lire italiene pentru 1 dolar). Operatorii de devize apreciază că continua scădere a valutei italiene față de toate celelalte valute s-ar datoră, printre altele: nivelului foarte ridicat al datorii externe ale Italiei (în prezent la circa 15,5 miliarde dolari), lipsei unor semne evidente de redeschidere a pieței oficiale, conserșiilor masive făcute de companiile italiene importatoare de țîței pentru plata acestuia în alte devize.

Francul Elvețian a ajuns din nou la paritate cu marca rest-germană Zronurile care circula pe piață se referă la eventualele noi măsuri care ar putea fi luate de autoritățile elvețiene pentru împiedicarea întăririi în continuare a francului elvețian (eventual interzicerea de vânzări de valori mobiliare elvețiene către ne-rezidenți), francul elvețian fiind folosit frecvent ca o valută de refugiu din valutele considerate slabe.

Lira sterlină a fost cotată în jurul nivelului de 2.0250 dolari pentru 1 liră sterlină în toată această perioadă, cu toate că cifrele recente referitoare la comerțul exterior britanic arată o substanțială îmbunătățire a acestuia în ultimele luni și că previziunile pentru deficitul contului curent pentru anul acesta sînt cu mult sub deficitul de 4 miliarde dolari al anului trecut.

Dobinzile la eurodepozite au continuat să fie stabile și în această săptămînă, cu ușoare creșteri la depozitele în eurofranci elvețieni. Se așteaptă ca în viitoarele săptămîni să înregistreze noi cereri de credite pe piața euroraliurilor, cu urmări destul de însemnate asupra nivelului dobînzilor, arîndu-se în vedere, relansarea economică vest-europeană care se conturează.

Prețul aurului la Londra nu a înregistrat fluctuații prea mari, rîndînd între 130 și 132 dolari uncia.

PREFERINȚELE GENERALIZATE ÎN FAVOAREA ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE

ADOPTAREA de către țările industrializate a unui tratament preferențial pentru mărfurile importate din țările în curs de dezvoltare a marcat o nouă etapă în politica comercială postbelică, fondată în general pe principiul reciprocității. Sistemul generalizat de preferințe (S.G.P.) depășește limitele unor reduceri consimțite ale nivelului tarifelor vamale, implicând de fapt o schimbare fundamentală a atitudinii comunității internaționale față de problemele ridicate de subdezvoltare. Alături de alte măsuri destinate să promoveze creșterea economică în țările în curs de dezvoltare, S.G.P. se înscrie în Strategia internațională pentru al doilea Deceniu al dezvoltării și, totodată, printre principiile fundamentale care trebuie să stea la baza noilor relații economice internaționale. Așa cum s-a subliniat la cea de a VII-a sesiune extraordinară a Adunării Generale a O.N.U. din septembrie 1975, tratamentul preferențial urmează să fie aplicat și în deceniul următor, ținând seama de importanța sa în rezolvarea problemelor majore ale subdezvoltării.

Tratamentul preferențial și principiul nediscriminării

PINĂ LA PRIMA Conferință a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare (U.N.C.T.A.D.), principiul nediscriminării în relațiile economice internaționale se traducea pe plan juridic aproape în exclusivitate prin aplicarea clauzei națiunii celei mai favorizate (C.N.F.), preferințele constituind o excepție de la această regulă. Aplicarea C.N.F. plasează țările, indiferent de nivelul lor de dezvoltare economică, pe același plan. Or, se știe că, pentru motive care (în esențialmente de înapoierea economică moștenită de la regimul colonial, produsele țărilor în curs de dezvoltare au o competitivitate inferioară pe piețele internaționale în raport cu produsele țărilor industrializate. Ca urmare, principiul nediscriminării se traduce în realitate printr-o injustiție, în favoarea țărilor industrializate, a căror forță pe plan concurențial s-a reflectat în perioada postbelică în sporirea participării lor la schimburile comerciale internaționale pe seama țărilor în curs de dezvoltare. Rezultă că o politică ce vizează să ajute țările în curs de dezvoltare în creșterea exporturilor lor, în sporirea încasărilor lor valutare, ca un sprijin pentru reducerea decalajelor care le despart de țările dezvoltate, nu se poate limita la aplicarea principiului nediscriminării, respectiv a tratamentului egal; ea trebuie în mod necesar să promoveze și alte forme.

De la asemenea considerente s-a pornit atunci când țările în curs de dezvoltare au ridicat la prima sesiune U.N.C.T.A.D. (1964) problema tratamentului preferențial. Reînnoind ideea, a doua sesiune (1968) a adoptat o rezoluție cu privire la instituirea unui „sistem acceptabil și generalizat de preferințe reciproce și nediscriminatorii în favoarea produselor finite și semifinite provenite din țările în curs de dezvoltare”. Pe această bază, Comitetul special pentru preferințe, organ constituit cu aceeași ocazie, a elaborat în anul 1970 un proiect de recomandări cu privire la aplicarea de către țările industrializate a unui sistem generalizat de preferințe care a fost supus spre aprobare celei de-a 25-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. din toamna aceluiași an, urmând să fie inclus în strategia internațională a dezarmării. Fiecare țară sau grup de țări donatoare de preferințe poate să acorde tratamentul preferențial potrivit propriilor scheme și interese, neimpunându-se un sistem uniform. Documentul prevede aplicarea — pe cât posibil simultană — de reduceri sau desființarea taxelor vamale (cu unele excepții), la toate produsele industriale finite și semifinite incluse în pozițiile 25—99 ale nomenclatorului vamal de la Bruxelles (N.V.B.), precum și la unele produse agricole și ali-

mentare cuprinse în pozițiile 1—24 ale aceluiași nomenclator. Concomitent, pentru a nu se contraveni principiilor G.A.T.T., în cadrul acestui organism a fost studiată problema derogării de la art. 1 al Acordului General pentru Tarife și Comerț, respectiv de la regula C.N.F. Părțile contractante au acceptat în iunie 1971 o abatere de la această regulă pe o durată inițială de 10 ani, pentru a permite țărilor industrializate să acorde un tratament preferențial țărilor în curs de dezvoltare. Sistemului i s-a imprimat de la bun început un caracter generalizat (urmind să fie adoptat de către toate națiunile industrializate), nediscriminatoriu (în favoarea tuturor țărilor în curs de dezvoltare) și reciproc (fără obligația din partea țărilor beneficiare de a acorda în contrapartidă unele concesii).

Diversitate de scheme și niveluri preferențiale

RECOMANDAREA U.N.C.T.A.D. cu privire la simultaneitatea aplicării tratamentului preferențial de către statele industrializate nu a fost urmată decât în mică măsură. Primele care au dat curs recomandărilor U.N.C.T.A.D. au fost cele 6 țări fondatoare ale C.E.E. (iulie 1971), după care au urmat: Japonia (august 1971), Norvegia (octombrie 1971), Danemarca, Finlanda, Irlanda, Anglia, Suedia și Noua Zeelandă (ianuarie 1972), Elveția (martie 1972), Austria (aprilie 1972), Canada (iulie 1975) și S.U.A. (ianuarie 1976). Cele trei state devenite ulterior membre ale C.E.E. (Anglia, Danemarca și Irlanda) au adoptat schema C.E.E. de la 1 ianuarie 1974. În cazul Australiei, care aplică un regim preferențial din 1965, această acțiune nu constituie un rezultat al recomandărilor U.N.C.T.A.D. (făcute cu doi ani mai târziu), dar îmbunătățirile aduse schemei după 1970 se încadrează în aceste recomandări.

Diversitatea schemelor aplicate de țările industrializate face ca eficiența utilizării lor să depindă în ultimă instanță de modul de abordare a principalelor aspecte ale regimului preferențial: produsele vizate, amploarea reducerilor tarifare, regulile de origine, măsurile de salvagardare, beneficiarii de preferințe și durata aplicării acestui sistem.

a) **Produsele vizate.** Tratamentul preferențial se aplică, în general, la produsele industriale și semifinite, prevăzute în capitolele 25—99 ale N.V.B., cu excepția textilelor, articolelor din piele și produselor petroliere, care fac obiectul unor acorduri speciale.

În cadrul produselor industriale și semifinite beneficiare de S.G.P. intră: țesăturile, produsele chimice, articolele industriale metalice și nemetalice, bunurile de echipament și produsele de consum. Un număr restrâns de produse de bază și produse ale agriculturii și pescuitului beneficiază, de asemenea,

de tratamente preferențiale, dar ponderea lor în importurile pasibile de taxe vamale ale țărilor donatoare de preferințe este extrem de redusă.

b) **Nivelul reducerilor tarifare.** Proporția în care se aplică reducerile tarifare diferă în funcție de tipul de reduceri preferențiale adoptat în schema fiecărei țări donatoare. Finlanda, Norvegia, Suedia și S.U.A., de pildă, acordă scutire completă de taxe vamale la unele produse agricole prevăzute în schemele lor, în timp ce la aceleași produse, în C.E.E., Austria, Japonia, Noua Zeelandă și Elveția scutirea este aplicată până la un anumit nivel al importului.

La cele mai multe din produsele industriale și semifinite prevăzute în scheme, C.E.E., țările nordice și S.U.A. acordă scutire completă de taxe vamale; în alte țări scutirea este aplicată parțial, restul produselor și indeosebi țesăturile din iută, îmbrăcămintea și articolele din piele suportând o reducere de 50 la sută din nivelul taxei conform C.N.F. în Japonia, 33 la sută în Canada și 39 la sută în Austria și Elveția.

În unele țări aplicarea reducerilor tarifare preferențiale se efectuează în cadrul anumitor limite determinate de nivelul contingentelor sau plafoanelor stabilite la importurile unor produse originare din țările beneficiare. Aceste contingente îmbracă forme diferite după scopul urmărit. Contingentul general, de pildă, limitează importurile din țările beneficiare la un procent — care reprezintă 5 la sută în cazul C.E.E. și 10 la sută în cel al Japoniei — din importurile provenite din țările nebeneficiare de preferințe, în anul luat ca bază; contingentul tampon este destinat în principiu să permită o repartitie proporțională a avantajelor schemei între țările în curs de dezvoltare beneficiare, respectiv să limiteze importurile provenite din principalele țări furnizoare, la un procent ce variază, după produs, între 10 și 15 la sută din contingentul general.

c) **Reguli de origine.** În general, mărfurile pot beneficia de regimul preferențial dacă satisfac regula de „expediere directă”, concomitent cu cea a criteriilor de origine specifice țării donatoare. Mărfurile sînt considerate ca provenite dintr-o țară beneficiară de preferințe, dacă au fost produse în țara respectivă în întregime, fie au suferit o transformare substanțială.

Austria, C.E.E., Elveția, Japonia și țările nordice condiționează originea mărfurilor de nivelul de prelucrare a materiilor prime sau a componentelor care alcătuiesc produsul finit. În funcție de aceasta, produsul respectiv beneficiază de preferințe numai dacă se încadrează într-unul din procedeele de fabricație prevăzute în listele stabilite în acest scop. Exigențele de prelucrare enunțate în aceste liste sînt adesea interpretate într-un mod atât de strict, încît împiedică accesul țărilor beneficiare la tratamentul preferențial.

Australia, Canada, Noua Zeelandă și S.U.A. își fondează condițiile de origine pe criteriul valorii adăugate. În primele trei țări prelucrarea este considerată a fi substanțială numai dacă valoarea adăugată depășește 50 la sută din valoarea marfii, în timp ce în S.U.A. acest procent trebuie să depășească 30 la sută în cazul unei singure țări beneficiare sau 50 la sută în cazul a două sau mai multe țări care consimt să fie tratate ca un singur beneficiar.

d) **Măsuri de salvagardare.** Toate schemele preferențiale în vigoare prevăd clauze de salvagardare prin intermediul cărora țările do-

natoare urmărească să-și asigure un control asupra schimburilor comerciale care cad sub incidența S.G.P., pentru a preîntâmpina eventualele perturbări pe care acest regim le-ar putea provoca în economia țărilor lor. C.E.E. și Japonia aplică astfel două formule: cea a limitărilor „a priori” la produsele industriale și semifinite, care constă în a determina nivelul importurilor preferențiale pornind de la nivelul anului precedent, și cea a „clauzei de eşapatoare” aplicată la toate categoriile de produse. Această clauză este întâlnită și în schemele altor țări donatoare, cum sint Austria, Suedia și S.U.A., și constă în a limita importurile provenite din țările beneficiare, în cazul în care una dintre acestea furnizează peste 50 la sută din importurile totale ale unui produs admis în regim preferențial.

c) **Beneficiarii de preferințe.** Tratatamentul preferențial este aplicat în general țărilor în curs de dezvoltare, membre ale „grupului celor 77” (în prezent 110 țări membre, printre care România, primită ca membru al „grupului celor 77” la recenta sa sesiune de la Manila), altor țări în curs de dezvoltare, precum și țărilor și teritoriilor dependente de țările industrializate. Fiecare țară donatoare își rezervă însă dreptul de a include sau nu o țară sau alta pe lista țărilor beneficiare, în funcție de anumite considerente.

Incidențe ale S. G. P.

asupra fluxurilor comerciale

S.G.P. a fost conceput ca un instrument de sprijinire a creșterii economice în țările în curs de dezvoltare. Măsura în care acest obiectiv a fost realizat se reflectă în evoluția exporturilor țărilor beneficiare spre țările donatoare. În mărfurile care cad sub prevederile regimului preferențial. Deși este încă devreme a evalua efectele S.G.P. asupra fluxurilor comerciale, din date comunicate de Secretariatul U.N.C.T.A.D. rezultă că importurile de produse care au beneficiat de preferințe în Austria, Elveția, țările nordice și Noua Zeelandă în anii 1972—1973 au crescut, în general, ceva mai rapid decât importurile celorlalte produse care nu sint vizate de scheme, ceea ce a dus la creșterea ponderii celor dintii în totalul importurilor țărilor donatoare din țările în curs de dezvoltare. În Finlanda, de exemplu, această pondere a crescut cu 1,2 la sută, în Norvegia cu 5,1 la sută, Suedia și Austria marcând creșteri mai înalte.

În cazul C.E.E., Canada și S.U.A. efectele urmează să apară de acum înainte, avându-se în vedere data intrării în vigoare a schemei lor respective.

Un studiu elaborat pe baza statisticilor O.N.U. și a schemelor preferențiale ale țărilor donatoare¹⁾ încearcă să evalueze influența S.G.P. asupra comerțului țărilor în curs de dezvoltare. Estimările efectuate pe baza reducerilor tarifare preferențiale (fără a ține seama de limitările cantitative) duc la concluzia că, în anul 1971, pe ansamblul țărilor industrializate donatoare doar 4 la sută din importurile efectuate cu titlu de S.G.P. reprezintă fluxul comercial creat. Dacă se au în vedere și limitările cantitative prevăzute de schemele în vigoare, această pondere apare ca fiind și mai mică (1 la sută). Aceste rezultate demonstrează că schemele preferențiale actuale au deosebită incidență foarte limitată asupra exporturilor de articole industriale ale țărilor în curs de dezvoltare. Cauzele rezidă în cea mai mare parte în structura inadecvată a schemelor în vigoare și în ineficiența mecanismelor lor de funcționare.

Astfel, schemele nu acoperă în întregime produsele prevăzute în capitolele 1—99 ale N.V.B. Cea mai mare parte a produselor agricole și a celor provenite din pescuitul oceanic (circa 96 la sută), așa cum sint ele definite în pozițiile 1—24 ale N.V.B., sint excluse de la regimul preferențial. La produsele industriale finite și semifinite, preferințele acordate, deși acoperă un mare număr din acestea (38 la sută), nu țin seama de posibilitățile de export ale țărilor beneficiare, vizând produse a căror pondere în exportu-

rile lor este relativ redusă. Articole cum sint țesăturile, textilele, încălțămintea, produsele petroliere ș.a. nu beneficiază de S.G.P. Or, deși prezintă o mare importanță pentru cele mai multe dintre țările în curs de dezvoltare și mai ales pentru țările și regiunile cel mai puțin dezvoltate, exportul de asemenea articole nu numai că nu beneficiază de reduceri preferențiale, dar este adesea împiedicat de tarifele mari percepute de țările dezvoltate, proporțional cu gradul de finalizare a produsului importat. Acest lucru frustrează țările în curs de dezvoltare de posibilitatea de a-și majora încasările lor din export pe calea diversificării pe verticală a producției industriale și constituie, totodată, o piedică în promovarea unui export diversificat de produse industriale. Chiar în condițiile în care produsele vizate de S.G.P. beneficiază de reduceri, efectul lor asupra stimulării exporturilor este adesea limitat ca urmare a plafonelor, contingentelor și reducerilor diferențiate de la un produs la altul și de la o țară la alta, conform mecanismului de funcționare adoptat de țara donatoare de preferințe.

Incidențele S.G.P. trebuie judecate și dintr-un alt punct de vedere. Și anume, datele unor studii demonstrează că S.G.P., așa cum este el conceput pînă în prezent, conduce la repartizarea avantajelor oferite țărilor beneficiare proporțional cu nivelul de dezvoltare al acestora, respectiv menține diferențierea actuală în rîndul țărilor în curs de dezvoltare. În lumina acestei constatări se impun pe de o parte măsuri care să favorizeze crearea și diversificarea industriei prelucrătoare în țările mai puțin dezvoltate, permițându-le acestora să producă mărfuri orientate către export în condiții de competitivitate și, odată cu acestea, să beneficieze în măsură egală de avantajele sistemului preferențial, iar pe de altă parte, măsuri care să vizeze îmbunătățirea sistemului actual de preferințe, în ansamblu.

Necesitatea îmbunătățirii S. G. P.

PORNIND de la aceste considerente, îmbunătățirea sistemului generalizat de preferințe apare în prezent ca o necesitate obiectivă, determinată de noile cerințe care se manifestă pe plan internațional, în sensul instaurării unor raporturi de tip nou între țările industrializate și țările în curs de dezvoltare, raporturi care să favorizeze progresul mai rapid al acestora din urmă și, în final, să ducă la lichidarea subdezvoltării. Eforturile în această direcție trebuie să vizeze nu numai lărgirea marjelor preferențiale prin ridicarea plafonelor și a contingentelor, ci și creșterea numărului de articole admise să beneficieze de S.G.P., astfel încît listele să cuprindă produse în care țările în curs de dezvoltare s-au specializat. Asemenea măsuri se impun cu atît mai mult cu cît, în prezent, comerțul dintre principalele țări industrializate se efectuează deja pe o bază preferențială, fie în sinul grupurilor regionale de tipul C.E.E. și A.E.L.S., fie în virtutea unor angajamente bilaterale sau multilaterale.

Ținînd seama de unele propuneri formulate în cadrul Comitetului special pentru preferințe al U.N.C.T.A.D., precum și de revendicările țărilor în curs de dezvoltare, formulate cu ocazia intîlnirilor reprezentanților „grupului celor 77”, de la tribuna altor reuniuni cu caracter internațional, Declarația de la Tokio din septembrie 1973 a făcut unele recomandări țărilor membre ale G.A.T.T. (în special, statelor industrializate) în direcția îmbunătățirii actualului sistem preferențial, printre care: extinderea sferei de aplicare a schemelor în vigoare la produsele excluse în prezent de la tratamentul preferențial; suprimarea sau atenuarea restricțiilor impuse la importurile preferențiale; îmbunătățirea regulilor de origine și simplificarea modalităților administrative de aplicare a acestora; adoptarea unui sistem mai rigid de recurgere la măsurile de salvagardare ș.a.

Efectele pe care aplicarea acestor măsuri le-ar avea asupra exporturilor țărilor în curs de dezvoltare ar fi fără îndoială pozitive. Extinderea regimului preferențial asupra unui număr mai mare de produse industriale finite și semifinite și îndeosebi asupra celor care prezintă interes special pentru țările în

curs de dezvoltare, dat fiind ponderea lor ridicată în export (produsele textile, articolele din piele și produsele petroliere), ar facilita accesul acestor state pe piața țărilor industrializate în condiții de competitivitate. În prezent, taxele percepute de aceste produse depășesc în medie 30—50 la sută din nivelul mediu al taxelor aplicate la toate produsele pasibile de taxe vamale, cuprinse în capitolele 25—99 ale N.V.B. Dacă se ține seama și de restricțiile cu caracter netarifitar, rezultă că protecția cu care se înconjoară țările industrializate la aceste produse face imposibilă în prezent penetrarea pe piața a statelor în curs de dezvoltare, dacă nu se întreprind de urgență măsuri corespunzătoare.

Îmbunătățirea S.G.P. poate fi realizată și prin includerea în listele de preferințe a unei game sporite de produse agricole și agricole prelucrate din pozițiile 1—24 ale N.V.B. Schemele în vigoare acoperă un număr foarte mic de asemenea produse. Situația devine cu atît mai gravă cu cît aceste produse constituie principalele articole de export ale țărilor în curs de dezvoltare. Produsele tropicale și în special produsele primare, chiar dacă au un grad de protecție tarifară mai scăzut sau uneori chiar inexistent, chiar dacă sint acceptate sub regimul S.G.P., nu sint scutite de obstacolele cu caracter netarifitar sau paratarifar. Suprimarea sau atenuarea lor constituie astfel unul din obiectivele principale ale țărilor în curs de dezvoltare beneficiare de S.G.P. în cadrul negocierilor comerciale multilaterale sub egida G.A.T.T. Această măsură devine cu atît mai urgentă cu cît multe din produsele respective nu par a fi acceptate în regim preferențial, cel puțin deocamdată.

O atenție deosebită ar trebui să se acorde măsurilor menite să contribuie la îmbunătățirea S.G.P., astfel încît acest sistem să favorizeze în primul rînd țările în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate. Știut fiind că tratamentul preferențial creează avantaje mai mari țărilor beneficiare cu o economie mai dezvoltată și mai diversificată, a-l face să corespundă pe deplin scopului pentru care a fost conceput necesită să se prevadă măsuri cu caracter special care să permită statelor considerate cel mai puțin avansate să beneficieze de avantaje suplimentare.

Potrivit recomandărilor inițiale, S.G.P. ar trebui să ia sfîrșit la trecerea a zece ani de la aplicarea de către fiecare țară donatoare a schemei sale preferențiale. Datorită însă importanței pe care acest regim o prezintă pentru stimularea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare și sporirea încasărilor lor valutare, dat fiind faptul că țările industrializate nu au aplicat simultan acest tratament, unele dintre ele amînuindu-l multă vreme, precum și faptul că problemele lichidării subdezvoltării necesită o perioadă mult mai îndelungată, rezoluția celei de-a VII-a sesiuni extraordinare a Adunării Generale a O.N.U., din septembrie 1975 subliniază că „sistemul generalizat de preferințe nu va trebui să ia sfîrșit după perioada de 10 ani prevăzută inițial; el va trebui să fie continuu îmbunătățit, înglobînd un număr mai mare de produse și prevăzînd reduceri mai mari de taxe, ținînd seama în același timp de interesele țărilor în curs de dezvoltare care beneficiază de avantaje speciale și de necesitatea de a găsi mijloace care să permită apărarea acestor interese”.

Sistemul generalizat de preferințe și, în general, tratamentul preferențial, neciproc și nediscriminatoriu în favoarea țărilor în curs de dezvoltare nu și-a încheiat încă misiunea pe care o are de îndeplinit în promovarea expansiunii economice a țărilor în curs de dezvoltare.

El va trebui să acționeze și în viitor sub forme mult îmbunătățite și diversificate, să constituie unul din mijloacele principale de aplicare a viitoarei Strategii internaționale a dezvoltării și, totodată, unul din instrumentele importante de realizare a obiectivelor noii ordini economice internaționale.

Marina RUDĂREANU

I.C.E.

¹⁾ Zubair Iqbal, „Evaluation du système généralisé de préférences”, în „Finance et développement”, nr. 13/septembrie 1975.

Cu cât mai „aproape egale“ au devenit ele?

PENTRU femeile din Anglia, Anul Internațional al Femeii care s-a încheiat nu demult, a marcat un progres pe lunga cale a egalității cu bărbații. Din ziua de 29 decembrie 1975 a intrat în vigoare „Legea pentru retribuirea egală“ a femeilor, declarându-se în același timp ilegale orice discriminări față de ele în ce privește angajarea, educația, acordarea de locuințe etc. Dar: „Cu cât mai aproape egale au devenit ele? se întreba de curând **The Economist**, citind datele oficiale cu privire la creșterea mai rapidă, în ultimii ani, a salariului nominal al femeilor față de cel al bărbaților.

Tot după date oficiale, citate de aceeași revistă londoneză, în aprilie 1975 disparitățile erau încă uriașe: câștigul mediu săptămânal brut al femeilor muncitoare manuale în vîrstă de peste 18 ani reprezenta de abia 58% din acela al bărbaților muncitori manuali de peste 21 de ani. Câștigul mediu săptămânal al femeilor din ocupațiile nemanuale, de aceeași vîrstă, era de circa 60% din cel al bărbaților de aceeași categorie.

Pentru a deveni „mai aproape egale“, femeile salariate din Anglia, ca și din alte țări capitaliste dezvoltate, au de învins, după cum se vede, o distanță considerabilă.

Decalajul fertilizării

CONFORM datelor F.A.O. producția de îngrășăminte chimice a țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare sporește în cursul actualului deceniu cu 14,6% pe an, față de o creștere medie de 4,5% în cazul țărilor capitaliste dezvoltate. Totuși, ponderea lor în producția de îngrășăminte chimice a lumii nesocialiste rămîne scăzută: în anul 1973-1974 ea reprezintă 11% (15% la îngrășămintele azotoase, 12% la cele fosfatice și doar 2% la cele potasice).

Și mai puternică apare — mai ales dacă ținem seama de necesitățile ridicării randamentelor în agricultura țărilor în curs de dezvoltare — discrepanța dintre acestea și țările capitaliste dezvoltate în ceea ce privește cantitățile de îngrășăminte chimice utilizate la un hectar de teren arabil. În anul 1972/73, de pildă, în țările Africii au fost consumate, în medie, 2,2 kg de îngrășăminte azotoase, 1,6 kg fosfatice și 1,1 kg potasice, iar în America de Sud, respectiv, 3,3 kg, 10,2 kg și 6,5 kg. În același timp în țările capitaliste cu o agrotehnică avansată (cum sînt Belgia, R.F.G., Japonia sau Olanda), la un hectar de teren arabil se folosesc cel puțin cîte 100 kg din fiecare fel de îngrășăminte chimice.

Turism de congrese

ÎN 1975 s-au desfășurat în lume peste 13 000 de congrese și alte manifestări științifice cu participare internațională; în 1969 fuseseră înregistrate numai 3 000 de

asemenea reuniuni, după cum informează revista **World Tourism** organ al Organizației Mondiale a Turismului. În Canada, de exemplu, ca urmare a activității energice a unui organ special de promovare a turismului ocazional de manifestări științifice, în 1975 s-au organizat numai la Ottawa 290 de reuniuni, cu 50 mai multe decît în anul precedent. Un alt mare oraș canadian Montreal, a fost în 1974, gazda a 307 congrese, antrenînd 170 000 de participanți străini, care au cheltuit 34 milioane de dolari, adică 50 dolari pe zi de persoană

U. R. S. S.: Învățămînt — cercetare — producție

UN ROL IMPORTANT în dezvoltarea cercetărilor științifice în învățămîntul superior îl au și în U.R.S.S. contractele economice încheiate cu întreprinderile pentru efectuarea unor lucrări de aplicare în producție a cercetărilor. O analiză publicată în revista **Ekonomiceskie Nauki** (nr. 12/1975) pe perioada 1966—1974 evidențiază că ritmurile de sporire a finanțării pe seama contractelor economice a cercetărilor științifice ale institutelor din cadrul Ministerului Învățămîntului superior și mediu de specialitate din U.R.S.S. au depășit ritmurile de creștere a finanțării de la bugetul de stat. Astfel, comparativ cu nivelul din anul 1965, volumul resurselor financiare puse la dispoziția institutelor menționate din bugetul de stat a crescut cu 160% în 1974. În timp ce volumul fondurilor obținute pe bază de contracte economice încheiate cu unități productive a sporit cu 328%. În anii celui de-al nouălea cîincinal (1971—1975), introducerea în producție a rezultatelor cercetărilor științifice efectuate de institutele de învățămînt superior a adus economiei naționale a U.R.S.S. un efect economic confirmat de peste 6 miliarde ruble.

Bicicleta zburătoare

ÎN EPOCA noastră — cea a mijloacelor de transport gigantice și a vitezelor din ce în ce mai mari — există interes, de asemenea, pentru vehicule caracterizate prin simplitate și accesibilitate. În categoria

aceasta se situează și avionul pentru o persoană, denumit „Volksflugzeug Wilden“, după numele constructorului său, inginerul vestgerman Helmut Wilden. Cu

o greutate de 125 kg, viteză de croazieră de 60—70 km/oră, iar la aterizare de numai 30—40 km/oră, această veritabilă „bicicletă zburătoare“ deschide perspective largi îndeosebi amatorilor de sport și turism. Constructorul avionului speră că, în urma încercărilor încununuate de succes, aparatul va fi omologat și se va putea trece la fabricarea lui în serie, ceea ce va permite ca prețul său să fie apropiat de cel al unui automobil.

„Afacerea Lockheed“ și comerțul cu arme

ÎN VREME ce ecoul scandalului izbucnit în S.U.A. în legătură cu „afacerea Lockheed“ se propagă pe diferite meridiane ale lumii capitaliste, presa americană relevă că firma în cauză a cheltuit pentru „comisioane“ peste 10% din totalul împrumuturilor pe care le-a obținut în 1971, grație garanției federale extraordinare ce-i fusese acordată de Congres pentru a o salva de la falimentul care o amenința. Fundalul mai larg al afacerii îl constituie, după cum reiese din declarațiile unui șir de senatori americani, politica de favorizare a vânzărilor masive de arme în străinătate. Potrivit ziarului **The New York Times**, de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial S.U.A. au vîndut arme în valoare totală de peste 100 miliarde de dolari, în 136 de țări. Peste o mie de companii americane, între care 32 dintre cele mai importante societăți de export, sînt angajate în producția și comerțul cu arme.

Se relevă în același timp că exporturile industriei aeronautice americane, care s-au soldat anul trecut cu obținerea unui excedenț comercial de 7 miliarde de dolari, ar putea fi amenințate, ca urmare a reținerilor sfîrnite de actualul scandal într-o serie de țări capitaliste. Între aceste țări se citează Japonia și Canada, care erau pe punctul de a cumpăra avioane Lockheed în valoare de cîteva miliarde de dolari.

Porumbul — substitut al sfecei de zahăr

PRODUCEREA de zahăr așa-zis „invertit“ (compus din dextroză și fructoză) din fecula conținută în boabele de porumb ar putea avea largi perspective pe scară mondială. Experiențele efectuate pînă în prezent evidențiază că prețul de cost al zahărului din porumb este cu 20—30% inferior celui obținut din sfecla de zahăr. În plus, porumbul putînd fi însilozat timp îndelungat, procesul de prelucrare în zahăr se poate desfășura în tot cursul anului, consumul specific de energie este mai redus și, totodată, se obțin o serie de subproduse valoroase (ulei de porumb, proteine furajere ș.a.). Pe de altă parte, dintr-un chintal de porumb se extrage echivalentul a 60 kg zahăr, față de circa 13 kg în cazul sfecei de zahăr, ceea ce permite reducerea considerabilă a cheltuielilor pentru transportul materiei prime.

În prezent, zahăr din porumb se fabrică pe scară industrială doar în S.U.A. Un brevet comun ungaro-danez deschide și pe continentul nostru porumbului calea către industria zahărului.

GLOSAR

Indicele prețurilor cu amănuntul

INDICELE prețurilor cu amănuntul este o mărime relativă care caracterizează modificarea medie a prețurilor bunurilor alimentare și nealimentare achiziționate de populație și a tarifelor serviciilor folosite de aceasta într-o perioadă, comparativ cu alta. El se poate calcula pe total sau pe categorii de populație, dată fiind existența unor deosebiri în structura consumului acestora.

În țările capitaliste indicele prețurilor servește la măsurarea inflației (și în consecință și la măsurarea venitului național în prețuri constante), la fixarea nivelului salariului minim (ca bază a numeroase indexări) sau ca punct de plecare în negocierile colective dintre patronat și sindicate privind mărirea salariilor. Insemnătatea acestui indice este accentuată de faptul că modul în care el este determinat nu poate fi neutru, de unde și disputele dintre oficialități și sindicate pe această temă în țările capitaliste.

Disputele amintite privesc mai ales elementele luate în considerație la calcularea indicelui (de exemplu dacă să se includă sau nu costul creditelor), ponderea acordată fiecărui element (de exemplu a chiriei), frecvența observărilor și locul în care ele se efectuează, modul în care se reflectă fluctuațiile sezoniere ale prețurilor etc. Astfel se explică apariția în țările capitaliste a unor indici paraleli celui oficial, calculați de sindicate, asociații familiale etc., având la bază observări statistice proprii și din care rezultă de regulă cifre mai ridicate decît din statistica oficială. În cazul Franței, de pildă, în indicele prețurilor calculat începînd din 1972 de centrala sindicală C.G.T., chiriile au o pondere de 16,8% din totalul cheltuielilor, față de 4,9% în indicele oficial calculat de INSEE.

Un vechi subiect de discuție îl constituie, de asemenea, faptul dacă și în ce măsură trebuie luate în seamă de modificarea în timp a calității elementelor luate în calcul, cu atât mai mult cu cît, așa cum s-a constatat, în perioadele de inflație accelerată firmele capitaliste înmulțesc „produsele noi” în strădania de a ocoli, pe seama consumatorilor, înghețarea temporară a prețurilor (și salariilor) decisă — sau care ar putea fi decisă — de guvern.

Pentru perioade mai îndelungate este adevărat că progresul tehnic, modificarea obiceiurilor de consum ale populației atît în privința calității cît și a cantității, fac comparațiile istorice ale nivelurilor prețurilor mai dificil de realizat și mai puțin expresive. Alfred Sauvy remarcă astfel că dacă un automobil popular de astăzi ar fi construit cu procedeele meșteșugărești din 1914, el ar costa circa 60 milioane de franci, după cum cineva care ar încerca să continue să utilizeze calul la Paris ar trebui să plătească pentru această fantezie un preț exorbitant.

Dincolo de aceste deosebiri între diferiții indici ai prețurilor calculați în Occident rămîne însă realitatea inflației, deosebit de virulentă chiar într-o perioadă de criză cum este cea pe care au străbătut-o în ultimii doi-trei ani cele mai multe țări capitaliste.

În opoziție cu această situație, în țara noastră dinamismul și echilibrul economiei naționale au asigurat condiții pentru o evoluție planificată, controlată a nivelului prețurilor bunurilor de consum cumpărate de populație. Potrivit comunicatului statistic dat recent publicității, în anul 1975 indicele general al prețurilor și tarifelor serviciilor pentru întreaga populație a fost de 102,9% față de anul 1970.

D. D.

Taxe vamale

Angela Stănculescu, Giurgiu — În cadrul programului de reducere a taxelor vamale în comerțul dintre cele șase țări fondatoare ale Pieței comune vest-europene (Belgia, Franța, R.F.G., Italia, Luxemburg și Olanda) și cele trei țări membre care au aderat mai târziu (Anglia, Danemarca și Irlandă), la 1 ianuarie a.c. a intrat în vigoare cea de-a patra reducere — cu 20 la sută — a acestor taxe. Amintim că precedentele reduceri (de asemenea, cu cîte 20 la sută din nivelul taxelor în vigoare în 1972) au avut loc la 1 aprilie 1973, la 1 ianuarie 1974 și respectiv 1975. Următoarea — și ultima — reducere a taxelor vamale este programată pentru 1 iulie 1977.

la 1 ianuarie a.c. a intrat în vigoare cea de-a patra reducere — cu 20 la sută — a acestor taxe. Amintim că precedentele reduceri (de asemenea, cu cîte 20 la sută din nivelul taxelor în vigoare în 1972) au avut loc la 1 aprilie 1973, la 1 ianuarie 1974 și respectiv 1975. Următoarea — și ultima — reducere a taxelor vamale este programată pentru 1 iulie 1977.

Tot la 1 ianuarie a.c. a fost aplicată penultima reducere a taxelor vamale în comerțul dintre țările membre ale Pieței comune și țările care au rămas în rîndul Asociației europene a liberului schimb (Austria, Elveția, Finlanda, Portugalia și Suedia).

Iugoslavia

și O. C. D. E.

Felicia Marian, București — R.S.F. Iugoslavia are un statut special în cadrul Organizației pentru colaborare și dezvoltare economică (O.C.D.E.). În prezent, după cum relevă agenția Taniug, Iugoslavia realizează cu cele 24 de țări membre ale acestei organizații — dintre care trei (Austria, Grecia și Italia) sînt vecine cu ea — peste 75 la sută din totalul comerțului său exterior. Subliniind interesele Iugoslaviei față de colaborarea cu țările membre ale organizației, premierul Gemal Biedici a arătat în același timp că în schimbul cu statele respective Iugoslavia, în timpînă actualmente serioase dificultăți: circa 80 la sută din deficitul comerțului ei provine din relațiile cu aceste țări. Dificultățile amintite privesc în special exportul iugoslav de carne, textile, produse din lemn și nave.

Conferința

Națiunilor Unite

în problema

apei

Ilie Kiurean, Oradea — Conferința Națiunilor Unite în problema apei, programată să se desfășoare între 7 și 18 martie 1977 la Mar del Plata, în Argentina, își propune promovarea măsurilor necesare la nivel local, național, regional și internațional pentru evitarea unor noi și grave penurii de apă în dece-

de acțiuni. La conferință vor fi invitate să participe toate statele membre ale O.N.U., precum și instituțiile specializate ale acestora, organizațiile interguvernamentale și interguvernamentale interesate. Emblema oficială a conferinței, pe care o reproducem aici, simbolizează dependența omeni-rii de apă și necesitatea crescîndă a unei gospodării judicioase a acestor resurse vitale. Coroana de lauri simbolizează O.N.U. Emblema a fost concepută de danezul Olav S. Mathiesen, șeful Grupului de prezentare grafică al Secretariatului O.N.U.

Recesiunea

și moda

Ion Scutelnicu, Slatina — Recesiunea din Occident, întărirea cursului francului elvețian (cu peste 40% față de nivelul său din aprilie 1971), ceea ce a determinat scumpirea exporturilor, și răspîndirea modei ceasurilor „digitale” lovește cu atît mai puternic producția elvețiană de ceasuri (destinată pînă nu de mult în proporție de 97% exportului) cu cît numai 2% din ea este reprezentată de noile ceasuri electronice, iar 18% din exporturi se făceau în mod tradițional pe piața S.U.A., unde moda amintită cunoaște cea mai mare vogă. Economia elvețiană este afectată cu atît mai mult cu cît încasările ei în valută de pe urma exportului de ceasuri (1,4 miliarde de dolari în 1974) se situau de obicei ca importanță imediat după exportul de mașini și utilități, produsele chimice, turismul internațional și intrările directe de capital. În primele nouă luni ale anului 1975 exportul elvețian de ceasuri a scăzut însă cu aproape 30% ca volum și cu 18% ca valoare, după mulți ani în care această ramură industrială a făcut cu greu față cererii. Ca urmare, forța de muncă utilizată de ea s-a redus cu o cincime, iar stocurile de ceasuri sînt în creștere.

În ciuda scepticismului firmelor elvețiene, prognoze americane indică sporirea producției mondiale de ceasuri „digitale” de la 700 000 anul trecut și probabil 3,5 milioane în acest an la 85 milioane în 1980. (De menționat că în perioada 1960—1974 producția mondială de ceasuri de toate tipurile a sporit de peste 2,3 ori, ajungînd la 230 milioane de unități; în acest cadru, producția elvețiană — deși în scădere, ca pondere — reprezenta în 1974 circa 34% din total).

În fața unor asemenea prognoze, cu privire la o producție de mare serie, revista *The Economist* consideră că industria elvețiană a ceasurilor, dispersată în 1177 de firme și cu un caracter îngîm în bună măsură meșteșugăresc, va avea nevoie de destul de mult timp pentru a redeveni competitivă.

Formula

românească

de cooperare

industrială

Marin Pascu, Slatina — Forma de cooperare utilizată azi de numeroase țări, dar care a devenit cunoscută în literatura economică sub denumirea de „formula românească de cooperare industrială”, așa cum ați întîlnit-o menționată și dv., funcționează în felul următor: Una din părți furnizează celorlalte pe credit mașini și instalații pentru dotarea unei întreprinderi industriale. Cealaltă parte va rambursa creditul, total sau în parte, în produse realizate de această întreprindere, în cote anuale, pe o perioadă a cărei lungime a fost convenită în prealabil. Furnizarea de produse către fostul creditor poate continua și după rambursarea integrală a creditului, dacă părțile au căzut de acord în acest sens. Rambursarea creditului se poate face și în alte produse care prezintă interes pentru creditor. Obiectivele construite pe credit sînt proprietatea exclusivă a beneficiarului, dar interesul este reciproc ca obiectivul respectiv să fie construit și să atingă cît mai repede parametrii proiectați, iar produsele să aibă un nivel tehnic și o calitate cît mai ridicate. În cadrul acestei formule de cooperare, România nu este numai beneficiară, ci și furnizoare, în special în relațiile cu țări în curs de dezvoltare, sprijinind eforturile de industrializare ale acestora. Utilizarea acestei formule aduce un element de stabilitate în domeniul comerțului internațional.

Pe plan internațional propunerea românească a fost avansată pentru prima dată de delegația țării noastre, la cea de a 13-a sesiune a Comisiei economice O.N.U. pentru Europa (aprilie 1958) și reluată la sesiunile următoare. În formularea ei cea mai completă propunerea românească a fost prezentată la prima sesiune a Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare, desfășurată la Geneva în 1964.

niile următoare. Ordinea de zi provizorie a acestei conferințe cuprinde: evaluarea situației mondiale a resurselor de apă; perspectivele tehnice — posibilități și limite; opțiuni politice; propuneri

Acordarea retribuției

ION IVAN, Gheorghieni. Absolvenții învățământului superior cu examen de stat, repartizați în producție, aflați în primul sau în al doilea an de activitate, făcând parte din categoria personalului cu studii superioare tehnice sau economice primesc adăul la retribuția tarifară sau li se diminuează această retribuție, în funcție de gradul de realizare a indicatorilor de plan prevăzuți pentru restul personalului cu studii superioare similare din unitatea unde lucrează.

Vechimea neîntreruptă în aceeași unitate

TAFIANA PASĂ, Bats. La data desfacerii contractului dv. de muncă — 7 aprilie 1969 — erati mamă a unui copil în vîrstă de pînă la 7 ani. În cartea dv. de muncă, în loc să se prevadă drept motiv al desfacerii contractului de muncă cererea dv. de demisie, s-a trecut art. 20, lit. a, din vechiul Cod al muncii. Întrucît dovedeți cu actul de naștere al copilului că vă încadrați în prevederile art. 9 alin. 2 din legea nr. 1/1970, puteți solicita unității rectificarea corespunzătoare a înregistrării în carnetul de muncă, și pe această bază, recunoașterea vechimii neîntrerupte în aceeași unitate.

VASILE IONEL, Pitești — Pensionarul de invaliditate de gr. III care o perioadă de timp nu lucrează, are dreptul ca la reîncaadrarea în muncă în termen de cel mult 90 de zile de la data încetării pensionării, să fie considerat că și-a păstrat vechimea neîntreruptă în aceeași unitate. (art. 9 din Legea nr. 1/1970). Pensionarul în cauză își păstrează acest drept și în situația relatată de dv. și anume cînd fiind pensionar de invaliditate de gr. III, a lucrat o perioadă de 6 luni la o altă întreprindere, după care — la cerere — i s-a desfășurat contractul de muncă.

Indemnizații

NICULAIE STAMATE, Frasin, Suceava. Personalul care beneficiază de indemnizația de transferare, prevăzută de art. 75, lit. c, din Legea retribuției, n-ar drept să primească, în continuare, și indemnizația de șantier (spor) deoarece este considerat localnic, iar sporul de șantier se acordă exclusiv personalului ne-localnic.

ION STĂNCULESCU, Baia Mare — Unitatea unde lucrați a procedat conform legii, atunci cînd a condiționat plata indemnizației de instalare de mufarea definitivă a domiciliului. Prevederea art. 75 din Legea nr. 57/1974, se referă exclusiv la personalul transferat în interesul serviciului.

MINEL POPESCU, Craiova — Solicitarea pensionarului ca la plecarea în concediul anual de odihnă să i se ia în considerare veniturile cu caracter permanent din perioada iulie 1974—iunie 1975, întrucît a plecat în concediu la 7 iulie 1975, este corectă. Motivarea unității nu are temei legal, deoarece la plecarea în concediu se face lichidarea drepturilor de retribuție. Reglementarea este prevăzută de H.C.M. nr. 821/1963, și în prezent în vigoare.

Condiții de studii

NICOLAE STĂNCULESCU, București. Institutele pedagogice de trei ani au fost create în scopul asigurării cadrelor didactice necesare procesului de învățămînt și nu pentru a pregăti cadre necesare pentru diverse domenii de activitate din economie. Funcțiile la care vă referiți și care, prin excepție, pot fi ocupate și de absolvenții institutelor pedagogice au exclusiv un caracter cultural, înrudit cu activitatea didactică. Față de cele de mai sus, nu este

Alocația de stat pentru copii

CONSTANTIN AURICĂ, Oficiul de îmbunătățiri funciare și proiectări construcții agricole — Ploiești. Întrucît Oficiile de îmbunătățiri funciare și proiectări construcții agricole nu figurează pe anexa la Decretul nr. 285/1960, personalul acestor Oficii beneficiază de alocația de stat pentru copii, în cuantumul stabilit pentru mediul urban sau rural — în care își are domiciliul.

Funcții de conducere

ANTON POP, Zalău — Funcția de consilier juridic, după aprobarea Decretului 162/1973, se consideră exclusiv funcție de execuție. Modificarea organigramei aprobată de organele superioare nu este de competența conducerei unității.

Retribuirea absolvenților

PETRE PANAIT, Constanța — Potrivit prevederilor art. 35 din Legea nr. 57/1971 (lit. c), absolvenții care, la data promovării examenului de diplomă sau licență în învățămîntul superior, au o vechime de cel puțin 1 an în funcții medii în specialitatea corespunzătoare studiilor superioare absolvite, se încadrează cu retribuția tarifară la nivelul de bază al funcției corespunzătoare studiilor absolvite sau cu o retribuție tarifară care să le asigure o clasă în plus față de cea avută la funcția avută anterior.

Din relatările dv. rezultă că aveți o vechime în funcția de contabil de peste 4 ani (5 ani și 10 luni) astfel că puteți fi încadrat ca economist, la nivelul de bază al retribuției prevăzute în unitatea unde lucrați. Ținînd seama de reglementarea sus-menționată, puteți solicita renumerarea la nivelul de bază, de la data de 1 februarie 1975.

Condiții de acordare a retribuției

C. CHRILĂ, Oradea — Dacă, în cazul întreprinderii unde lucrați, unde s-au stabilit 3 indicatori în funcție de care se acordă retribuția, din care la unul „îndeplinirea planului de punere în funcțiune a investițiilor” se prevăd numai două obiective cu termene de punere în funcțiune (31 martie 1975 și 31 decembrie 1975), deci în trimestrele II și III, nu aveți asemenea termene, limitele de majorare sau diminuare, cu pînă la 20% din retribuția tarifară de încadrare pentru fiecare indicator se modifică în mod corespunzător (pentru fiecare din ceilalți doi indicatori în loc de 6,7% limita stabilită devine 10%).

Promovare

MARIA BORSOS, Joseni-Harghita — Situația dv. este reglementată prin art. 35 lit. C din legea nr. 57/1974. Potrivit acestei prevederi, absolvenții învățământului superior cu examen de diplomă, care la data terminării studiilor au o vechime de cel puțin 4 ani în funcții medii în specialitatea corespunzătoare studiilor superioare absolvite, se încadrează cu retribuția tarifară prevăzută la nivelul de bază al funcției echivalente studiilor sau la o retribuție care să le asigure o clasă în plus față de aceea avută la funcția ocupată anterior. Ținînd seama de cele de mai sus, sînteți îndreptățită să solicitați rectificarea încadrării, din luna septembrie 1974, cînd ați promovat examenul de stat.

Retrogradare

ALEXANDRU CĂLIN, Drobeta-Turnu Severin — Potrivit Legii nr. 1/1970, nici o sancțiune disciplinară nu poate fi dispusă fără nici o cercetare prealabilă și fără luarea în considerare a susținerii persoanei care urmează a fi sancționat. Vă puteți adresa organului de jurisdicție a muncii, precum și organelor sindicale, cerînd să se reanalizeze măsura luată.

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul numărului 8 din 27 februarie 1976

— Priorități în „campania” agricolă (ing. M. Spătaru). 1

— Ideologie — politică — educație: Echitatea, principiu fundamental al repartiției în socialism (lector univ. Ana-Maria Lupan). 2-3

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Cincinalul revoluției tehnico-științifice. Ancheta „R. E.”: Înnoirea producției — o cerință, dar și o strategie a producătorului (V. Boescu, L. Ținrea). 4-5

— Calitatea produselor față în față cu cerințele consumatorilor (Dumitru Niculescu) 6-7

— Mecanismul economic • Funcționalitate • Eficiență. Dezbateri „R.E.”: Rolul și funcțiile producției nete în sistemul indicatorilor economici (III) 8-9

— Tribuna economistului. Interdependența dintre cheltuielile de producție, calitatea produselor și rezultatele financiare ale întreprinderii (dr. Iordachi Dimitriu) 10

— Experiențe în actualitate: Eficiența valorificării terenurilor în pantă prin extinderea culturii vitei de vie (dr. ing. Dumitru Beznea, ing. Vasilica Duschin). 11-12

— Investigație „R.E.”: O pirghie în realizarea planului de export și cooperare internațională: Acțiuni promoționale (II) (Ioan Georgescu) 13-15

CONDUCERE ȘI ORGANIZARE

— Ancheta „R.E.”: „Organizarea rațională a muncii în toate cele trei schimburi (Bogdan Pădure) 16-18

TEORII • IDEI

— Acțiunea conștientă pentru soluționarea contradicțiilor din economia socialistă (prof. univ. dr. Mihai Fărăluță) 19-21

— Școli • curente • economiști: Ideologia economică burgheză în fața unor maladii de sistem (I) (Vasile Piat) 22-23

— Dinamica ideilor 24

ECONOMIE MONDIALĂ

— Consecințe sociale ale crizei economice din Occident: Primii afectați — muncitorii străini (Marcela Irimie, Dinu Dragomirescu) 25-26

— Preferințele generalizate în favoarea țărilor în curs de dezvoltare (Marina Rudăreanu) 28-29

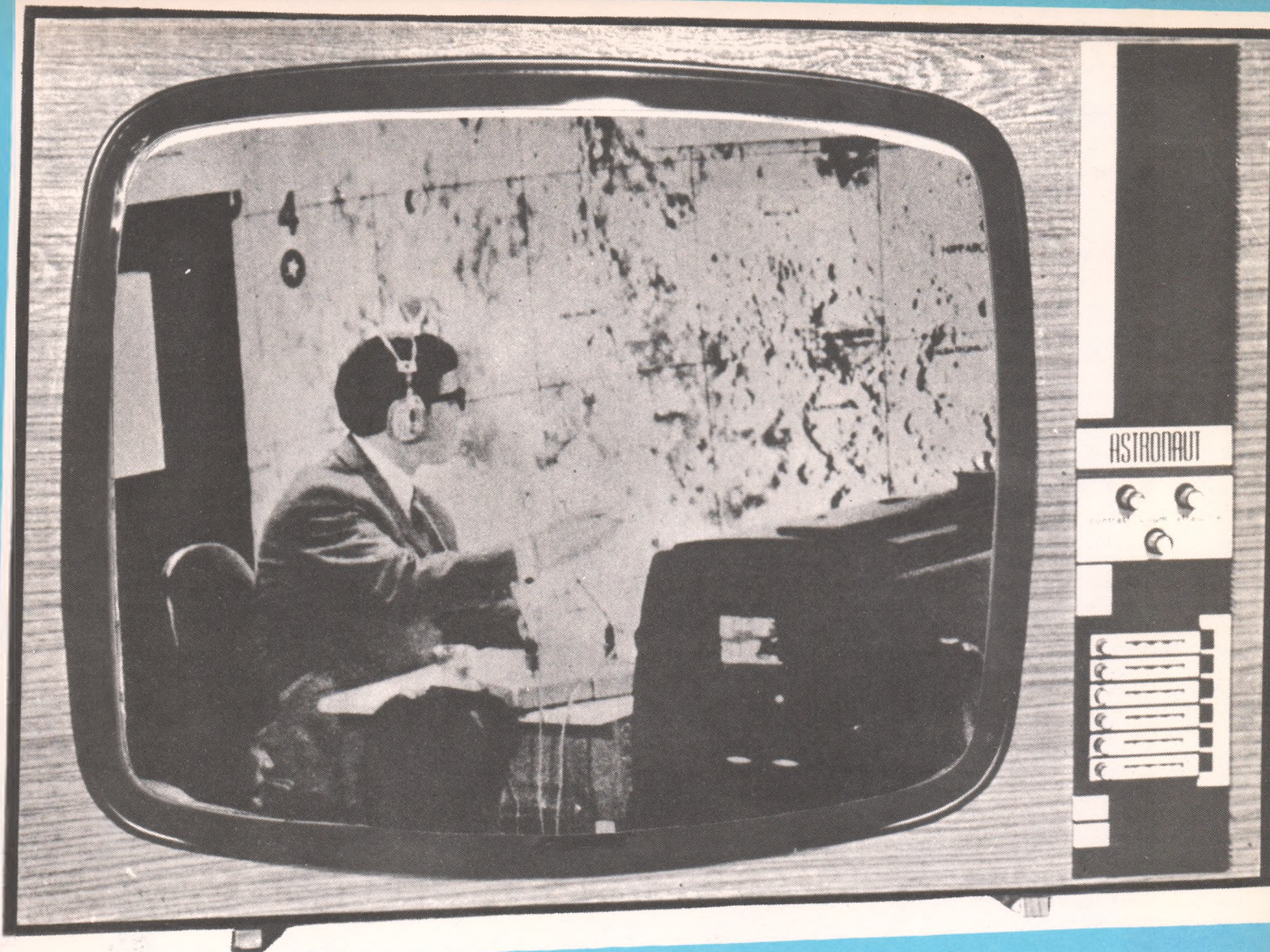
COLEGIUL DE REDACȚIE:

Virgiliu Anghelescu (secretar general de redacție), **Stere Gioga, Ionită Olteanu** (redactor șef adjunct), **Maria D. Popescu, Ilie Șalapa** (redactor șef).

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25, București 22, Sectorul I, telefon 12 13 69

Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. I București

Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

TELEVIZIUNEA VĂ OFERĂ EMISIUNI ȘI RUBRICI VARIATE
 RAIOANELE ȘI MAGAZINELE DE SPECIALITATE ALE COMERȚULUI VĂ OFERĂ POSIBILITATEA
 SĂ LE URMĂRIȚI PE ECRANELE DE DIMENSIUNI VARIATE ALE TELEVIZOARELOR :

Televizoare
 Denumirea

Diagonala
 ecranului

Preț
 lei

Aconto
 15%

Rate lunare
 (24 rate)

– Sport	31 cm	2870	431 lei	105 lei
– Venus	47 cm	2870	431 "	105 "
– Venus – Compliment	50 cm	3050	458 "	110 "
– Opera	59 cm	3500	525 "	125 "
– Clasic	59 cm	3530	530 "	125 "
– Opera H2	61 cm	3550	533 "	126 "
– Diamant	61 cm	3550	533 "	126 "
– Lux	65 cm	3960	594 "	140 "

IMPORTANT !

TELEVIZOARELE SE VIND ȘI CU PLATA ÎN RATE LUNARE, CONFORM SPECIFICAȚIEI DIN TABE-
 LUL DE MAI SUS, TUTUROR CATEGORIILOR DE ANGAJAȚI !

București — Sector 8 — strada Teodosie Rudeanu nr. 12—14
telefon serv. Plan 18 31 15, telefon desfacere 17 14 98

PRECIZIA

reînființată cu data de 1 ianuarie 1976 se prezintă cu un bogat program de produse noi asimilate și introduse în fabricația de serie pentru anul 1976.

- instalație de spălare-uscare pentru autoturisme și pentru autoutilitare T.V.
- presă de balotat deșeuri
- mașină de tăiat hirtie uzată în fișii
- fierăstrău circular portativ pentru lemn
- mașină electrică portativă pentru tăiat B.C.A.
- calandru de călcat cu valțuri \varnothing 350 — pentru lenjerie
- mașină de spălat rufe cu încălzire electrică 15 kg/șarjă
- centrifugă stors rufe 6 E kg/șarjă
- uscător rufe 6 E kg/șarjă
- calandru electric de călcat lenjerie \varnothing 210
- ghilotină mecanică pentru tablă subțire
- parcometru (aparatură de taxat parcare autoturismelor)
- dozator pentru bere
- contoare pentru apă caldă
- aparat sifon sirop
- pistol de spălat automobile și stropit grădini
- menghină orientabilă pentru mecanică fină
- aparat pentru desen cu mișcare de translație tip „FIX”
- aparat desen tip „Junior” pentru uz didactic

DE ASEMENEA, EXECUTĂ ȘI LIVREAZĂ DIN PRODUCȚIA INTERNA

- contoare de apă rece \varnothing 13-15-20-30-50-100-100/20-150 și 200
- mașini de spălat tip „SPAL II” capacitate 50 kg/șarjă
- uscătoare de rufe tip „USMER II” ● cu apă caldă
 - joasă presiune ● medie presiune
- storcătoare de rufe tip „STOR II” 25 kg/șarjă
- mașină de spălat rufe tip „SUPERSPAL” 60 kg/șarjă
- presă de călcat cămăși și halate
- prese universale pentru călcat lenjerie
- mașini universale de timplărie T 8 și MTU 10
- mașini de îndreptat și debitat oțel-beton
- mașini de debitat cu disc abraziv tip CANADA
- mașini de debitat cu freză disc tip INDIANA
- aparate de desen tip ISIS
- stativ metalice pentru desen
- compresoare, pentru hidrofor, reductoare presiune
- piese turnate din metale neferoase

